

Delårsrapport januari–augusti 2023

Innehåll

Förenklad förvaltningsberättelse	3
Händelser av väsentlig betydelse under delårsperioden och efter dess slut	3
Väsentliga personalförhållanden	4
Den kommunala koncernen	7
Förväntad utveckling för ekonomi och verksamhet utifrån mål om god ekonomisk hushållning	9
Ekonomisk uppföljning	14
Helårsprognos i förhållande till budget	22
Balanskravsresultat	23
Resultaträkning	24
Balansräkning	25
Översiktlig beskrivning av kommunens driftverksamhet	26
Översiktlig beskrivning av kommunens investeringsverksamhet	29
Noter	32
Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper	32
Not 2. Säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten	35
Not 3. Jämförelsestörande poster	36
Not 4. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar	37
Not 5. Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser	37
Not 6. Påverkan på resultat- och balansräkning införande redovisning finansiell leasing	37
Bilaga 1. Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag	39
Nämndernas grunduppdrag januari–augusti 2023	39
Sammanställd rapportering av inriktningsmål januari–augusti 2023	68
Sammanställd uppdragsredovisning januari–augusti 2023	83
Bilaga 2. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder januari–augusti 2023, drift respektive investeringar	91
Bilaga 3. Avstämning utfall mot fullmäktiges budget för styrelse och nämnder	93
Bilaga 4. Nyckeltal inrapporterade från kommunens bolag per 2023-08-31	94

Förenklad förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse under delårsperioden och efter dess slut

Fortsatt osäkerhet finns för hur Ukrainakriget, konjunktur och inflation påverkar kommunens och kommunkoncernens förutsättningar på kort och lång sikt. Det har bland annat inneburit osäkerhet när det gäller planeringsförutsättningarna i kommunen. Den verksamhet som bedrivs i kommunens bolag påverkas främst av högre räntekostnader, kostnadsökningar samt material- och resursbrist. Trots utmanande omvärldsfaktorer lyckas bolagskoncernen nästan bibehålla nivån på utförandet av nödvändiga investeringar.

Inom omsorgsverksamheten har insatser för barn och unga samt insatser inom missbruksvård för vuxna ökat, med en väsentlig kostnadsökning som följd.

Om delårsrapporten

Delårsrapporten är en del av kommunens ekonomiska redovisning och avser perioden januari–augusti. Rapporten innehåller en översikt över ekonomi och verksamhet under perioden, förutom kommunens egen verksamhet också verksamhet som bedrivs i bolag. Rapporten beskriver händelser som haft väsentlig ekonomisk påverkan.

Väsentliga personalförhållanden

Avsnittet beskriver kortfattat väsentliga personalförhållanden med utgångspunkt ur personalstatistik och pågående arbete inom strategiska områden.

Kompetensförsörjning

Under 2023 har Umeå kommun fördjupat sitt strategiska och operativa arbete för att klara kompetensförsörjningen. Den kommungemensamma kompetensförsörjningsplan som har lagts för 2022–2025 har kompletterats av nämndspecifika planer för 2023–2025. Det säkerställer att varje nämnd tar sitt ansvar utifrån reglemente samtidigt som kommunen samarbetar i frågorna. Därtill fördjupas samverkan med externa aktörer som Umeå universitet och Arbetsförmedlingen för att stärka förutsättningar för verksamheterna.

Arbetslösheten fortsätter vara lägst i riket i Västerbotten och arbetskraftsdeltagandet högt, varav arbetet med att attrahera, rekrytera och behålla inflödet av bland annat studenter kommit än mer i fokus. Under 2023 fördjupas det kommungemensamma arbetet genom framtagande av en strategi för attraktiv arbetsgivare med tillhörande grund för nyckeltal att följa upp densamma.

Den centrala samverkansgruppen (CSG) har fått information och haft dialog om det nya omställningsavtalet KOM-KR, Strategi Attraktiv arbetsgivare och andra gemensamma processer som möjlighet i kompetensförsörjningsarbetet. Samspelet mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna fortsätter att vara i fokus. Samverkansavtalet har följts upp och korrigerats något med anledning av förändrad nationell förbundsstruktur för lärare, med bildande av ett gemensamt förbund Sveriges lärare.

En enhetlig och sammanhållen lönepolitik är en av flera förutsättningar för att vara framgångsrik när det gäller kompetensförsörjning. Under året har det inletts ett arbete med arbetsvärdering som grundläggande förutsättning för lönestrategi, analys och fortsatt sammanhållen lönepolitik. Revidering av pensionsriktlinjer sker även under hösten till följd av nya centrala avtal.

Sjukfrånvaro

Tabell 1. Sjukfrånvaro i kommunen¹

Sjukfrånvaro (procent)	2023 januari–augusti	2022 januari–augusti	2022 januari–december
Total sjukfrånvaro i procent av sammanlagd ordinarie arbetstid	6,8	7,8	7,8
varav frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	5,9	5,1	5,7
Kvinnor	7,8	8,7	8,7
Män	4,6	5,8	5,8
29 år eller yngre	6,8	7,5	7,7
30–49 år	6,5	7,6	7,4
50 år eller äldre	7,3	8,4	8,4

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Under perioden har kontinuerlig uppföljning genomförts av det systematiska arbetsmiljöarbetet, organisatorisk och social arbetsmiljö samt aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering. Ett första gemensamt viktigt steg har tagits i fråga om strukturell analys avseende aktiva åtgärder för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter samt slutsatser som leder till handlingsplaner för att förhindra strukturell diskriminering. Den modell som har fastställts omfattar uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering. Den fortsätter att utvecklas och ger ett bra underlag till ansvariga nämnder. Viktigt stöd för verksamheterna i att motverka diskriminering återfinns i plattformarna *En arbetsplats för alla* och *En jämställd arbetsgivarpolitik*.

Medarbetares trygghet och säkerhet påverkar i hög grad upplevelsen av sin arbetssituation. Det handlar om att upprätthålla en trygg arbetsmiljö som hindrar yttre påverkan. Under året har riktlinjer tagits fram och återrapporterats, och resurser och arbetsformer har förtydligats inom förvaltningarna.

Ett arbete har påbörjats inför ny upphandling av företagshälsovård. Arbetet bedrivs i dialog med förvaltningar och fackliga organisationer genom CSG.

¹ Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Sådan uppgift lämnas inte när antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Tabell 2. Väsentliga personalförhållanden i kommunen

	2023 januari–augusti	2022 januari–augusti ²	förändring	förändring (%)
Medelantal anställda ³	9 673	9 328	345	3,7
varav kvinnor	6 583	6 379	204	3,2
varav män	3 090	2 950	140	4,8
Arbetad tid (timmar) ⁴	10 962 587	10 572 255	390 332	3,7

Tabell 3. Medelantal anställda och arbetad tid per nämnd

Nämnd	2023 januari–augusti		2022 januari–augusti ⁵		förändring	
	årsarbetare	arbetad tid (timmar)	årsarbetare	arbetad tid (timmar)	årsarbetare	arbetad tid (timmar)
Överförmyndarnämnden	18	20 327	18	20 699	0	-373
Kommunstyrelsen	235	266 079	228	258 691	7	7 388
Valnämnden	3	3 804	5	5 514	-2	-1 710
Tekniska nämnden	914	1 035 533	876	992 449	38	43 084
Byggnadsnämnden	108	122 761	104	117 991	4	4 770
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	57	64 681	53	60 218	4	4 463
Brand- och räddningsnämnden	81	92 021	81	91 730	0	290
Äldrenämnden	1 961	2 222 028	1 839	2 083 958	122	138 070
Individ- och familjenämnden	1 692	1 917 871	1 623	1 838 887	70	78 985
Fritidsnämnden	153	172 908	147	167 039	5	5 869
Kulturnämnden	184	208 610	180	203 615	4	4 995
För- och grundskolenämnden	3 358	3 806 010	3 256	3 689 639	103	116 371
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	909	1 029 955	919	1 041 825	-10	-11 871
Umeå kommun totalt	9 673	10 962 587	9 328	10 572 255	344	390 332

² Jämförelseårets siffror har rättats på grund av för högt angivet antal arbetade timmar och därmed också medelantal anställda för jämförelseåret.

³ I Umeå kommun mäts medeltal anställda utifrån begreppet årsarbetare som beräknas så här: arbetad tid dividerat med 1 700 timmar, multiplicerat med 12 dividerat med antal månader i perioden.

⁴ Arbetad tid: arbetstid enligt sysselsättningsgrad inklusive mer- och övertid, reducerat med all frånvaro.

⁵ Jämförelseårets siffror har rättats på grund av för högt angivet antal arbetade timmar och därmed också medelantal anställda för jämförelseåret.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunstyrelsen, nämnder samt kommunens hel- och delägda företag, se bild 1 på nästa sida. Vilka principer för ägande som gäller när kommunala företag konsolideras i den sammanställda redovisningen framgår av not 1, redovisningsprinciper.

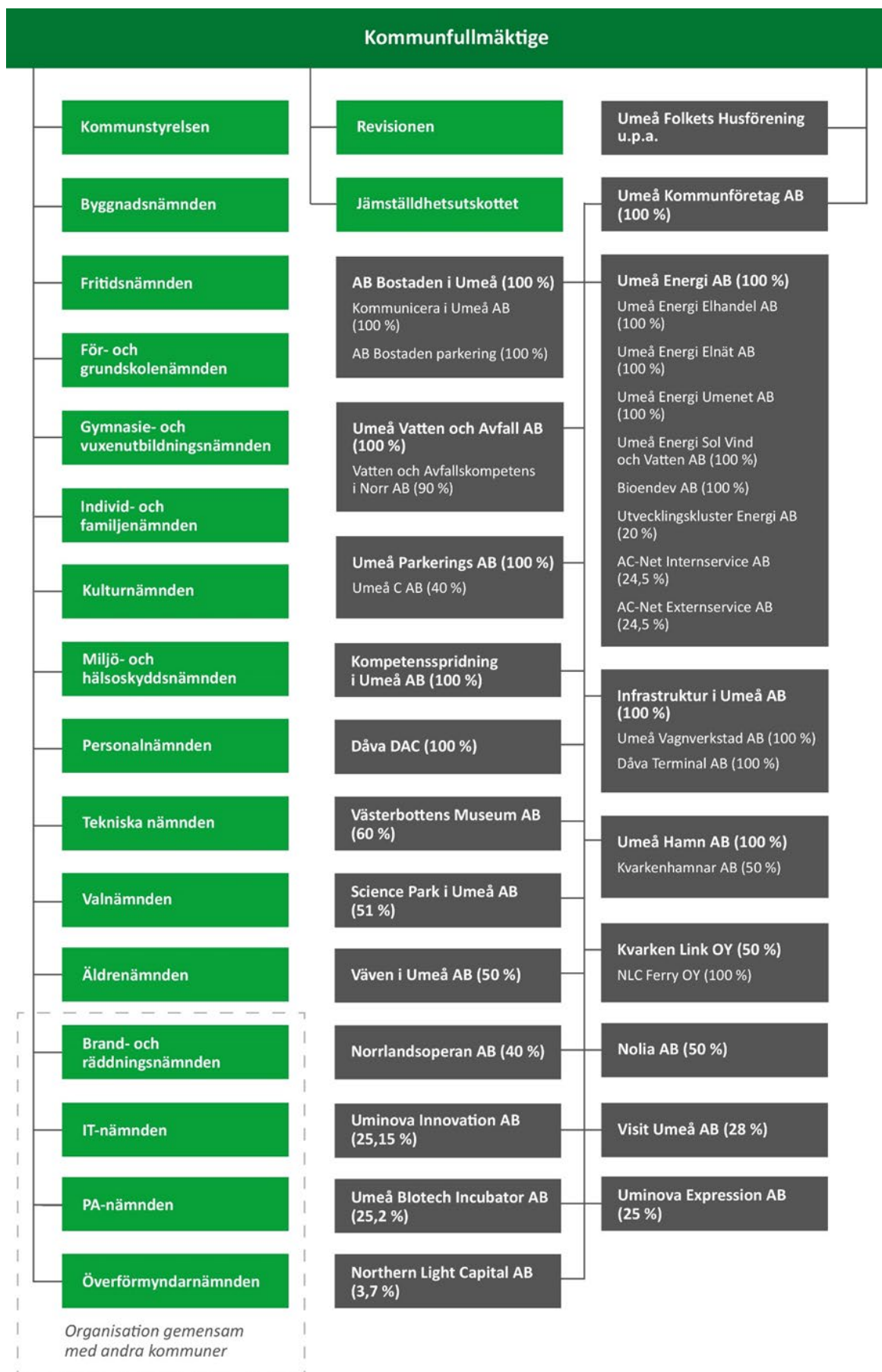
Under 2023 har inga förändringar i den kommunala koncernen gjorts.

Även privata utförare⁶ som inte är kommunala koncernföretag får uppdrag av kommunen, utifrån kommunallagens regler att lämna över kommunala angelägenheter. Kommunfullmäktige beslutade 25 oktober 2021 att anta nya riktlinjer för styrning och uppföljning av externa utförare, där nämndernas ansvar för styrning och uppföljning av externa utförare framgår.

---

⁶ En privat utförare är en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet (kommunallagen 10:7). I Umeå kommun används begreppet externa utförare.

Bild 1. Den kommunala koncernen, organisering och ägande

Förväntad utveckling för ekonomi och verksamhet utifrån mål om god ekonomisk hushållning

I kommunfullmäktiges beslutade riktlinjer om budget- och investeringsprocessen och i Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2023 framgår ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag, finansiella mål för god ekonomisk hushållning och regler för hantering av resultatutjämningsreserv. Där definieras god ekonomisk hushållning och beskrivs hur god ekonomisk hushållning ska uppnås för Umeå kommun:

”God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer”. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd omfattar medelstillelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans.
- De i planeringsdirektiv, budget och uppdragsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, som innebär att säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämnning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för in-teckning i fiktivt eget kapital.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.”

Kommunfullmäktige har beslutat om grunduppdrag, inriktningsmål, tilläggsuppdrag och finansiella mål för kommunen. Några kommunkoncernövergripande finansiella mål har inte satts upp i Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2023. Här följer kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning per sista augusti och prognos för helåret.

Uppföljning mål för verksamheten

Vid delårsbokslut rapporteras status för nämndernas grunduppdrag, fem inriktningsmål och 26 tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i ”Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2023”.

Grunduppdrag

Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet för respektive nämnd samt nämndens roll och ansvar. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd.

Uppföljning sker genom att respektive nämnd, inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning, lämnar rapport med bedömning av hur väl de lyckats med sitt grunduppdrag. För perioden har 12 av 16 nämnder gjort bedömningen att uppdraget uppfylls i hög grad. Tre nämnder bedömer att det uppfylls i viss grad och för en nämnd saknas bedömning. Mer detaljerad information, se bilaga 1.

Tabell 4. Nämndernas bedömning av grunduppdraget januari–augusti 2023

Nämnd	Bedömning
Kommunstyrelsen	i hög grad uppfyllt
Byggnadsnämnden	i viss grad uppfyllt
Fritidsnämnden	i hög grad uppfyllt
För- och grundskolenämnden	i hög grad uppfyllt
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	i hög grad uppfyllt
Individ- och familjenämnden	i hög grad uppfyllt
Kulturnämnden	i hög grad uppfyllt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	i viss grad uppfyllt
Personalnämnden	i hög grad uppfyllt
Tekniska nämnden	i hög grad uppfyllt
Valnämnden	i hög grad uppfyllt
Äldrenämnden	i hög grad uppfyllt
Brand och räddningsnämnden (gemensam nämnd)	i viss grad uppfyllt
IT-kapacitetsnämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
PA-nämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
Överförmyndarnämnden (gemensam nämnd)	ingen bedömning

Inriktningsmål

Kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer. Styrningen inom inriktningsmålen samlas i fyra program. Inriktningsmålen följs upp genom en rapportering av utveckling inom programmen, se bilaga 1. Bedömningen görs utifrån om arbetet går enligt plan eller om mer arbete krävs.

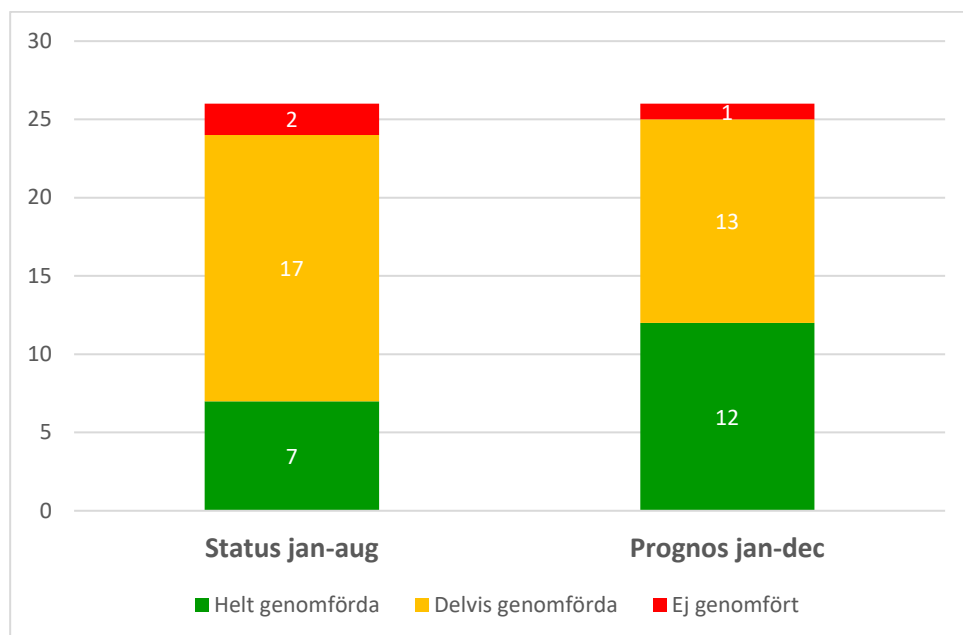
Programrapporteringen visar att för två av kommunfullmäktiges fem inriktningsmål bedöms arbetet löpa enligt plan och för tre är bedömningen att mer arbete krävs.

Tabell 5. Bedömning av arbete för att uppnå inriktningsmål från kommunfullmäktige

Inriktningsmål	Bedömning
Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	mer arbete krävs
Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.	enligt plan
Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.	enligt plan
Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.	mer arbete krävs
Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling.	mer arbete krävs

Tilläggsuppdrag

När det gäller tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige till kommunens nämnder är sju genomförda och sju delvis genomförda. Två uppdrag är inte påbörjade. Prognosen för årets slut är att tolv uppdrag kommer att vara genomförda och tretton delvis genomförda. Ett uppdrag kommer inte att vara påbörjat eftersom förutsättningar saknas.

Diagram 1. Utfall och prognos för kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till nämnder

Utöver grunduppdrag och inriktningsmål/tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i anslutning till planeringsförutsättningar och budget har kommunfullmäktige även fastställt ett stort antal mål, uppdrag och aktiviteter i anslutning till fristående planer, program och strategier (över 300 mål och över 400 aktiviteter). Ett arbete pågår för att se över och minska antalet mål.

Uppföljning av finansiella mål

Kommunfullmäktige har satt upp två finansiella mål för 2023. Måluppfyllelse för de finansiella målen efter årets åtta första månader och prognosen för helåret beskrivs nedan.

Tabell 4. Uppföljning av finansiella mål

Nr	Mål	Måluppfyllelse januari–augusti 2023	Motivering/kommentar	Måluppfyllelse prognos helår 2023	Motivering/kommentar
10	Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings ska uppgå till lägst 1 procent.	Helt uppfyllt	Resultatet per 31 augusti uppgår till 304 mnkr och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings uppgår till 6 022 mnkr. Detta ger ett utfall per 31 augusti om 5 procent. Målet är uppnått per sista augusti.	Helt uppfyllt	Resultatet per 31 december prognostiseras till 254 mnkr och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings till 9 019 mnkr. Detta ger en prognos för helåret om 3 procent, vilket gör att målet prognostiseras uppnås.
11	Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter.	Inte uppnått	Utfallet per 31 augusti för självfinansieringsgraden exklusive exploateringsintäkter är 113 procent. Snittet per sista december för de senaste fem åren är 121 procent. Målet är därmed inte uppnått per sista augusti.	Inte uppnått	Prognos för utfallet per sista december för självfinansieringsgraden exklusive exploateringsintäkter är 55 procent. Snittet per sista december för de senaste fem åren är 121 procent. Prognosen är att målet inte uppnås per sista december 2023.

■ Målet uppnås   ■ Målet uppnås inte
■ Målet uppnås delvis

Bedömning god ekonomisk hushållning

Uppföljning av nämndernas *grunduppdrag* för perioden januari–augusti visar att 13 av 16 nämnder bedömer att grunduppdraget uppfylls i hög grad och tre nämnder att det uppfylls till viss grad. Den samlade uppföljningen av kommunfullmäktiges *inriktningsmål* visar att inom två av inriktningsmålen går arbetet enligt plan. För tre av målen krävs mer arbete. Av totalt tjugosex *tilläggsuppdrag* är sju genomförda och sju delvis genomförda. Två uppdrag är inte påbörjade. Prognosen för årets slut är att tolv uppdrag kommer att vara genomförda och tretton delvis genomförda.

Av kommunfullmäktiges två finansiella mål uppnås resultatmålet per sista augusti. Målet om självfinansieringsgrad uppnås inte efter årets åtta första månader.

Prognosen för utfallet vid årets slut är att ett av två finansiella mål uppnås. Resultatmålet nås enligt prognos vid årets slut medan målet om självfinansieringsgrad inte prognostiseras att uppnås.

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges fastställda definition ska kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås. Kommunstyrelsen bedömer mot

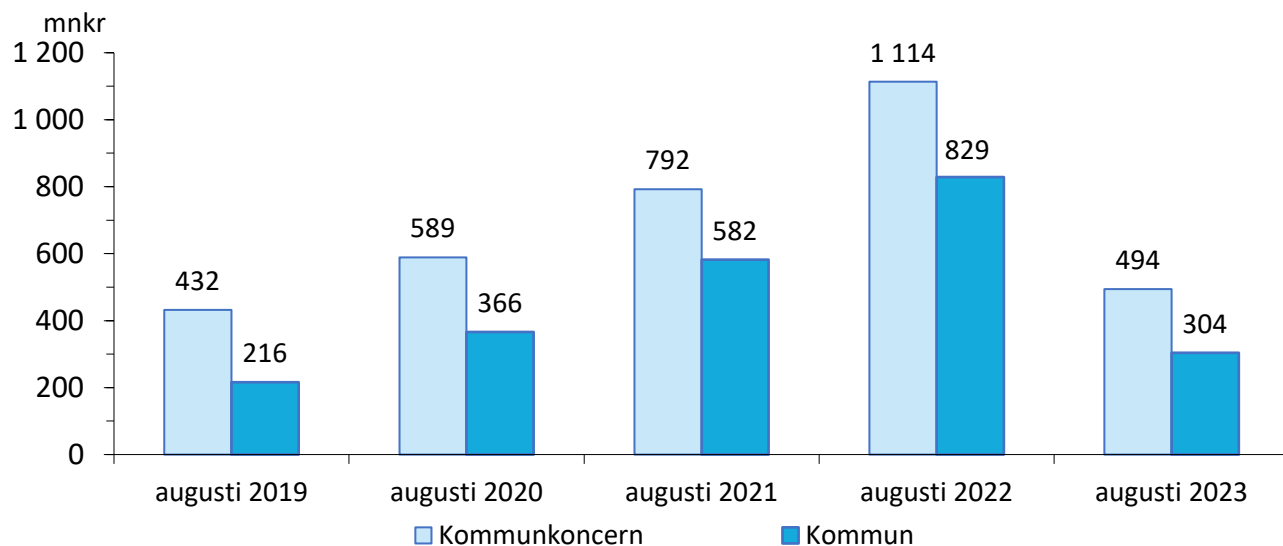
bakgrund av ovanstående att god ekonomisk hushållning delvis nås för kommunen och kommunkoncernen för perioden januari till augusti 2023.

Kommunstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående prognos att god ekonomisk hushållning delvis nås för kommunen och kommunkoncernen för helåret 2023.

Ekonomisk uppföljning

Utvärdering av Umeå kommuns finansiella resultat och ställning utgår från koncernperspektivet med nedbrytning till Umeå kommun.

Diagram 2. Kommunkoncernens och kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunkoncernens resultat jämfört med föregående år

Kommunkoncernens resultat per 31 augusti 2023 blev 494 mkr (1 114 mkr), vilket är 620 mkr lägre än samma period föregående år. Förändringen består främst i en ökning av verksamhetens nettokostnader med 778 mkr. Finansnettot är 137 mkr sämre än föregående år.

Kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunens redovisade resultat för årets åtta första månader uppgår till 304 mkr (829 mkr) och har därmed minskat med 525 mkr jämfört med samma period föregående år.

Fjolårets tre första månader påverkades av coronapandemin. Det medför konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget då det i redovisat resultat för fjolåret finns jämförelsestörande poster med netto 244 mkr.⁷ Fördelningen av dessa framgår av not 3, jämförelsestörande poster.

Verksamhetens intäkter är på samma nivå som motsvarande period föregående år och uppgår för Umeå kommun till 1 266 mkr (1 265 mkr).

Verksamhetens kostnader har ökat med 633 mkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår till 6 493 mkr (5 860 mkr). Ökningen beror på:

⁷ Det finns en viss osäkerhet när det gäller storleken på lämnade uppgifter om jämförelsestörande poster. Det är mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband när verksamheter inte har bedrivits på samma sätt under pandemin som tidigare år.

- högre pensionskostnader, på grund av inflationens påverkan på värdesäkring av förmånsbestämda pensionsdelar
- högre lönekostnader på grund av lönerörelser och fler anställningar
- högre kostnader för vinterväghållning samt marksanering
- fler insatser för barn och unga samt inom missbruksvård för vuxna
- högre lokalhyror och högre kostnader för livsmedel orsakat av hög inflation.

Kostnader för avskrivningar är 80 mnkr högre än samma period föregående år och uppgår till 386 mnkr, av vilket 52 mnkr hänför sig till avskrivning på finansiella leasingtillgångar. Periodens ökning i avskrivningar utöver dessa uppgår till 28 mnkr.

Kommunens skatteintäkter uppgår till 5 136 mnkr och har efter årets åtta första månader ökat med 270 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Inför 2023 var förväntad ökning av skatteintäkter 155 mnkr för perioden. På grund av förbättrad skatteunderlagsutveckling har utfallet för årets åtta första månader påverkats positivt med ytterligare 115 mnkr.

Generella statsbidrag och utjämning uppgår till 886 mnkr, vilket är 25 mnkr högre än motsvarande period föregående år. I utfallet per 31 augusti 2023 ingår generella statsbidrag som har klassificerats om från riktade statsbidrag med 58 mnkr.

Umeå kommuns finansnetto har försämrats med cirka 109 mnkr jämfört med samma period föregående år. Det hänför sig till att räntekostnaderna ökat med 143 mnkr, till följd av högre räntekostnader på pensionsavsättning (57 mnkr), ränta på finansiell leasing (48 mnkr) och ränta på ökad upplåning (38 mnkr). Samtidigt har ränteintäkterna har förbättrats med 34 mnkr som en konsekvens av ökade räntor och ökad utlåning till kommunens bolag.

Redovisning av finansiell leasing har påverkat både balans- och resultaträkningar, se not 6. Nettoeffekten på årets resultat är cirka -4 mnkr (-6 mnkr).

Kommunens resultat jämfört med budget⁸

Kommunens resultat efter årets åtta första månader om 304 mnkr innebär en budgetavvikelse på 82 mnkr.

Verksamhetens intäkter är 213 mnkr högre än budget för perioden. Det beror främst på högre intäkter från kraftverksamheten, ökade bidrag från Länsstyrelsen, Socialstyrelsen och Migrationsverket samt högre intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter.

Verksamhetens kostnader är 219 mnkr högre än budgeterat för årets första åtta månader. Det förklaras främst av högre pensionskostnader än förväntat, högre kostnader för vinterväghållning samt ökade kostnader för insatser för barn och unga samt inom missbruksvård för vuxna.

---

⁸ Någon budget har inte upprättats för den kommunala koncernen som helhet. Därför redovisas budgetavvikelse enbart för Umeå kommun.

Redovisade kostnader för avskrivningar är 51 mnkr högre än budget, vilket förklaras av redovisning av finansiell leasing, se not 6.

Kommunens skatteintäkter är efter årets åtta första månader 115 mnkr högre än budget. Det beror dels på högre utfall (28 mnkr) för slutavräkning 2022, dels på höjd skatteprognos för innevarande år (87 mnkr).

För årets åtta första månader redovisas generella statsbidrag och utjämning med ett belopp som är 99 mnkr högre än budget. Omklassificering till generella statsbidrag⁹ av erhållna statsbidrag för att minska timanställning (43 mnkr) och för utökad bemanning sjuksköterskor (12 mnkr) görs i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings (RKR:s) förtydligande.

Umeå kommuns finansnetto är sammantaget cirka 75 mnkr sämre än budget. Det hänför sig till att ränteintäkterna för perioden är 17 mnkr lägre än budget, en konsekvens av lägre utlåning till kommunens bolag än förväntat. Samtidigt är räntekostnaderna 58 mnkr högre än budget till följd av högre räntekostnader på pensionsavsättning (37 mnkr), högre räntekostnader på finansiell leasing (48 mnkr) och lägre räntekostnader på upplåning (26 mnkr) än förväntat.

Kommunkoncernens och kommunens ekonomiska ställning

Den ekonomiska ställningen i kommunkoncern och kommun kommenteras nedan utifrån olika parametrar och nyckeltal.

Nyckeltalet *soliditet* visar den procentuella andelen av tillgångarna som är finansierade med eget kapital (egna medel) och nyckeltalet mäter den finansiella styrkan. Soliditeten beskriver den långsiktiga betalningsförmågan och en hög soliditet medför en lägre finansiell risk. Soliditeten i Umeå kommunkoncern och kommun beräknas genom att inkludera samtliga pensionsförpliktelser i Umeå kommun som skuld i stället för som ansvarsförbindelse samt eliminera kommunens fordran för de lån som kommunens bolag har tagit i kommunens internbank.

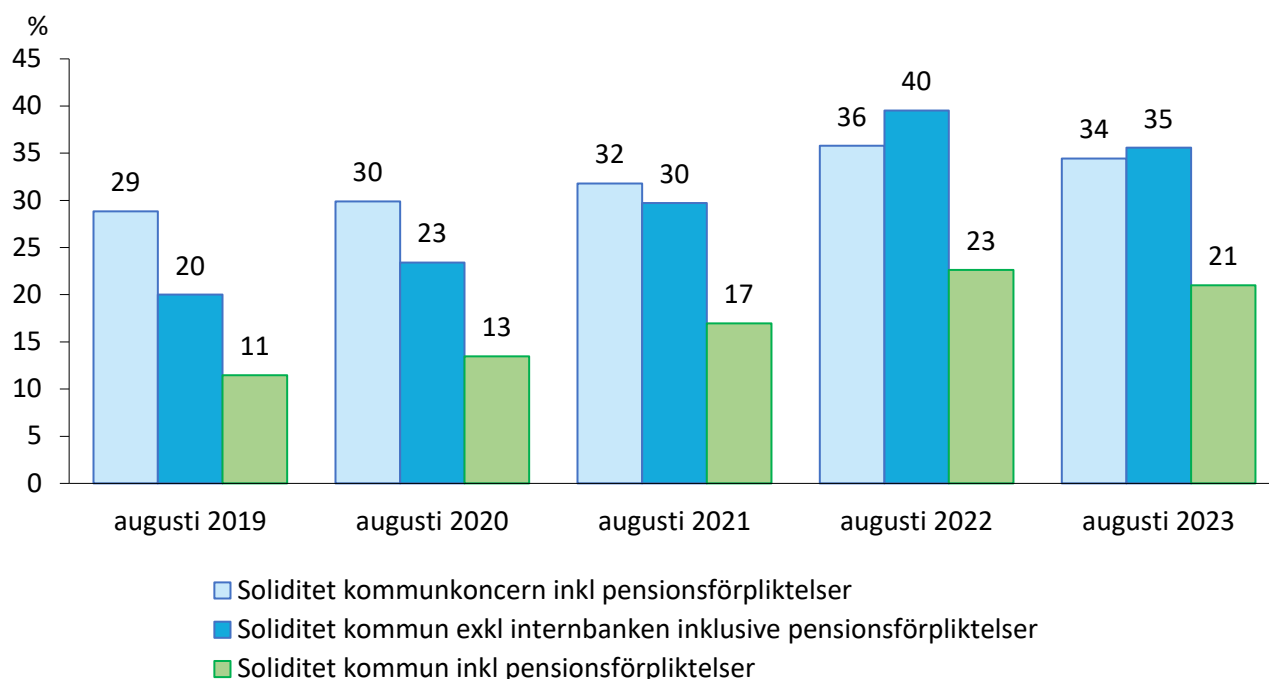
⁹ Äldreomsorgssatsningen (statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre) omklassificerades 2022 till ett riktat statsbidrag, då återbetalningsskyldighet infördes i villkoren för bidraget under 2022. Skolmiljarden redovisades som ett generellt statsbidrag under hela 2022. Per 2022-12-31 redovisades följande generella statsbidrag:

- skolmiljarden
- äldreomsorgslyftet
- minska timanställning
- utökad bemanning sjuksköterskor.

Under 2023 har villkoren i Äldreomsorgslyftet förändrats så att det från 2023 redovisas som ett riktat statsbidrag. Skolmiljarden upphörde per 2022-12-31. Per 2023-08-31 redovisas därmed följande generella statsbidrag:

- minska timanställning
- utökad bemanning sjuksköterskor.

Diagram 3. Soliditet i kommunkoncern och kommun över fem år¹⁰

Kommunkoncernens soliditet beräknad med kommunens pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen uppgår till 34 procent per 31 augusti 2023 (36 procent). Vid årsskiftet var den 33 procent. Under den senaste femårsperioden var soliditeten på årsbasis i koncernen i snitt cirka 30 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommunkoncerner i Umeås storlek¹¹ var i snitt de senaste fem åren 30 procent.

Kommunens soliditet beräknad med pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen uppgick 31 augusti till 21 procent (23 procent). Vid årsskiftet var den 20 procent. I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten i kommunen vid årsskiftet cirka 15 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommuner i Umeås storlek¹² var i snitt de senaste fem åren 30 procent.

Kommunens soliditet¹³ beräknad med pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen, men utan koncernbolagens upplåning via kommunens internbank, uppgick 31 augusti till 35 procent (40 procent). Vid årsskiftet var den 33 procent. Under den senaste femårsperioden (helår) har soliditeten enligt denna beräkning varit cirka 30 procent i genomsnitt.

Under perioden har pensionsförpliktelser inklusive löneskatt ökat med 71 mnkr till 2 140 mnkr sedan årsskiftet (2 069 mnkr). Kommunens skulder och avsättningar har minskat med 5 mnkr. Då periodens positiva resultat är större än skuldökningen i kommunen, ökar kommunens soliditet från årsskiftet.

¹⁰ För Umeå kommuns siffror har internbanken eliminerats. I Kolada-statistiken görs inte någon sådan eliminering.

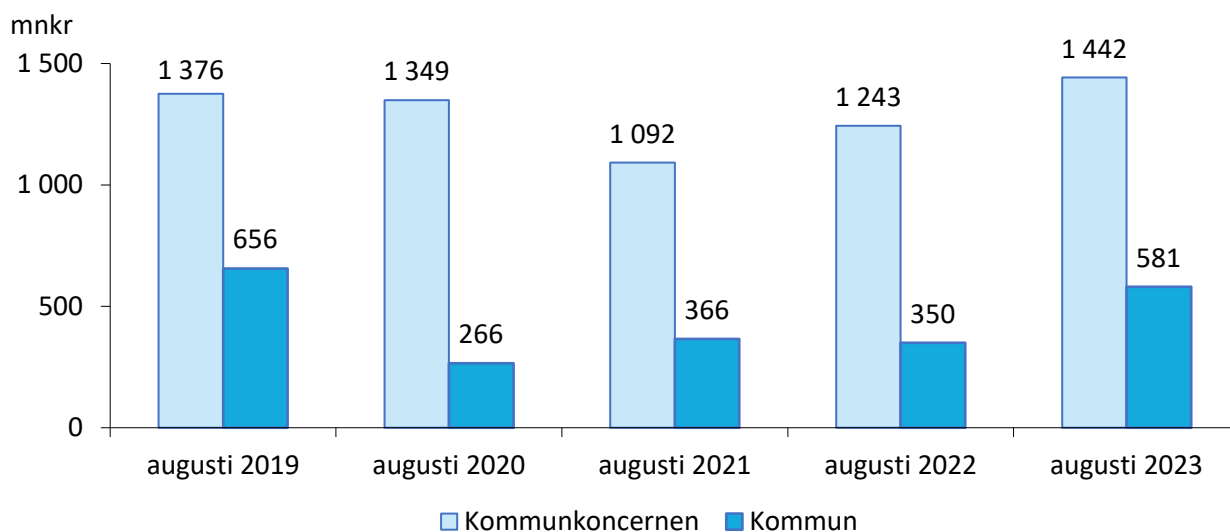
¹¹ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

¹² Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

¹³ Soliditet exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser.

Investeringar och självfinansieringsgrad

Diagram 4. Kommunkoncernens och kommunens nettoinvesteringar¹⁴

Kommunkoncernens nettoinvesteringar uppgår per 31 augusti 2023 till 1 442 mnkr (1 243 mnkr).

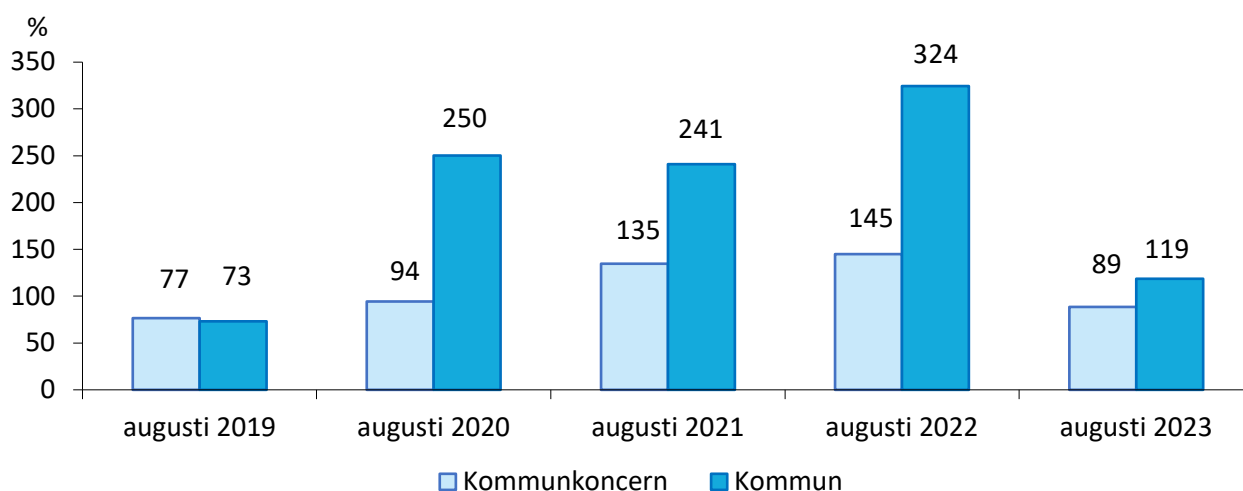
Kommunkoncernens investeringar är på en högre nivå än föregående år. Prisökningar har orsakat fördyringar av investeringsprojekt men även volymökningar har påverkat utfallet. Nybyggnation av 144 bostäder på Dragonfältet pågår. På Västteg byggs cirka 360 bostäder i form av omsorgsboende och lägenheter. Utbyggnad och förstärkning av elnätet fortgår för att skapa förutsättningar för samhällets elektrifiering. Forslunda vattenverk byggs ut för utökning av kapaciteten och pågår enligt plan. Järnvägsterminalen på Dåva är i huvudsak klar. Del av hamninvesteringar är försenade på grund av överklagan.

Kommunens nettoinvesteringar för årets åtta första månader uppgick till 581 mnkr (350 mnkr), vilket är 354 mnkr lägre än beslutad investeringsram för perioden. Framför allt beror det på att fastighetsinvesteringar, investeringar i gator och vägar och investeringar i kommunens exploateringsverksamhet har blivit försenade eller framflyttade.

Nyckeltalet *självfinansieringsgrad*¹⁵ mäter hur mycket av årets investeringar som är finansierade med medel tillförda internt från verksamheten. Ju större internfinansiering desto lägre är behovet att låna externt. Diagram 5 visar självfinansieringsgraden för kommunkoncernen och kommunen per den sista augusti de fem senaste åren.

¹⁴ Från och med 2022 har kommunen ändrat redovisningsprincip för mark- och exploateringsprojekt för att efterfölja god redovisningssed för redovisning av kommunal markexploatering. Förändringen innebär att pågående exploateringsprojekt har klassificerats om från att redovisas från omsättningstillgång till anläggningstillgång. Det gör att bland årets investeringar redovisas utfall för exploateringsprojekt med ca 62 mnkr. Någon motsvarande investering finns inte för åren före år 2022.

¹⁵ Nyckeltalet självfinansieringsgrad visar i vilken utsträckning kommunen har kunnat finansiera årets investeringar med medel som har uppstått internt i verksamheten. Självfinansieringsgraden beräknas enligt följande: (resultat + avskrivningar och nedskrivningar) / nettoinvesteringar.

Diagram 5. Självfinansieringsgrad kommunkoncern och kommun¹⁶

Kommunkoncernens självfinansieringsgrad uppgick per 31 augusti 2023 till 89 procent (145 procent). Vid årsskiftet var den 100 procent. Vid jämförelse med tidigare år den sista december var självfinansieringsgraden i genomsnitt på 86 procent under femårsperioden.

Kommunens självfinansieringsgrad uppgick per 31 augusti 2023 till 119 procent, jämfört med 324 procent samma period året innan. Vid årsskiftet var den 194 procent. Kommuner i Umeås storlek¹⁷ hade den sista december i genomsnitt de senaste fem åren en självfinansieringsgrad på 95 procent. Umeå kommuns självfinansieringsgrad var i genomsnitt under samma femårsperiod 125 procent.

Internbankens skuldförvaltning

Kommunkoncernens finansverksamhet hanteras inom Umeå kommuns internbank. I enlighet med kommunens finanspolicy samlas i huvudsak de majoritetsägda bolagens och kommunens betalflöden i en gemensam koncernkontostruktur. Kommunkoncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska koncernens totala skuld. Internbanken försörjer den koncerngemensamma skuldportföljen med externa krediter på kapitalmarknaden.

¹⁶ Nyckeltalet självfinansieringsgrad visar i vilken utsträckning kommunen har kunnat finansiera årets investeringar med medel som har uppstått internt i verksamheten. Självfinansieringsgraden beräknas enligt följande: (resultat +avskrivningar och nedskrivningar)/nettoinvesteringar.

¹⁷Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

Tabell 5. Förändring av internbankens låneskuld

mnr	2023-08-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Internbankens låneskuld	-9 116	-8 918	-9 133	-8 870	-9 066
Nettoutlåning till kommunkoncernen	<u>7 830</u>	<u>7 594</u>	<u>7 126</u>	<u>6 745</u>	<u>6 552</u>
Nettoskuld Umeå kommun	-1 286	-1 323	-2 007	-2 125	-2 514
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter från lån	125	144	147	130	128
Borgensintäkter	3	4	5	5	5
Räntekostnader för lån	<u>-119</u>	<u>-129</u>	<u>-148</u>	<u>-132</u>	<u>-125</u>
Internbankens räntenetto	9	19	3	3	8
Övriga finansiella intäkter	0	12	4	0	68
Övriga finansiella kostnader	-115	-92	-9	-17	-13
Finansnetto	-106	-61	-1	-13	64

Internbankens upplåning uppgår till 9 116 mnr (8 918 mnr), en nettoökning med 198 mnr jämfört med vid årsskiftet. Utöver lån via internbanken lånar kommunkoncernen 1 279 mnr (1 204 mnr vid årsskiftet) direkt från externa kreditgivare. I det ingår ett lån på 35 miljoner euro¹⁸ upptaget hos Europeiska Investeringsbanken (EIB) för finansiering av färja (Aurora Botnia) som trafikerar sträckan Umeå–Vasa.

Kommunkoncernens totala låneskuld ökade under årets åtta första månader med 273 mnr till 10 394 mnr (10 122 mnr). Umeå kommun minskade sin upplåning med 38 mnr medan bolagen tillsammans ökade upplåningen med 311 mnr. Kommunens skuld uppgick vid utgången av augusti månad till 1 286 mnr (1 323 mnr) och utgör 12 procent (13 procent) av den totala låneskulden för kommunkoncernen.

Tabell 6. Kommunkoncernens låneskuld¹⁹

mnr	2023-08-31	2022-12-31	+/-
Kommunkoncernens låneskuld	10 394	10 122	273
Varav internbanken			
Umeå kommun	1 286	1 323	-38
AB Bostaden i Umeå	4 027	3 632	395
Umeå Energi AB	1 169	1 268	-99
Umeå Vatten och Avfall AB	1 404	1 328	76
Umeå Kommunföretag AB	-128	-27	-101
Infrastruktur i Umeå AB	715	682	33
Umeå Hamn AB	655	720	-65
Umeå Folkets Husförening	86	88	-2
Västerbottens Museum AB	12	14	-2

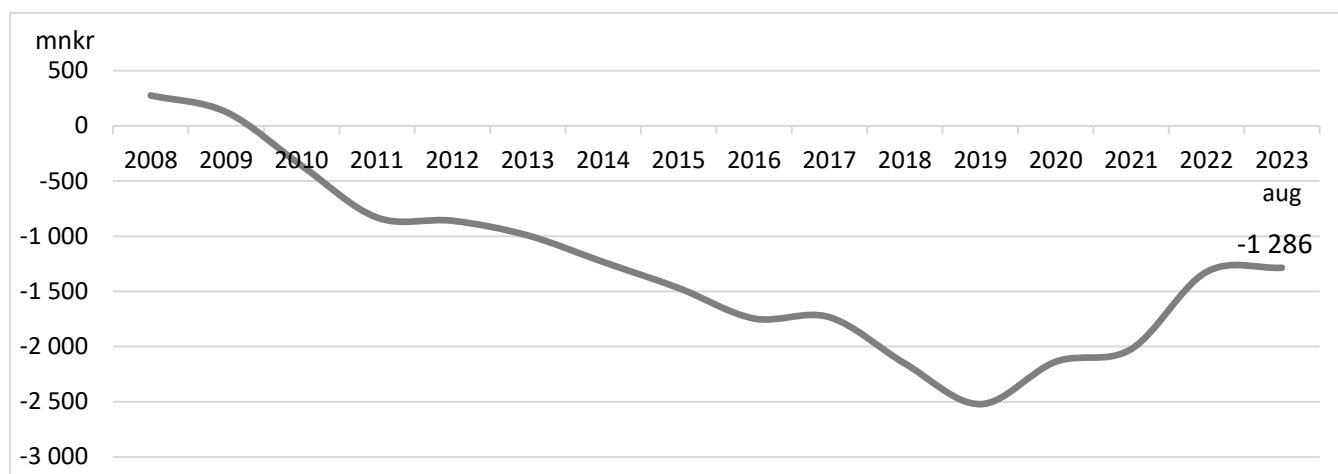
¹⁸ Omräknat till balansdagens valutakurs.

¹⁹ I uppgifterna ingår inte lån i Väven i Umeå AB. Se även not 1, redovisningsprinciper, om hur den sammanställda redovisningen upprättas.

mnkr	2023-08-31	2022-12-31	+/-
Övriga bolag plussaldo	-109	-110	2
Internbankens låneskuld	9 116	8 918	198
Varav upplåning utanför internbanken			
Umeå Kommunföretag AB	443	443	0
Umeå Energi AB	421	409	12
Kvarken Link OY, 35 miljoner EUR	415	352	63
Total låneskuld	10 394	10 122	273

Internbankens genomsnittliga upplåningsränta under årets åtta första månader var 1,90 procent jämfört med 1,42 procent för samma period föregående år. Enligt beslut i kommunfullmäktige lägger internbanken på ett marknadsmässigt påslag om 0,45 procentenheter vid utlåning till de kommunala bolagen.

Diagram 6. Utveckling av kommunens låneskuld

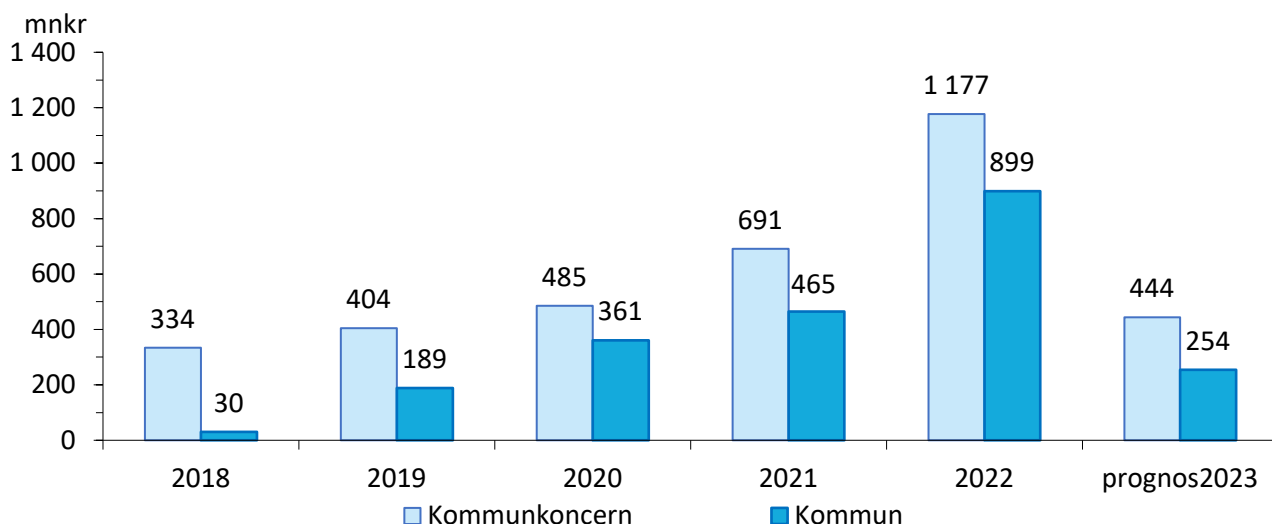
Helårsprognos i förhållande till budget

Helårsprognosen för kommunkoncernens resultat beräknas till 444 mnr (1 177 mnr).

Kommunens prognosticerade resultat uppgår till 254 mnr (899 mnr), vilket är 645 mnr lägre än resultatet föregående år. Det prognosticerade resultatet innebär en positiv budgetavvikelse på 166 mnr och förklaras främst av:

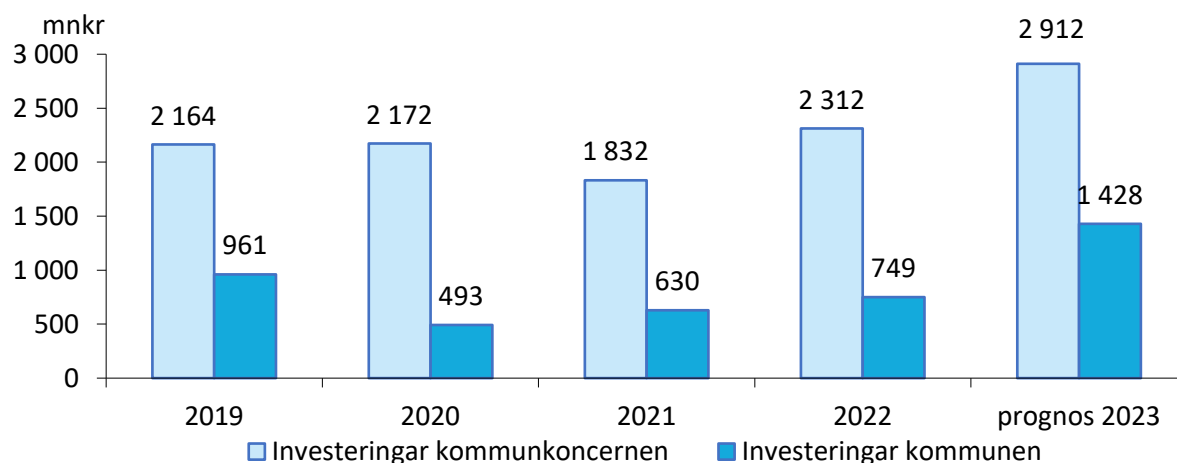
- högre skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning än förväntat
- ökade intäkter från kraftverksamheten i Stornorrfors
- högre pensionskostnader, på grund av inflationens påverkan på värdesäkring av förmånsbestämda pensionsdelar
- högre kostnader för vinterväghållning samt marksanering
- fler insatser för barn och unga samt inom missbruksvård för vuxna
- högre lokalhyror och högre kostnader för livsmedel orsakat av hög inflation.

Diagram 7. Kommunkoncernens och kommunens resultat och prognos

Prognosen för kommunkoncernens investeringar för innevarande år beräknas till 2 912 mnr (2 312 mnr).

Prognosen för kommunens investeringar beräknas för helåret till 1 428 mnr (749 mnr). Prognosen innefattar förseningar och framflyttade projekt vilket innebär att cirka 84 procent av årets ramanslag (1 702 mnr) bedöms nyttjas. Prognosavvikelsen är främst bland investeringsprojekt inom pedagogisk verksamhet samt inom mark och exploatering. Prognosen baseras på en högre investeringstakt under de sista fyra månaderna och att medfinansiering till Trafikverket sker under perioden.

Diagram 8. Nettoinvesteringar för helår och prognos för innevarande år

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är periodens/årets resultat efter avdrag för realisationsvinster som har uppstått vid försäljning av anläggningstillgångar och nyttjande/avsättning till resultatutjämningsreserv. Kommunallagen föreskriver att om ett negativt balanskravsresultat uppstår för ett räkenskapsår ska underskottet återställas de kommande tre åren.

Umeå kommun redovisar ett positivt balanskravsresultat efter årets åtta första månader. Kommunstyrelsen prognostiserar att Umeå kommun kommer att redovisa ett positivt balanskravsresultat för 2023.

Tabell 7. Balanskravsutredning

mnr	Utfall 2023-08-31	Prognos 2023-12-31	Utfall 2022-12-31
Periodens/årets resultat enligt resultaträkningen	304	254	899
– Samtliga realisationsvinster	–1	–1	–11
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
–/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	–	–	–
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	–	–	–
= Periodens/årets resultat efter balanskravsjusteringar	303	253	888
– Reservering av medel till resultatutjämningsreserv ²⁰	–	–	–47
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	–	–	–
= Periodens/årets balanskravsresultat	303	253	841

²⁰ Kommunfullmäktige har tidigare år beslutat att reservera medel till RUR år 2017 (163 mnr), 2019 (116 mnr) 2020 (283 mnr) och 2021 (251 mnr) och 2022 (47 mnr); sammantaget 860 mnr. Prognosen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag för år 2023 är 8 936 mnr. 10 procent av dessa (893 mnr) är det bedömda taket för hur stor kommunens RUR får vara sammantaget per 2023-12-31.

Resultaträkning²¹

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun		Umeå kommun				
		2023-01-01- 2023-08-31	2022-01-01- 2022-08-31	2023-01-01- 2023-08-31	2022-01-01- 2022-08-31	Budget jan-aug 2023	Budget- avvikelse jan-aug 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Prognos budget- avvikelse 2023
Verksamhetens intäkter	2,3	3 438	3 328	1 266	1 265	1 053	213	1 602	1 887	285
Verksamhetens kostnader	2,3	-7 946	-7 146	-6 493	-5 860	-6 274	-219	-9 671	-9 936	-265
Avskrivningar		-784	-696	-386	-306	-335	-51	-503	-585	-82
Verksamhetens nettokostnader		-5 292	-4 514	-5 612	-4 901	-5 556	-57	-8 572	-8 634	-62
Skatteintäkter	3	5 136	4 866	5 136	4 866	5 021	115	7 531	7 690	159
Generella statsbidrag och utjämning	3	886	861	886	861	787	99	1 181	1 329	148
Verksamhetens resultat		730	1 213	410	826	252	157	141	385	245
Finansiella intäkter		13	6	128	94	145	-17	231	203	-28
Finansiella kostnader		-249	-105	-234	-91	-175	-58	-284	-335	-51
Resultat efter finansiella poster		494	1 114	304	829	222	82	87	254	166
Periodens /årets resultat		494	1 114	304	829	222	82	87	254	166

²¹ Utfall per 2022-08-31 är ej omräknat för införande av redovisning av finansiell leasing.

Balansräkning

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
		2023-08-31	2022-12-31	2023-08-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Programvaror och licenser		90	92	4	5
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	16 149	16 268	8 122	8 208
Pågående anläggningar		3 935	3 097	1 254	964
Maskiner och inventarier		5 217	5 239	432	440
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Aktier, andelar, bostadsrätter		275	260	369	358
Långfristiga fordringar		138	137	7 833	7 597
Summa anläggningstillgångar		25 804	25 093	18 014	17 572
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager		234	195	69	75
Kortfristiga fordringar		1 342	1 847	997	1 140
Likvida medel		191	154	7	2
Summa omsättningstillgångar		1 767	2 196	1 074	1 217
SUMMA TILLGÅNGAR		27 571	27 289	19 087	18 788
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		494	1 177	304	899
Resultatutjämningsreserv		860	813	860	813
Övrigt eget kapital		10 269	9 116	4 966	4 114
Summa eget kapital		11 623	11 106	6 130	5 826
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser		874	704	874	704
Andra avsättningar		782	781	0	0
Summa avsättningar		1 656	1 485	874	704
Skulder					
Långfristiga skulder		11 754	11 587	10 436	10 285
Skuld investeringsbidrag		71	73	71	73
Kortfristiga skulder		2 467	3 038	1 576	1 900
Summa skulder		14 292	14 698	12 083	12 258
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		27 571	27 289	19 087	18 788
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	5	107	107	1 400	1 400
Ansvarsförbindelser					
a) Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna		2 140	2 069	2 140	2 069
b) Övriga ansvarsförbindelser		13	15	13	13

Översiktlig beskrivning av kommunens driftverksamhet

I driftredovisningen redovisas budgetavvikelsen för verksamhetens nettokostnad. Där redovisas således inte skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansiella intäkter och kostnader.

En avstämning av utfall mot fullmäktiges budget för den verksamhet som bedrivs inom kommunens styrelse och nämnder återfinns i bilaga 3.

Tabell 8. Driftredovisning per nämnd

Driftredovisning per nämnd (mnkr)*	2023			2022	2023			2022	
	budget jan-aug	utfall jan-aug	budget-avvikelse jan-aug	utfall jan-aug	budget jan-dec	prognos årsresultat	prognos budget-avvikelse jan-dec	utfall jan-dec	budget-avvikelse jan-dec
Kommunfullmäktige (revision)	-2	-1	1	-3	-4	-4	0	-5	-1
Kommunstyrelsen**	-711	-651	60	-476	-1 078	-980	98	-618	414
Valnämnden	-2	-2	0	-1	-3	-3	0	-15	0
För- och grundskolenämnden	-1 410	-1 391	19	-1 282	-2 238	-2 196	42	-2 059	78
Äldrenämnden***	-840	-872	-32	-753	-1 263	-1 336	-73	-1 174	11
Tekniska nämnden	-889	-933	-44	-816	-1 376	-1 416	-40	-1 314	0
Gymnase- och vuxenutbildningsnämnden	-358	-355	3	-330	-576	-575	2	-533	5
Individ- och familjenämnden	-1 044	-1 080	-36	-961	-1 572	-1 637	-65	-1 481	11
Fritidsnämnden	-96	-108	-12	-91	-147	-152	-5	-140	0
Kulturnämnden	-103	-101	2	-94	-159	-160	1	-152	1
Byggnadsnämnden	-34	-47	-13	-32	-54	-70	-16	-51	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-12	-14	-2	-8	-19	-21	-2	-17	1
Personalnämnden	-1	-1	0	-1	-1	-1	0	-1	0
Överförmyndarnämnden	-10	-9	1	-9	-15	-15	1	-13	2
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-44	-48	-4	-45	-66	-70	-4	-69	-3
Gemensam IT-kapacitetsnämnd, Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Summa verksamhetens nettokostnader	-5 556	-5 612	-57	-4 901	-8 572	-8 634	-62	-7 642	519

* Beloppen i tabellen är avrundade till närmaste miljontal kronor.

** I kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommunstyrelsen ingår finansiell kostnad (ränta) för pensioner i anslaget. De redovisas inte i ovan nämnda sammanställning, då de redovisas bland finansiella intäkter och kostnader och inte ingår i verksamhetens nettokostnader.

*** 2022-12-31 redovisades äldreomsorgslyftet, skolmiljarden, minska timanställning samt utökad bemanning sjuksköterskor som generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev 7 oktober 2021. Under 2023 har villkoren för äldreomsorgslyftet förändrats så att det från 2023 redovisas som ett riktat statsbidrag. Skolmiljarden upphörde per 2022-12-31. Per 2023-08-31 redovisas därmed Minska timanställning och Utökad bemanning sjuksköterskor som generella statsbidrag. Det innebär att i driftredovisningen per 2023-08-31 ingår inte generella statsbidrag med följande belopp: äldrenämnden: (55 mnkr).

Styrelsens och nämndernas sammantagna utfall som framkommer i verksamhetens nettokostnader är 5 612 mnkr (4 901 mnkr) per 31 augusti 2023, vilket är 711 mnkr högre jämfört med samma period föregående år.

Styrelsen och nämnderna redovisar per 31 augusti 2023 ett utfall som är 57 mnkr högre än budget. Det förklaras främst av att verksamhetens intäkter är 213 mnkr högre än budget för perioden. Det beror på

- högre intäkter från kraftverksamheten
- ökade bidrag från Socialstyrelsen, Länsstyrelsen och Migrationsverket.

Samtidigt är verksamhetens kostnader sammantaget 219 mnkr högre än budget. Det beror på högre pensionskostnader och ökade volymer av placeringar inom individ- och familjeomsorg.

De största budgetavvikelserna inom verksamhetens nettokostnader för årets åtta första månader har tekniska nämnden (-44 mnkr), individ- och familjenämnden (-36 mnkr), äldrenämnden (-32 mnkr), byggnadsnämnden (-13 mnkr), fritidsnämnden (-12 mnkr), kommunstyrelsen (60 mnkr) samt för- och grundskolenämnden (19 mnkr).

Prognosen för helåret är att verksamhetens nettokostnader beräknas uppgå till 8 634 mnkr. Det medför en prognostiserad budgetavvikelse på 62 mnkr i högre utfall än budget. Prognosen för styrelse och nämnder bygger på att pågående positiva och negativa trender kommer att fortsätta under årets fyra sista månader. Nya regler om dygnsvila innebär kostnadsökningar inom omsorg under hösten. Det pågår åtgärdsprogram under 2023, som kommer att ge mer effekt på kostnadsminskningar under 2024 jämfört med under slutet av 2023.

De nämnder som prognostiserar störst budgetavvikelse är äldrenämnden (-73 mnkr), individ- och familjenämnden (-65 mnkr), tekniska nämnden (-40 mnkr), byggnadsnämnden (-16 mnkr), kommunstyrelsen (98 mnkr) samt för- och grundskolenämnden (42 mnkr). I prognosen ingår inte generella statsbidrag till äldrenämnden enligt tabell 8.

Tekniska nämndens negativa budgetavvikelse förklaras främst av högre kostnader för vinterväghållning och prisökningar framför allt för livsmedel. Prognosen för helåret är en negativ budgetavvikelse på 40 mnkr.

Individ- och familjenämndens negativa budgetavvikelse förklaras främst av fler insatser för barn och unga och inom missbruksvård för vuxna. Den prognostiserade negativa budgetavvikelsen uppgår till 65 mnkr.

Äldrenämndens budgetavvikelse förklaras främst av att nämnden har ett riktat statsbidrag med villkor som gör att bidraget redovisningsmässigt inte redovisas i driftredovisningen, men däremot kostnaderna kopplade till statsbidraget, högre utfall av lönerörelsen än budgeterat samt att nämnden har haft ökade kostnader än budgeterat kopplat till utskrivningar från sjukhus som kräver högre bemanning. Den prognostiserade negativa budgetavvikelsen uppgår till 73 mnkr.

Byggnadsnämndens negativa budgetavvikelse förklaras av att antal bygglovsärenden och därmed intäkter kraftigt har minskat till följd av lågkonjunkturen. Intäktsminskningen har inte kunnat mötas med minskade kostnader i motsvarande mån. Prognosen för helåret är en negativ budgetavvikelse på 16 mnr.

Fritidsnämndens negativa budgetavvikelse förklaras främst av högre kostnader än förväntat för SM-veckan 2023. Prognosen för helåret är en negativ budgetavvikelse på 5 mnr.

Kommunstyrelsens budgetavvikelse förklaras främst av högre intäkter än förväntat från krafthandeln samt försäljning av exploateringsmark. Samtidigt redovisas väsentligt ökade pensionskostnader på grund av ökad inflation som påverkar uppräkningsfaktorer. Sedan årsskiftet redovisas finansiell leasing vilket ger lägre lokalkostnader och högre avskrivningskostnader än förväntat, se not 6. Räntekostnader för finansiell leasing och pensioner redovisas bland finansiella poster och ingår därmed inte i driftredovisningen. Prognosen för helåret är 98 mnr i budgetavvikelse.

För- och grundskolenämndens budgetavvikelse förklaras främst av lägre volymer (antal barn) i förskoleverksamheten jämfört med budgeterat. Prognostiserad budgetavvikelse för helåret är 42 mnr.

Översiktlig beskrivning av kommunens investeringsverksamhet

Reviderad budget avseende investeringar för 2023 beslutades av fullmäktige i juni. Utfall och prognos för investeringar som redovisas i denna rapport utgår ifrån denna senast beslutade investeringsbudget, se bilaga 2.

Kommunens nettoinvesteringar²² i materiella och immateriella anläggningstillgångar under årets åtta första månader uppgår till 581 mnkr, vilket är 231 mnkr högre (350 mnkr) än samma period föregående år.

Utfallet är 62 procent av periodens budget och 354 mnkr lägre än beslutad investeringsram vilket framför allt beror på att fastighetsinvesteringar, investeringar i gator och vägar samt investeringar i kommunens exploateringsverksamhet har blivit försenade eller framflyttade.

På verksamhetsnivå finns de största avvikelserna inom *infrastruktur, skydd med mera, pedagogisk verksamhet* och *kommunövergripande verksamheter* med en avvikelse mot budget som sammanlagt uppgår till 293 mnkr.

För investeringsprojekt i verksamheter inom *infrastruktur, skydd med mera* är avvikelsen 99 mnkr. *Mark och exploatering* utgör den största budgetavvikelsen på 66 mnkr då många projekt är förskjutna i tiden. Huvudsakligen beror detta på förseningar i planeringsprocessen, en process som har blivit svårare i och med att staden har blivit tätare, ökade lagkrav och påverkan från klimatförändringar. Särskilt stort genomslag får förseningarna i projekten Klockarbäcken (15 mnkr) och Tomtebo-Carlshem (11 mnkr).

Verksamheten *Gator och parker* redovisar en avvikelse mot budget på 25 mnkr på grund av att många gatuprojekt är tidsförskjutna eller startar under hösten. Några av de större gatu- och parkprojekten är också tidsförskjutna då de är kopplade till vägövertagandet från Trafikverket. Vägövertagandet och medfinansieringen till Trafikverket har förskjutits och Trafikverket bedömer nu att vägen väntas kunna öppna hösten 2024.

Inom *pedagogisk verksamhet* är budgetavvikelsen 97 mnkr och den största avvikelsen redovisas inom följande projekt:

- Dragonskolan byggs ut för elevökningar och avvikelsen för perioden beror på att byggstarten försenats mot för hur budgeten för året var lagd (17 mnkr). Färdigställande till terminsstarten i augusti 2024 väntas fortsatt kunna hållas.
- Berghemsskolan (15 mnkr) och Sjöfruskolan (12 mnkr) byggs ut för elevökningar och avviker mot budget under perioden men förväntas ha nyttjat tilldelade medel vid årsskiftet.

---

²² Nettoinvesteringar = investeringar efter avdrag för erhållna investeringsbidrag

- Nybyggnation av förskolan på Mariedal är under entreprenadskede och har blivit förskjuten på grund av överklagande av detaljplan (14 mnr). Förskolan väntas färdigställas i augusti 2025 enligt den nya tidsplanen.
- Fastigheten Champinjonen 1 byggs ut för vuxenutbildning och har försenats då kompletteringar begärts i inskickade bygglovshandlingar (12 mnr). Den totala tidsplanen beräknas fortsatt kunna hållas med färdigställande hösten 2025.
- För nybyggnationen av utbildningskök till Restaurangprogrammet vid Maja Beskowskolan beror avvikelserna på att tillkommande kostnader har uppstått då byggnaden var i sämre skick än förväntat (-19 mnr). Projektet väntas vara klart till hösten 2024.

För *kommunövergripande verksamheter* är budgetavvikelsen 97 mnr. Verksamheten inkluderar projekt med medel för fastighetsförvärv, lokalanpassningar, reinvesteringar och investeringsreserver som ej nyttjats och sammantaget redovisar en avvikelse på 52 mnr. För ombyggnationen av Östra stallet på stadshusområdet har tidplanen blivit förskjuten och ny upphandling genomfördes under början av året. Byggstart ägde rum i augusti och projektet redovisar därav en avvikelse på 17 mnr mot budget.

Prognosen för kommunens investeringar för helåret är en nettoutgift på 1 428 mnr vilket skulle innebära att cirka 84 procent av årets ramanslag (1 702 mnr) nyttjas. Prognosen baseras på en högre investeringstakt de sista fyra månaderna under året samt att medfinansieringen till Trafikverket inträffar under perioden.

Tabell 9. Investeringsredovisning per verksamhet²³

Investeringar per verksamhet (mnr)	Budget	Utfall	Budgetavvikelse
	januari–augusti 2023	januari–augusti 2023	januari–augusti 2023
Affärsverksamhet	6	2	5
Infrastruktur, skydd med mera	242	142	99
Kommunövergripande verksamheter	163	66	97
Kultur och fritid	55	42	13
Pedagogisk verksamhet	391	295	97
Vård och omsorg	78	34	44
Totalsumma	935	581	354

²³ Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån räkenskapssammandraget (RS).

Från och med 2022 har kommunen ändrat redovisningsprincip för mark- och exploateringsprojekt för att efterfölja god redovisningssed som den uttrycks i RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering. Till följd av denna förändring ingår nu budget och utfall för mark- och exploateringsprojekt i investeringsredovisningen under rubriken Infrastruktur, skydd med mera.

Här redovisas de största investeringsprojekt som är färdigställda/aktiverade under perioden januari– augusti 2023, respektive de största pågående projekten per sista augusti 2023.

Tabell 10. Största färdigställda/aktiverade och pågående investeringsprojekt²⁴

Största färdigställda/aktiverade investeringsprojekt, augusti 2023 (mnkr)	Ackumulerade utgifter			Utgifter 2023		
	Budget t.o.m. 2023-12-31	Utfall tom. 2023-08-31	Budgetavvikelse tom. 2023-08-31	Budget augusti	Utfall augusti	Budget-avvikelse augusti
Fastighetsförvärv, Ersmark gruppboende	40	30	10	27	30	-3
Sävar, gator; Planetvägen med flera	16	16	0	0	5	-5
Industribyggnad, Tegelslagaren 5, verksamhetsanpassning	13	13	0	3	3	0
Nolia friidrottshall, takkonstruktion	12	12	0	11	11	0
Största pågående investeringsprojekt, augusti 2023						
Carlslund, ny grundskola åk 7–9, anpassad skola, idrottsplats och korttidstillsyn	290	223	67	121	115	7
Kålmasken, förskola, nybyggnad	47	42	5	22	29	-7
Maja Beskowskolan, utbildningskök	27	37	-10	18	36	-19
Dragonskolan, utbyggnad	68	30	38	42	25	17
Blomstergården, gruppboende	16	19	-3	1	5	-3
Berghemsskolan, utbyggnad	47	17	30	29	14	15
Innertavle skola, ny matsal och kök	27	24	3	11	13	-3
Fläktvägen	14	14	0	4	7	-3
Rådhuset, fasadrenovering	14	13	1	0	0	0
Bölevägen	7	12	-5	2	9	-7
Tegs centralskola, skolgård och slutfas för byggnader*	27	11	17	19	12	7
Kungsgården, förskola, nybyggnation	24	10	14	11	2	9
Kvarnvägen	10	10	0	4	8	-4

*Under 2022 färdigställdes och delaktiverades 106 mnkr avseende skolbyggnader som är tagna i bruk.

²⁴ Tabellen inkluderar samtliga större investeringsprojekt som har haft investeringsbudget beslutad av kommunfullmäktige. Från och med 2022 har kommunen ändrat redovisningsprincip för mark- och exploateringsprojekt för att efterfölja god redovisningssed som den uttrycks i RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering. Före 2022 har kommunfullmäktige inte beslutat om investeringsbudget för dessa projekt, varför projekten inte följs upp i denna tabell. Större mark- och exploateringsprojekt som startar från 2022 och framåt kommer att följas upp i tabellen från och med årsskiftet 2022.

Noter

Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer, med undantag för vad som anges nedan för RKR R4 Materiella anläggningstillgångar och RKR R5 Leasing.

Kommunens bolag redovisar i enlighet med årsredovisningslagen och K3 (Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1). Bolaget Väven i Umeå AB redovisar enligt internationell redovisningsstandard, IFRS. Där avvikelser mellan regelverken för kommunkoncernen kontra bolagen finns, görs omräkning till LKBR i den sammanställda redovisningen, förutom vad gäller pensioner. Det delägda bolaget Väven i Umeå AB redovisas i den sammanställda redovisningen utifrån de principer som beskrivs under rubriken Sammanställd redovisning nedan.

Tillämpade redovisningsprinciper i denna delårsrapport överensstämmer med de som tillämpades vid upprättande av årsredovisning för 2022.

Förändrad redovisning av leasing

Från och med årsredovisningen för 2022 redovisar kommunen i enlighet med RKR:s rekommendation R5 Leasing för samtliga identifierade leasingavtal (hyresavtal)²⁵ som avser lös egendom samt för de största hyresavtalen kopplade till fast egendom. I tidigare rapporter inklusive 2021 års årsredovisning avvek kommunen från RKR R5 Leasing och klassificerade samtliga leasingavtal som operationella leasingavtal och leasingavgifterna fördelades linjärt över leasingperioden.

Redovisning av leasade tillgångar enligt RKR R5 görs på olika sätt beroende på om avtalet om finansiering av tillgången har klassificerats som ett finansiellt eller ett operationellt leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal jämföras med ett köp medan ett operationellt är en hyra under en

---

²⁵Ett leasingavtal är ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasingavtal kallas ibland hyresavtal, särskilt när det gäller leasing (hyra) av fastighet. Ett finansiellt leasingavtal är ett leasingavtal där de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Avtalet klassificeras som antingen finansiellt eller operationellt beroende på hur avtalet är utformat kring ekonomiska risker och fördelar. Bedömningen av om ett leasingavtal ska betraktas som finansiellt eller operationellt utgår från avtalets ekonomiska innebörd. Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal, om det innebär att framtida servicepotential eller ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Leasingavtal som inte klassificeras som ett finansiellt leasingavtal är ett operationellt leasingavtal.

specificerad period. För en mer detaljerad beskrivning av påverkan av införandet hänvisas till kommunens årsredovisning år 2022.

Införandet innebär främst en förändring i balansräkningen, vilket i sin tur får påverkan på kommunens och kommunkoncernens nyckeltal, exempelvis soliditet och skuldsättningsgrad.

Under 2023 fortgår arbetet med identifiering, insamling, klassificering och beräkning av de väsentliga hyresavtal för lokaler som inte har gått igenom under 2022. Det gäller både avtal där kommunen är leasetagare och leasegivare. Ambitionen är att fullt ut införa redovisning av finansiell leasing i kommunen under 2023.

Undantag från RKR R4 Materiella anläggningstillgångar

Enligt rekommendationen ska restvärde och nyttjandeperiod för anläggningar omprövas systematiskt. Rutinbeskrivningar för omprövning behöver arbetas fram för att uppfylla rekommendationen fullt ut. Arbetet pågår och implementering beräknas genomföras under 2023.

Undantag från RKR R5 Leasing

Se avsnitt "Förändrad redovisning av leasing" ovan för beskrivning av det undantag för hyra av lokaler som görs i denna delårsrapport då implementering av redovisning av finansiell leasing pågår i kommunen.

Omklassificering av statsbidrag

Statsbidrag redovisas i enlighet med RKR:s förtydligande. Äldreomsorgssatsningen (statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre) omklassificerades år 2022 till ett riktat statsbidrag, då återbetalningsskyldighet infördes i villkoren för bidraget under 2022. Skolmiljarden redovisades som ett generellt statsbidrag under hela 2022. Per 2022-12-31 redovisades följande generella statsbidrag:

- skolmiljarden
- äldreomsorgslyftet
- minska timanställning
- utökad bemanning sjuksköterskor.

Under 2023 har villkoren i Äldreomsorgslyftet förändrats så att det från 2023 redovisas som ett riktat statsbidrag. Skolmiljarden upphörde per 2022-12-31. Per 2023-08-31 redovisas därmed följande generella statsbidrag:

- minska timanställning
- utökad bemanning sjuksköterskor.

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunen tillsammans med de kommunala koncernföretagen²⁶. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den kommunala verksamhet som bedrivs, oavsett vilken juridisk person som utför den. I Umeå kommunkoncern omfattar den sammanställda redovisningen Umeå kommun och de bolag där kommunen äger minst 20 procent i röstandel eller har ett varaktigt betydande inflytande.

I den sammanställda redovisningen ingår Umeå Kommunföretag AB (100 procent) med dotter- och dotterdotterföretag och Umeå Folkets Husförening u.p.a. (98 procent konsolidering, 6 procent röster). Den kommunala koncernen beskrivs i bild 1, den kommunala koncernen.

Den sammanställda redovisningen har upprättats utifrån proportionell konsolidering (klyvningsmetoden) från och med årsskiftet 2018/2019, förutom det undantag som beskrivs nedan för Väven i Umeå AB. Klyvningsmetoden innebär att endast ägd andel av de kommunala koncernföretagens räkenskapsposter medtas i de sammanställda räkenskaperna.

Koncerninterna mellanhavanden har eliminerats i de sammanställda räkenskaperna. All kommunkoncernintern fakturering görs utan vinstpåslag. Undantaget utgörs av försäljning av el och uthyrning av bostäder och lokaler som sker på affärsmässiga grunder.

Intressebolaget Väven i Umeå AB konsolideras i den sammanställda redovisningen genom kapitalandelsmetoden. Bolaget tillämpar IFRS-regelverket i sina räkenskaper, vilket innebär att en annan värderingsprincip för tillgångar tillämpas i bolaget jämfört med i kommunen. Bolaget konsolideras i Umeå kommunkoncern enligt kapitalandelsmetoden med åberopande av särskilda skäl (LKBR 12:5), då en justering till kommunens tillämpade redovisningsregler hade medfört en alltför komplicerad omvärdering och omräkning.

Dotterföretagens obeskattade reserver har i balansräkningen betraktats dels som eget kapital (79,4 procent) dels som latent skatt (20,6 procent). I resultaträkningen har dotterföretagens bokslutsdispositioner exklusive latent skatt återförts och ingår i posten förändring av eget kapital.

I den sammanställda redovisningen avviker redovisning av offentliga investeringsbidrag från RKR R2 Intäkter, då de i kommunens bolag redovisas som en minskning av tillgångens värde.

Umeå kommuns VA-verksamhet bedrivs genom kommunkoncernbolaget Umeå Vatten och Avfall AB. Anslutningsavgifter till VA-nätet periodiseras över 30 år.

Behovet av nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar bedöms årligen. Vid varje balansdag analyserar kommunkoncernen de redovisade värdena för materiella och

---

²⁶ Med kommunalt koncernföretag avses enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) en juridisk person över vars verksamhet kommunen har ett varaktigt betydande inflytande. Betydande inflytande definieras som mer än 20 procents ägande, eller om företaget har särskild betydelse för kommunens verksamhet eller ekonomi. Företag som samägs med annan kommun och vars verksamhet är en kommunal angelägenhet anses ha särskild betydelse för kommunens verksamhet och utgör därmed ett kommunalt koncernföretag.

immateriella anläggningstillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar kommunkoncernen återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör. Vid varje balansdag görs även en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen helt eller delvis.

Principer för drift- och investeringsredovisning

Kommunens drifts- och investeringsbudget bygger på en budget från kommunfullmäktige med nettoanslag till var och en av kommunens styrelser och nämnder. Under 2023 har tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder för drift respektive investeringar beslutats av kommunfullmäktige, se bilaga 2.

Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Det innebär att kapitalkostnader inte fördelas internt utan redovisas gemensamt för hela kommunen.

Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på ett personalomkostnadspålägg på 42,75 procent (40,15 procent) och kapitalkostnader för avskrivning och ränta som baseras som föregående år på en internränta om 2,5 procent (2,5 procent).

På lönekostnader läggs ett personalomkostnadspålägg, som redovisas i internredovisningen för styrelse och nämnders verksamheter. Skillnaden mellan faktiskt och kalkylmässigt personalomkostnadspålägg redovisas centralt inom kommunstyrelsen.

Avskrivningar redovisas i driftredovisningen under kommunstyrelsen, som en kommungemensam kostnad.

Not 2. Säsongvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten

Kommunens verksamheter varierar över året i omfattning och inriktning. Det gör att kostnader och intäkter varierar under ett år, men på liknande sätt år från år. På samma sätt påverkar klimatet i norra Sverige kommunens verksamheter över de olika årstiderna. Kommunstyrelsen och nämnderna tar i arbetet med budget och prognoser hänsyn till sådana variationer. I kommunen finns verksamheter som har sin mest intensiva period under sommarmånaderna. Det är fritidsverksamhet i utomhusbad och utomhusanläggningar, underhåll av fastigheter, gator och vägar och parkverksamhet.

Verksamheter som har lägre verksamhet under sommarmånaderna är utbildningsverksamheten, måltidsverksamhet inom utbildningsområdet, fritidsverksamhet i hallar och skidspår, dagligverksamhet och träffpunkter inom individ- och familjeomsorgen.

Under vinterhalvåret ökar främst intäkter i krafthandeln och kostnader för uppvärmning av fastigheter och vinterväghållning.

Utfallet utifrån ovan beskrivna säsongsvariationer gör att en större intäkts- och kostnadsmassa byggs upp under en del av året. Nivåer för intäkter och kostnader med säsongsvariationer kan påverkas av väderleken. Om det blir en extremt snörik/snöfattig/isig/kall vinter kan det påverka intäkts- och kostnadsmassan både uppåt och neråt.

Säsongsvariationer av karaktären mer eller mindre aktivitet under sommarhalvåret är stabil sett över tid, medan nivåer på säsongsvariationer som kan påverkas av väderleken varierar i storlek beroende på hur vintern utvecklar sig.

Not 3. Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster kommer av händelser eller transaktioner som förekommer sällan och är viktiga att informera om vid jämförelse med andra redovisningsperioder. Upplysning om resultateffekten av händelser eller transaktioner som är jämförelsestörande lämnas i denna not. Bland jämförelsestörande poster har även påverkan av coronapandemin redovisats under pandemiåren²⁷. Under 2022 har främst det första kvartalet påverkats av coronapandemin.

I denna delårsrapport redovisas jämförelsestörande poster som för perioden eller för jämförelseåret uppgår till ett belopp om 20 mnkr²⁸ eller mer. I årsredovisningen för 2022 redovisades poster på nivån över 30 mnkr som jämförelsestörande enligt samma princip. I tidigare delårsrapporter har gränsen för de jämförelsestörande poster som redovisas varit 3 mnkr eller mer.

De kraftintäkter som överstiger genomsnittet av utfallet för årets åtta första månader de senaste fem åren redovisas i denna delårsrapport och i årsredovisningen för 2022 som en jämförelsestörande post. Jämförelseåret har omräknats enligt det nya beräkningssättet. I fjolårets delårsrapport redovisades periodens budgetavvikelse för kraftintäkterna som jämförelsestörande post.

Tabell 11. Jämförelsestörande poster (poster under 20 mnkr redovisas inte)

Jämförelsestörande poster (mnkr)	Beskrivning	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2023 (8 mån)	2022 (8 mån)	2023 (8 mån)	2022 (8 mån)
Verksamhetens intäkter ökar /minskar (+/-)	Ersättning från staten för sjuklönekostnader	0	39	0	39
	Högre intäkter för krafthandeln då elpriser ökat	23	62	23	62

²⁷ Pandemin startade under första kvartalet 2020 och pågick under 2021 och fram till och med första kvartalet 2022. Coronapandemin har påverkat de senaste tre åren i olika utsträckning. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband. Det är eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som tidigare år och efter.

²⁸ 8/12 av 30 mnkr, som är gränsen för vad som redovisas som jämförelsestörande i kommunens årsredovisning.

Jämförelsestörande poster (mnkr)	Beskrivning	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2023 (8 mån)	2022 (8 mån)	2023 (8 mån)	2022 (8 mån)
	Summa ökning netto av verksamhetens intäkter	23	101	23	101
Verksamhetens kostnader minskar	Kostnader inom omsorg lägre i pandemin	0	40	0	40
	Summa ökning/minskning netto av verksamhetens kostnader	0	40	0	40
Generella statsbidrag och utjämning	Generella statsbidrag och utjämning har ökat mot bakgrund av de beslut som riksdagen fattat med anledning av coronapandemin 2020. Bidragen erhålls till och med år 2022. Några motsvarande nya beslut har inte fastställts under 2021 eller 2022. Beslutet från 2020 påverkar utfallet för årets åtta första månader med detta belopp:	0	103	0	103
Summa jämförelsestörande poster		23	244	23	244

Not 4. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar

Under perioden har inga ändrade uppskattningar och bedömningar gjorts. Några väsentliga effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar har därför inte inträffat.

Not 5. Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser

Den förändring i väsentliga ansvarsförbindelser som har inträffat sedan årsskiftet är en ökning av pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar med 71 mnkr. I beloppet ingår pensionsförpliktelse tryggad i kommunens pensionsstiftelse i likhet med tidigare år.

Övriga ansvarsförbindelser redovisas till samma värde som vid årsskiftet, då några uppgifter per 2023-08-31 inte kan fås fram.

Not 6. Påverkan på resultat- och balansräkning införande redovisning finansiell leasing

Resultaträkning – påverkan (mnkr)	Umeå kommun	
	2023 jan–aug	2022 jan–aug
Verksamhetens intäkter		
Verksamhetens kostnader	96	96
Avskrivningar och nedskrivningar	-52	-52
Påverkan verksamhetens nettokostnader	44	44
Finansiella intäkter		
Finansiella kostnader	-48	-50
Påverkan resultat efter finansiella poster	-48	-50
Påverkan årets resultat	-4	-6

Balansräkning – påverkan (mnkr)	Umeå kommun	
	2023-08-31	2022-12-31
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 106	1 158
Maskiner och inventarier	1	1
Summa påverkan anläggningstillgångar	1 108	1 159
Summa påverkan tillgångar	1 108	1 159
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital		
Årets resultat	-4	-9
Övrigt eget kapital	0	-236
Summa påverkan eget kapital	-4	-245
Skulder		
Långfristiga skulder	1 284	1 331
Kortfristiga skulder	74	73
Summa påverkan skulder	1 358	1 404
Summa påverkan eget kapital, avsättningar och skulder	1 353	1 159

Bilaga 1. Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

Nämndernas grunduppdrag januari–augusti 2023

Under 2022 fastställde kommunfullmäktige en ny styrmodell för Umeå kommun som fick genomslag i planeringen för 2023. Styrmodellen sätter ett större fokus på nämndernas grunduppdrag, som följs upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Det görs genom att respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl de lyckats med sitt grunduppdrag.

Delårsrapporten för januari–augusti 2023 är första gången en uppföljning av grunduppdraget görs och rapporteras till fullmäktige. Sammanställning och innehåll kommer kontinuerligt att utvärderas och utvecklas i kommande uppföljningar. Det är en del i det långsiktiga och pågående arbetet med att förbättra kommunens olika styrprocesser.

Nedan är en sammanfattning av nämndernas bedömning av grunduppdragets genomförande. Varje nämnd redovisas mer specifikt på följande sidor.

Nämnd	Bedömning
Kommunstyrelsen	i hög grad uppfyllt
Byggnadsnämnden	i viss grad uppfyllt
Fritidsnämnden	i hög grad uppfyllt
För- och grundskolenämnden	i hög grad uppfyllt
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	i hög grad uppfyllt
Individ- och familjenämnden	i hög grad uppfyllt
Kulturnämnden	i hög grad uppfyllt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	i viss grad uppfyllt
Personalnämnden	i hög grad uppfyllt
Tekniska nämnden	i hög grad uppfyllt
Valnämnden	i hög grad uppfyllt
Äldrenämnden	i hög grad uppfyllt
Brand och räddningsnämnden (gemensam nämnd)	i viss grad uppfyllt
IT-kapacitetsnämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
PA-nämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
Överförmyndarnämnden (gemensam nämnd)	ingen bedömning

Kommunstyrelsen

Nämndens grunduppdrag

Kommunstyrelsen	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt
• Styrning, ledning och samordning	I hög grad uppfyllt
• Beredning inför och uppföljning av kommunfullmäktiges beslut	I hög grad uppfyllt
• Utveckling av strategiskt viktiga områden	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Helhetsbedömningen av kommunstyrelsens grunduppdrag är baserad på en sammanvägning av underliggande deluppdrag. Nämnden har följt upp sitt grunduppdrag via egen rapportering och internkontroll men också genom uppsikt över andra nämnder och kommunala bolag. Den samlade bedömningen är att nämnden i hög grad verkställt sitt grunduppdrag enligt planeringsdirektiv, verksamhetsplan, andra planer och övriga förutsättningar. När det gäller utveckling av strategiskt viktiga områden så sker bostadsbyggandet inte i den takt som skulle behövas för att nå uppsatta mål. Det krävs också mer arbete med inriktningsmål fyra och programmet för klimatneutralitet.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Styrning, ledning och samordning

Under våren har det genomförts en analys av kommunens finansiella förutsättningar för de kommande tio åren. Analysen kommer att utgöra ett underlag för fortsatt ekonomisk styrning och i arbetet med översyn av de finansiella målen.

Arbetet med en fortsatt sammanhållen lönepolitik fortsätter bland annat att genom att arbetet med löneprognoser och löneöversyn utvecklas. Mycket arbete har också lagts på att samverka och samordna implementeringen av det nya kompetens- och omställningsavtalet. Även nya bestämmelser när det gäller personalens rätt till dygnsvila har krävt mycket samordning.

Under perioden har säkerhetsenheten organisatoriskt blivit en del av nämndens ansvarsområde. Mycket fokus har lagts på styrning, ledning och samordning inom området som till exempel säkerhetsskydd, Lokal Operativ Samverkan (LOS), risk- och sårbarhetsanalys, civil beredskap, krisledning med mera. Krisorganisationen förstärks genom införandet av TIB (Tjänsteperson i beredskap) och KIB (kommunikatör i beredskap).

Arbetet pågår med att stärka informationssäkerheten. Det har visat sig än viktigare under året då yttre hot ökat. För att göra det krävs verksamhetsstöd som klarar krav på både arkiv, dataskydd och informationssäkerhet. En chefsjurist har rekryterats och är på plats den andra oktober.

Beredning inför och uppföljning av kommunfullmäktiges beslut

Nytt för perioden är att nämndernas grunduppdrag följs upp och återrapporteras till fullmäktige. Uppföljningen av grunduppdragen kommer att redovisas som en sammanställning i delårsrapporten med en utförligare uppföljning i en bilaga.

Även fullmäktiges beslutade inriktningsmål och program följs upp och återrapporteras på ett nytt sätt i samband med delårsrapporten.

Utveckling av strategiskt viktiga områden

Aktualisering av planeringsstrategin (översiktsplanen) har påbörjats. Arbete med fördjupad översiktsplan för Holmsund/Obbola och Täfteå samt stadsutvecklingsprogram för "Universitetsstaden" och "Innanför ringleden" har fortsatt enligt plan.

Tillsammans med förvaltningarna och de kommunala bolagen har stora resurser lagts på att skapa marknadsanpassad verksamhetsmark. Förhållandevis många fastighetsförvärv har genomförts hittills under 2023. De mest trängande markförvärven är i stort sett genomförda och markreserven börjar ligga bättre i fas med tillväxttakten.

Umeå har utvecklats som besöksdestination bland annat genom att Rally-VM och SM-veckan har genomförts framgångsrikt tillsammans med andra aktörer. Insatser har också gjorts för att för att synliggöra samarbetet med Vasa och för att utveckla Umeå som kommun-, plats- och arbetsgivarvarumärke.

Byggnadsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Tabellen nedan redovisar nämndens bedömning av hur grunduppdraget fullgjorts i förhållande till planeringsdirektiv, verksamhetsplan och givna förutsättningar.

Byggnadsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämndens grunduppdrag följs utifrån perspektiven; personal, ekonomi, kund och verksamhet. Nämndens sammanfattande bedömning är att grunduppdraget i viss grad har uppfyllts. De huvudsakliga skälen till denna bedömning är nämndens ekonomiska delårsresultat och planeringstakten för detaljplaner.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Nämnden har under perioden levererat tjänster i sakfrågorna utifrån uppdraget. Ärendemängden för byggnadsnämndens verksamheter har varit betydligt lägre (cirka 35–40 procent) än tidigare år med anledning av den svaga konjunkturen inom byggsektorn. Det ger en stor påverkan på verksamheten som i hög grad är avgiftsfinansierad.

Nämnden har en ny organisation sedan årsskiftet där den översiktliga planeringen numera finns inom samma avdelning som detaljplaneringen.

Verksamheterna inom förvaltningen har fortsatt sitt utvecklingsarbete bland annat med stöd av handlingsplan för digitalisering. Handlingsplanen för ökat bostadsbyggande har uppdaterats och arbetet pågår enligt plan. Införande av nytt ärendehanteringssystem för bygglovsavdelningen pågår och systemet bedöms vara i drift under hösten.

Fritidsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Fritidsnämnden	Bedömning
Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning.	I hög grad uppfyllt
Fritidsnämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning.	I hög grad uppfyllt
Fritidsnämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.	I hög grad uppfyllt
Fritidsnämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder.	I hög grad uppfyllt
Fritidsnämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Grunduppdraget bedömts i hög grad ha uppfyllts för perioden januari till augusti då deluppdragen uppnåtts utan större avvikelser.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Under perioden har SM-veckan i Umeå i hög grad påverkat fritidsnämndens verksamhet och inneburit omprioriteringar av resurser. SM-veckan blev ett lyckat arrangemang med 25 idrotter, nöjda deltagare, mycket publik och stor medial uppmärksamhet. Utvärdering sker tillsammans med Riksidrottsförbundet i oktober.

Fritidsnämnden fick under perioden ett tilläggsuppdrag från kommunstyrelsen gällande mötesplatsen Godsbangården. Uppdraget genomfördes och mötesplats Godsbangården var öppen i sex veckor.

Ökade driftskostnader har påverkat framför allt bad- och driftsavdelningen.

För- och grundskolenämnden

Nämndens grunduppdrag

För- och grundskolenämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt
<i>Nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhet:</i>	
• Förskola	I hög grad uppfyllt
• Grundskola	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

För- och grundskolenämnden bedömer att grunduppdraget i hög grad är verkställt utifrån nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter enligt fastställt reglemente. Detsamma gäller bedömning av nämndens grunduppdrag per verksamhetsform avseende förskola och grundskola.

För- och grundskolenämnden har uppfyllt sitt grunduppdrag om att se till att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång och fritidshem i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden har fördelat resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun har genomförts samt tillsyn av fristående förskoleverksamheter. Nämnden har under året genom ledning och samordning utvecklat det kommunala skolväsendet utifrån gällande lagstiftning.

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort, verksamhetsplan och intern kontroll i enlighet med beslutat årshjul.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Förvaltningen har deltagit i det kommungemensamma arbetet med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget och kontinuerligt lämnat information till berörda parter och vidtagit nödvändiga åtgärder.

Studieresultat för elever i årskurs 9 läsåret 22/23 visar att behörighet till gymnasieskolans nationella yrkesprogram ligger på 89 procent, vilket är samma nivå som föregående läsår. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 har ökat något jämfört med föregående år.

Ett prioriterat område för att möta pandemins konsekvenser är att främja närvaro i förskola och skola. Förvaltningen följer därför regelbundet upp närvaron.

Förvaltningen har också fortsatt fokuserat på arbetsmiljöfrågor. Årlig uppföljning av 2022 års arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM och lika rättigheter och möjligheter har ägt rum under perioden och prioriteringar gjorts. Ett prioriterat område är hot och våld.

Förskola

Alla barn i förskoleålder har erbjudits en förskoleplats inom lagstadgad kötid, fyra månader.

Antalet inskrivna barn jämfört med fjolåret har minskat med 72 barn och uppgår i maj månad till 7 210 barn.

Barngruppernas storlek är lägre jämfört med fjolåret. Statsbidrag för kvalitetshöjande insatser har använts till att bibehålla personal i de barngrupper som inte har tillräckligt antal inskrivna barn i syfte att ha beredskap för att ta emot fler barn under hela året.

Förskolan har från höstterminen 2023 ett nytt uppdrag utifrån förstärkt lagstiftning om att bedriva uppsökande verksamhet för att öka barns deltagande i förskolan. För höstterminen 2023 är det cirka 40 barn som omfattas av detta uppdrag. Samtliga har erbjudits plats.

Grundskola

Föregående års pandemi har en fortsatt stark påverkan på för- och grundskolenämndens verksamheter. Under läsåret 2022–2023 har andelen elever med mer än 20 procents frånvaro minskat något sedan föregående år men är fortfarande dubbelt så hög som läsåret före pandemin. Under perioden januari–juni var frånvaron i denna grupp åtta procent vilket inneburit utmaningar för såväl elever som skolor avseende lärande och undervisning.

Andelen elever i årskurs tre som når godkända resultat på nationella prov i både svenska och matematik var 76 procent vilket innebär en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Resultaten i svenska är oförändrat medan resultaten i matematik minskat något.

Studieresultaten för eleverna i årskurs nio innebär att behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram är 89 procent, vilket är likvärdigt med föregående läsår. Pojkarnas behörighet har ökat medan flickornas behörighet minskat. Sett över en femårsperiod är pojkarnas behörighet för första gången högre än flickornas. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 har ökat något jämfört med föregående år. Pojkarnas meritvärde är det högsta på fem år medan flickornas är det lägsta. Andelen godkända betyg i svenska som andraspråk har ökat väsentligt jämfört med föregående år, men är fortfarande lågt jämfört med genomsnitt för riket.

Andelen elever som går ut med betyg i alla ämnen minskar för tredje året i rad och ligger nu på 75 procent.

97 procent av de vårdnadshavare som sökt kommunal skola till förskoleklass och 98 procent till årskurs sju har fått sitt förstahandsval tillgodosett.

Jämförande statistik med andra kommuner avseende studieresultat publiceras först under hösten 2023 vilket innebär att jämförelser lämnas i kommande tertiärrapport.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt
<i>Uppdelning av nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhet/kärnprocess:</i>	
• Gymnasieskola	I hög grad uppfyllt
• Vuxenutbildning	I hög grad uppfyllt
• Arbetsmarknad	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att grunduppdraget i hög grad är verkställt utifrån nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter enligt fastställt reglemente.

Detsamma gäller bedömning av nämndens grunduppdrag per verksamhetsform avseende gymnasieskola, vuxenutbildning, arbetsmarknad och integration.

Motivering, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har uppfyllt sitt grunduppdrag genom att se till så att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens fyra gymnasieskolor eller i fristående verksamheter. Nämnden har fördelat resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. I egenskap av hemkommun har samverkan genomförts gällande fristående gymnasieskolor och med kommuner inom samverkansområdet. Nämnden har under året genom ledning och samordning utvecklat det kommunala skolväsendet utifrån gällande lagstiftning.

Nämnden har arbetat med insatser och aktiviteter för unga i åldrarna 16 till 18 år som varken arbetar eller studerar utifrån det kommunala aktivitetsansvaret, i syfte att fler ungdomar i första hand ska återupptar sina gymnasiestudier eller erhålla annan sysselsättning.

Nämnden har bedrivit kommunal vuxenutbildning på olika nivåer och svenska för invandrare. Vilket leder till ökade förutsättningar för arbete eller omställning, inkludering och/eller högre studier. Länsamverkan har genomförts inom vuxenutbildningsfrågor och samverkan med arbetsgivare, näringsliv, arbetsförmedling och andra adekvata organisationer/föreningar.

Nämnden har inom arbetsmarknadsenheten tillhandahållit sysselsättningsbefrämjande åtgärder till individer i syfte att bidra till egen försörjning och ett aktivt deltagande i samhället. Vidare har nämnden verkat för en god integration och samverkan inom kommunen gällande mottagande av vissa nyanlända invandrare, där bostäder tillhandahållits och insatser genomförts för etablering i samhället. Detta gäller särskilt skyddssökande som tagits emot från Ukraina.

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort, verksamhetsplan och intern kontroll i enlighet med beslutat årshjul.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Förvaltningen har deltagit i det kommungemensamma arbetet med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget och kontinuerligt lämnat information till berörda parter och vidtagit nödvändiga åtgärder.

Ett prioriterat område för att möta pandemins konsekvenser är att främja närvaro i skola.

I början av maj avslutades årets gymnasieval. Dragonskolan fortsätter att vara kommunens största och populäraste skola. Totalt valde fortsatt cirka 80 procent av eleverna en kommunal gymnasieskola. Det är i år en viss ökning av elever som sökt yrkesprogram.

Förvaltningen har också fortsatt fokuserat på arbetsmiljöfrågor. Årlig uppföljning av 2022 års arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM och lika rättigheter och möjligheter har ägt rum under perioden och prioriteringar gjorts. Ett prioriterat område är hot och våld

Inom arbetsmarknadsenheten har uppdraget att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder till individer fortsatt enligt plan. Lika så har arbetet för att främja god integration och samverkan inom kommunen gällande mottagande av vissa nyanlända invandrare, där bostäder tillhandahållits och insatser genomförts för etablering i samhället. Detta gäller särskilt skyddssökande som tagits emot från Ukraina.

Fortfarande ser vi följder av pandemin som påverkat gymnasieeleverna under sin gymnasieutbildning. Andelen avgångselever med gymnasieexamen i år har ökat något från 89 procent till 91 procent men det är fortfarande nästan tre procent lägre än före pandemin. Detta trots stora stödinsatser och en väl utbyggd lov- och sommarskola. Frånvaron över 20 procent har också minskat under läsåret från föregående läsårs höga siffra på 24,9 procent till 18,8 procent.

En fortsatt positiv utveckling kan ses i elevernas genomsnittliga meritvärdespoäng som i år, jämfört med fjolåret, har ökat med 0,69 till 14,38 meritvärdespoäng. Det är positivt att meritvärdet nu kommit upp i nivån före pandemin. Däremot har inte antal elever som får en gymnasieexamen förbättrats till nivån före pandemin. Fortfarande finns farhågan att det kommer ta tid innan de kommande årens genomströmning har återhämtat sig från den negativa påverkan som pandemin har medfört varför fortsatta stödinsatser krävs under kommande år. En gymnasieexamen är en viktig skyddsfaktor för ett fullgott framtida liv.

En stark tillväxt och minskad arbetslöshet i regionen speglas i den stigande sysselsättningsgraden bland nyanlända i etableringen. Det är framför allt bland personer med utbildning som haft en stigande sysselsättningsgrad medan de med låg utbildningsbakgrund fortsatt har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Samtliga sjuttonåringar som sökt ferieprao inom ansökningstidens ram har erbjudits ferieprao.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämnden	Bedömning
Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.	I hög grad uppfyllt
<i>Grunduppdraget omfattar nedan delprocesser:</i>	
Ge stöd, omsorg och skydd (enligt SoL* och LVM*) till vuxna <small>*Socialtjänstlag (2001:453), *Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall</small>	I viss grad uppfyllt
Ge stöd, omsorg och skydd (enligt SoL och LVM) till barn, unga och familj	I viss grad uppfyllt
Ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av ekonomiskt bistånd	I hög grad uppfyllt
Ge råd och stöd i samt handlägga familjerättsliga ärenden	I hög grad uppfyllt
Ge stöd och service till barn, unga och familj enligt LSS* <small>*Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade</small>	I hög grad uppfyllt
Ge stöd och service till vuxna enligt LSS	I hög grad uppfyllt
Erbjuda familjerådgivning	I viss grad uppfyllt
Erbjuda hälso- och sjukvård till boende inom bostad med särskild service och under vistelsetid daglig verksamhet	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Ge stöd, omsorg och skydd (enligt SoL och LVM) till vuxna

Behovet av insatser fortsätter att öka för vuxna personer med skadligt bruk och beroende. Nämnden behöver i allt högre grad tillgodose behov genom köpta insatser, främst olika boendeformer, vilket är kostnadsdrivande. När placeringar sker på annan ort är det inte ovanligt att vägen till ett självständigt liv tillbaka i Umeå kräver ytterligare insatser på hemmaplan. Inom delprocessen finns behov av att utveckla insatser för att möta behoven på hemmaplan i högre utsträckning.

Ge stöd, omsorg och skydd (enligt SoL och LVU) till barn, unga och familj

Det är ett fortsatt högt inflöde av barn och unga till socialtjänsten. Antalet barn och unga som placeras i familjehem eller på HVB (hem för vård och boende) ligger på en relativt jämn men hög nivå. Det är brist på familjehem och platser på HVB. För att minska behov av så omfattande insatser

behövs fortsatt arbete att involvera barnets nätverk och att utveckla tidiga insatser inom både funktionshinderomsorg och individ- och familjeomsorg.

Ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd

Antalet hushåll med försörjningsstöd fortsätter att minska och detta avspeglas även bland hushåll med barn. Fokus för arbetet ligger på att hitta rätt insatser för de personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och på grund av komplexa behov ställer krav på fortsatt samverkan och utveckling av insatser.

Ge råd och stöd i samt handlägga familjerättsliga ärenden

Familjerätten har haft ett högre inflöde under perioden jämfört med föregående år. Trots detta har tiderna gentemot tingsrätten hållits. Väntetiderna för samarbetsamtal och handläggningen av föräldraskap har blivit något längre.

Ge stöd och service till barn, unga och familj enligt LSS

För insatsen kontaktperson enligt LSS har nämnden i viss uträkning uppfyllt sitt grunduppdrag eftersom mindre än hälften av insatserna som beviljats under året har verkställts. Orsaken är brist på uppdragstagare som kan utföra insatsen. Dock utgör dessa endast ca 5 procent av totala antalet pågående ärenden för barn med insatser enligt LSS. Mot den bakgrunden bedöms ändå grunduppdraget i hög utsträckning uppfyllas. Verksamheten har påbörjat arbete för eventuellt förändrade arbetssätt för insatsen. Inom bostad med särskild service för barn riskerar förvaltningen viten för icke verkställda beslut. Orsaken är brist på verksamhetsanpassade lokaler.

Ge stöd och service till vuxna enligt LSS

För insatserna kontaktperson och ledsagarservice enligt LSS har nämnden i viss utsträckning uppfyllt sitt grunduppdrag eftersom enbart ca 10 procent av insatserna som beviljats under året har verkställts. Orsaken är brist på uppdragstagare som kan utföra insatsen. Dock utgör dessa endast ca 1 procent av totala antalet pågående ärenden för vuxna med insatser enligt LSS. Mot den bakgrunden bedöms ändå grunduppdraget i hög utsträckning uppfyllas. Verksamheten har påbörjat arbete för förändrade arbetssätt för insatsen. Inom bostad med särskild service för vuxna riskerar nämnden viten för icke verkställda beslut. Orsaken är brist på verksamhetsanpassade lokaler.

Erbjuda familjerådgivning

Familjerådgivningen har långa väntetider. Ett kvalitetsarbete pågår hos Familjerådgivningen sedan 2022 som syftar till att minska väntelistan och se över arbetssituationen. En rekrytering påbörjades och arbetsgruppen utökades vilket innebar att kösituationen minskade. Under sommaren uppstod en brand i den byggnad där verksamheten har sina lokaler, vilket har inneburit att möjligheten att möta par som söker stöd inte kunnat ske i samma omfattning och väntetiden har ökat igen.

Erbjuda hälso- och sjukvård till personer på särskilt boende samt under vistelsetid på daglig verksamhet

Inom hälso- och sjukvårdsprocessen pågår insatser upp till sjuksköterskenivå på våra särskilda boenden och under vistelsetid på daglig verksamhet. Dessa insatser görs enligt lagstiftning och där behov uppstår. Vid behov tas kontakt med läkare inom Region Västerbotten.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Inflödet till verksamheterna ökar

Inflödet av ärenden till nämndens verksamheter fortsätter att öka för samtliga målgrupper. Vad gäller orosanmälningar för barn och unga syns en stadigt ökande trend under de senaste fem åren. Behoven ökar i något högre takt än den övergripande befolkningstillväxten och Umeå kommun har fler i ålderskategorin 0–20 år jämfört med riket. Det syns under perioden ingen direkt avmattande trend i inflödet för orosanmälningar för barn och unga 0–20 år. En konsekvens av det ökade inflödet är att fler inkomna anmälningar/ansökningar leder till aktualiseringar, vilket innebär att fler barn och unga bedöms behöva stöd eller hjälp. Nämnden har genom aktivt förbättringsarbete och fokus på att undvika placeringar ändå lyckats hålla antalet placeringar på en relativt jämn nivå. Beträffande ansökningar gällande barn och unga inom individ- och familjeomsorgen har inflödet varit stabilt de senaste fem åren och även under rapportperioden.

Även när det gäller vuxna ökar inflödet av individer i behov av både mer och fler insatser från nämndens verksamheter. Fler än föregående period har varit i behov av institutionsvård, LVM-vård (tvångsvård) och boende. Det är inte ovanligt att individer har dubbelproblematik i kombination med bostadslöshet. Behovet av skyddsplaceringar har också ökat under perioden.

Behoven av insatser inom LSS-området ökar även det i takt med att Umeå växer. Exempelvis syns fortsatt en stadig ökning av inflödet till daglig verksamhet. En förutsättning för att kunna verkställa beviljade insatser är att det finns verksamhetsanpassade lokaler, och där finns idag stora utmaningar. Det gäller även för bostäder med särskild service, där behoven förväntas öka och det finns en prognos för att förutse behov av verksamhetsanpassade lokaler.

Väsentliga händelser i verksamheterna – övergripande

Med anledning av den ekonomiska utvecklingen och svårigheten att kompetensförsörja har nämnden gett förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på effektiviseringar och förändrade servicenivåer som behövs för att klara grunduppdraget. Uppdraget ska ske i nära samverkan med medarbetare och fackliga organisationer samt i så långt som möjligt freda förebyggande verksamheter.

Inom hela socialtjänsten pågår ett arbete med införande av två nya verksamhetssystem. Arbetet drivs i projektform och beräknas pågå under flera år. Det är ett mycket omfattande projekt och liknas vid ett hjärtbyte i verksamheterna. Införandet har stor påverkan på samtliga verksamheter och

innebär nya arbetssätt och rutiner. Införandet kommer att ge socialtjänsten bland annat effektivare arbetssätt, högre säkerhet och standardiserad informationshantering.

För att bättre och mer samordnat kunna möta individers behov och hålla en hög kvalitet och hållbarhet i det sociala arbetet pågår ett utvecklingsarbete under namnet samordnad myndighetsutövning. Här finns nu ett provrum som arbetar teambaserat och som innebär att olika kompetenser samlas tidigt kring den enskilde och dennes familj.

Nämnden har beslutat att införa boendestöd som insats. Beslutet innebär att boendestöd blir ett eget beslut och inte som tidigare ett beslut om hemtjänst.

Det pågår ett arbete för att förbättra förutsättningarna att jobba med det systematiska kvalitetsarbetet. Det gäller såväl att säkerställa att det finns aktuella och implementerade rutiner som att följa upp att vi arbetar i enlighet med krav och mål. En del i uppföljningen är nationella brukarundersökningar, som nu utökats till fler målgrupper. Det har också varit fokus på själva genomförandet av brukarundersökningar med syfte att få en bra svarsfrekvens.

Väsentliga händelser inom utförarverksamheterna

Även fortsättningsvis söker allt fler stöd hos Centrum mot våld (CMV) och verksamheten har i sin åtgärdsplan prioriterat stödsamtal och klientkontakter. Andra delar som att hålla utbildningar och sprida information och kunskap har fått stå tillbaka.

Samarbetet med Umeå Stadsmission har tagit kliv framåt under året avseende utvecklandet av nya boendeformer. Nämnden har erhållit statsbidrag för att utveckla konceptet Bostad Först. Umeå Stadsmission rekryterar medarbetare som ska stödja socialt utsatta personer, som står långt ifrån att själva kunna etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden, att klara sitt boende.

Antalet brukare som har omfattande och komplexa behov, både inom SoL och LSS verksamheterna och både bland barn och vuxna, fortsätter att öka. Det innebär framför allt en större utmaning att rekrytera och bemanna med rätt kompetens men också större behov av ändamålsenliga anpassade verksamhetslokaler.

För att personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att tillgodogöra sig missbruksbehandling i öppenvård pågår ett utvecklingsarbete. Till en början arbetar två LSS-boenden tillsammans med personal från beroendeenheten för att utveckla arbetsformer och möta brukarnas behov av öppenvård.

Bemanningspoolsverksamheten inom personlig assistans som startade föregående år har utvecklats för att snabbare kunna bemanna med kort varsel. Inflödet av ärenden till den kommunala assistansen har ökat under perioden och i snitt har en uppstart av assistans skett varje månad. Kontakt från brukare och utförare inom den privata utförarsidan har ökat och även där syns svårigheter att kompetensförsörja.

Uppföljning av beslut och pågående ärenden

Inom myndighetsutövningen mäts uppföljningar av beslut och andelen beslut som följs upp ligger generellt högt. Inom tex hemtjänst och andra SoL insatser leder uppföljningarna till en stor del avslutade ärenden och minskade insatser och en mindre del ledde till ökade eller oförändrade insatser.

Inom personlig assistans har uppföljningarna fortlöpt under perioden med fokus på omfattande ärenden och ärenden där indikationer på oegentligheter funnits. I några fall leder uppföljning till polisanmälan om misstänkt bedrägeri och beslut om återkrav.

När det gäller placerade barn ska socialtjänsten genomföra minst fyra barnsamtal per år i varje placeringsärende. Den målsättningen har under perioden uppnåtts. Även målet att alla placerade barn och unga ska ha en uppdaterad genomförandeplan uppnås på ett bra sätt. Ett annat mål är att överväganden av placeringsbeslut ska ske inom sex månader. Här når verksamheten upp till 70 procent och ett förbättringsarbete sker för att förbättra andelen överväganden. Anledningen till att målet inte uppnås bedöms vara det höga inflödet av ärenden som bland annat gör att arbetsätt behöver förändras.

Kulturnämnden

Nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Under januari till augusti har staben haft fokus på arbetet med verksamhetslokaler för kulturskolan. Tekniska nämnden har det övergripande ansvaret för kommunens lokalförsörjning och har ett uppdrag från kommunfullmäktige att hitta en långsiktig och hållbar lokallösning för kulturskolan. Uppdraget ska återrapporteras under 2023 med förslag till långsiktig lösning.

Under perioden har även arbetet med nämndens uppdrag att ta fram en förstudie för ett kulturlöfte inletts, med omvärldsbevakning och dialog såväl med utbildningsförvaltningen som externa, lokala aktörer.

Arbete med Umeås biblioteksplan för 2024–2027 pågår med politisk behandling under hösten. Arbetet inför upphandlingen av nytt webbpubliceringsverktyg och bibliotekssystem pågår i samråd med bland annat regionbiblioteket med avseende på möjlig gemensam upphandling med länets övriga folkbibliotek.

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

Mer än tusen aktiviteter för olika målgrupper och åldrar har hittills i år genomförts vid biblioteken, med totalt uppemot 14 000 deltagare. Bibliotekens aktiviteter genomförs dels i egen regi, dels i samarbete med Kulturskolan, Programavdelningen, studieförbund, föreningar och andra parter.

Under årets första åtta månader har Kulturförvaltningen, genom programavdelningen, varit delaktiga i planering och genomförande av ett flertal kommunövergripande satsningar, bland annat SM-festen (<10 000 besökare) och Kungens eriksgata. Utöver detta har programavdelningen ansvarat för Nationaldagsfirandet (cirka 1 500 besökare) och Medborgaraceremoni (150 deltagare)

Bibliotek

(jan–aug)	Umeå	Lund	Jönköping	Riket
Befolkning	132 235	128 384	143 579	-
Fysiskt bestånd/inv.	3,62	2,67	2,67	2,98
Antal fysiska lån/inv.	9,9	6,7	4,6	4,8
Antal barnbokslån/barn 0–17 år	29,7	20,7	11,8	11,8
Antal aktiva låntagare/1000 inv.	298	309	147	221
Antal fysiska besök/inv.	7,6	8,2	4,8	4,3
Antal aktivitetstillfällen för barn och unga/1000 inv. 0–18 år	52,5	32	10,3	33,8
Medborgarundersökningen, bra utbud av böcker och tidskrifter	98,5	97	-	94,9
Medborgarundersökningen, bra utbud av bibliotekets aktiviteter	88,5	89,2	-	82,4

Folkbiblioteken i Umeå (jan–aug)	2022	2023	Per inv. 2023	Förändring
Besök på minabibliotek.se	1 006 008	1 067 322		6 %
Fysiska besök på biblioteken	616 652	693 176	5,2	12,4 %
Fysiska lån	940 081	982 934	7,4	4,5 %

Kulturskolan

Antal barn och unga (jan–aug)	2023	2022
Öppen verksamhet	3 800	2 200
Varav Skapande lördagar (familjer med barn upp till 7 år)	1 090	Covid-19 restriktioner
Varav besök på scenkonstföreställningar (framför allt på biblioteken)	900	1 000
Varav lovaktiviteter	1 400	1 100
Varav riktade verksamheter	410	100
Verksamhet i skola och förskola	5 500	5 300

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

Varav kulturpedagogiska program	1 900	900
Varav scenkonstbesök	3 200	4 000
Varav El Sistema	400	400
Kursverksamheten	1 600	1 300
Totalt hela verksamheten	10 900	8 800

Programavdelning

(jan–aug)	2023	2022
Antal besök Kvinnohistoriskt museum	30 856	19 735
Antal pedagogiska program/visning / workshops KHM	87	39
Antal besök Umeå Konsthall	12 005	11 510
Antal pedagogiska program/visning/ workshops Konsten	96	55
Antal arrangemang Kultur för seniorer	60	55
Antal publik Kultur för seniorer	6 016	5 202
Antal bokningar Väven*	484	441
Antal bokningar offentliga arrangemang Väven*	248	306
Antal bokningar Vävenscenen (91% med kulturellt innehåll)	69	68

*Vävenscenen, Öppna foajén, Upplev Multisal, Matverkstan, Väx, Tystnad, Tagning och Sagorummet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bedömningen är att nämndens grunduppdrag har genomförts i viss grad. Inom delar av nämndens grunduppdrag upplevs inga avvikelser medan uppdraget inom vissa delar inte verkställs i tillräcklig omfattning för perioden.

Livsmedelverksamheten ligger i fas med kontroller och har påbörjat sin informationsinsamling inför den pågående omklassningen av samtliga livsmedelsanläggningar inför 2024.

Inom servering med tillsyn över alkohollagen, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel har enbart hälften av planerad tillsyn genomförts och det bedöms svårt att genomföra all planerad tillsyn under resterande delen av året.

Inom miljöbalkstillsynen sker den mesta tillsynen enligt plan. Den planerade tillsynen av enskilda avlopp har däremot pausats under 2023 på grund av beslut att invänta, av nämnden fastställd, handlingsplan. Planen har ännu inte beslutats under uppföljningsperioden.

Efterfrågan på budget- och skuldrådgivning fortsätter öka under året vilket medför att även kötiderna har ökat. Även inom konsumentrådgivning ökar antalet rådgivningstillfällen. Resurserna inom enheten motsvarar inte behovet och det har bland annat lett till svårigheter att leva upp till kvalitetslöftet att påbörja rådgivningen inom tio dagar. För att klara av grunduppdraget i högre grad har ett förbättringsarbete skett med hemsida, rutiner och processer kopplat till ärendehantering samt att vissa extra resurser tilldelats enheten.

Energi- och klimatrådgivningen pågår enligt plan trots utmaningar med personalförändringar i form av föräldraledighet och en medarbetare som avslutat sin tjänst. Projektverksamheten pågår enligt plan.

Inom miljöplanering är det fortsatt många planer som ska hanteras inom stöd för detaljplaner och översiktsplaner. Naturvårdarna har haft mer rådgivning och service, både internt och externt, än planerat som påverkar övriga delar. Aktiviteterna inom åtgärdsprogram för kommunens miljömål pågår inte enligt plan. En aktivitet som påbörjats är framtagande av grönstrukturprogram där ett förslag på projektplan tagits fram för vidare arbete under hösten. Arbetet med att effektivisera rådgivning och service samt att ta fram en plan för att arbete vidare med åtgärdsprogram fortsätter under hösten.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Det ekonomiska läget i Sverige ger en ökad efterfrågan på budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning samt energi- och klimatrådgivning vilket skapar ökat tryck på de verksamheterna.

Under året har Livsmedelsverket beslutat om den nya riskklassningsmodellen som från och med år 2024 ska ersätta dagens modell. Livsmedelverksamheten har påbörjat det tidskrävande arbetet med att samla in uppgifter från samtliga livsmedelsanläggningar för att kunna klassa om dem inför 2024. Rally-VM som skedde under början av året innebar en större insats för livsmedelskontroll och tillsyn av serveringstillstånd.

Nämndens har dessutom haft tillsyn från länsstyrelsen över hur verksamheten bedrivs inom alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. Några påpekade brister kommer hanteras under året och andra delar om att inte tillsyn genomförts i tillräcklig omfattning tas med till 2024. Den allvarligaste kritiken var mot att i stort sett ingen tillsyn genomförts gällande rökfria miljöer (skolgårdar).

En omorganisation har skett inom verksamheten där delar av miljöbalkstillsynen, vatten och avlopp, flyttat över till ny enhet.

Nya naturvårdsprojekt är beviljade. Bland annat drivs Lövsjökogsprojektet vidare och ett projekt avseende informationsinsatser gällande invasiva arter för kommunen har beviljats.

Personalnämnden

Nämndens grunduppdrag

Personalnämnden	Bedömning
Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna. Nämnden ska även samordna kommunens övergripande kompetensförsörjningsarbete och verka för mångfald och inkludering i organisationen och bland kommunens anställda. Personalnämnden följer under hösten 2023 i dialog med nämndernas förvaltningar och CSG upp nämndernas genomförande av kompetensförsörjningsplanerna.

För att ytterligare stärka det gemensamma kompetensförsörjningsarbetet har nämnden bland annat gett uppdraget om framtagande och återrapportering av styrdokument för attraktiv arbetsgivare, som konkretiseras och återrapporteras tidig höst 2023. Det föranleder en rad aktiviteter som ska genomföras inom ramen för verksamhetsplaneringen för 2024. Därtill bereds viss revidering av kompetensförsörjningsplanen så att den hålls aktuell relaterat till styrmodell, plan och budget för kommunen inklusive personalpolitiska mål.

Nämnden ska även verka för en enhetlig och sammanhållen lönepolitik vilket kommer ske genom årlig lönerevision samt genom att arbetsvärdering redovisas till nämnden innan årets utgång. Under året har det inletts ett arbete med arbetsvärdering som grundläggande förutsättning för lönestrategi, analys och fortsatt sammanhållen lönepolitik.

Nämnden ska med uppmärksamhet följa och bevaka personalpolitiska frågor som är av intresse och vikt för kommunen och dess nämnder. Nämnden ska verka för samordning och utveckling i personalpolitiska frågor samt därigenom ge råd och bistånd till övriga nämnder. Personalnämnden verkar för och följer upp parternas lokala samverkansavtal. Dialog med den centrala samverkansgruppen (CSG) om samverkan och medarbetarnas möjligheter till inflytande har skett under året och är en avgörande förutsättning för nämndens uppdrag och genomförande av tilläggsuppdraget. Dialog med CSG har även fördjupat den gemensamma bevakningen av det nya omställningsavtalet KOM-KR som

möjlighet i kompetensförsörjningsarbetet. Införandet av nya bestämmelser om dygnsvila följs aktivt av nämnden för att säkerställa samordning i avtalsefterlevandet.

Frågan om medarbetares trygghet och säkerhet har även lyfts. Det handlar om att upprätthålla en trygg arbetsmiljö som hindrar yttre påverkan. Under året har riktlinjer tagits fram och återrappporterats och resurser samt arbetsformer har förtydligats inom förvaltningarna.

Nämndens grunduppdrag genomförs genom att nämnden kontinuerligt följer och stödjer nämndernas arbete med fastställda personalpolitiska mål och de riktlinjer som fastställs inom det personalpolitiska området. Under året har även personalnämnden inom ramen för sitt yttrande i planeringsprocessen, berett och föreslagit en revidering av de personalpolitiska målen inför 2024.

Personalnämnden ska samordna det systematiska arbetsmiljöarbetet och se till att verksamheten drivs enligt arbetsmiljölagen och dess föreskrifter samt kommunens arbetsmiljöpolicy. Under 2023 sker detta bland annat genom återrappporter till nämnden från den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, organisatorisk och social arbetsmiljö samt aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering. Rapport till nämnden lämnades i augusti och visade på ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete i Umeå kommun.

Ett första gemensamt viktigt steg har även tagits i fråga om strukturell analys avseende aktiva åtgärder samt slutsatser som leder till handlingsplaner för att förhindra strukturell diskriminering. Den modell som beslutats i nämnden, som innefattar uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering, fortsätter att utvecklas och ger ett bra underlag till ansvariga nämnder. Personalnämnden har även tagit del av det arbete som sker för att stötta verksamheterna i att motverka diskriminering via *En arbetsplats för alla* och *En jämställd arbetsgivarpolitik*, som är två viktiga plattformar som finns som stöd för nämnder och förvaltningar.

Under året har nämnden följt upp nyttjandet av förmåner och företagshälsovård. Efterföljande samtal har gett viktig input inför ny upphandling av företagshälsovård, som bereds i dialog med förvaltningar och fackliga organisationer genom CSG.

Nämnden har även getts en rad utbildningsinsatser för att fördjupa sin kunskap och kunna uppfylla sitt uppdrag. Fördjupningsutbildningarna har rört samverkansavtalet och medbestämmandelagstiftning, lönepolitik, arbetsmiljöansvar, diskrimineringsgrunderna, omställningsansvar och tillhörande avtal.

Nämnden har sammanfattningsvis följt upp sitt grunduppdrag via egen och andra nämnders tertialrapportering och internkontroll samt via personalnämndens årsrapport. Den samlade bedömningen är att nämnden i allt väsentligt verkställt sitt grunduppdrag i enlighet med planeringsdirektivet, nämndens verksamhetsplan och övriga förutsättningar.

Tekniska nämnden

Den pågående utvecklingen nationellt och internationellt, som kriget i Ukraina, det ansträngda säkerhetsläget i Sverige och de påtagliga klimatförändringarna, har en stor inverkan på förvaltningens verksamheter.

Det yttrar sig inte minst genom prisökningar inom sektorer som är centrala för nämnden, som livsmedel, entreprenader och transporter, och genom väderväxlingar och nederbörds mängder som vi tidigare inte varit vana vid.

Kostnadsökningarna, i kombination med en snörik och lång vinter, har fortsatt påverka resultatet för det andra tertialet och även påverkat prognosen för innevarande år. Trots utmaningarna fortsätter nämnden att med stort fokus arbeta framåt.

Verksamhetsplanen för 2024 tar just nu form och i den betonas ytterligare ansträngningar för att minska vår klimatpåverkan, vilket är en nyckelfråga för kommunen, för medborgarna och för vår gemensamma framtid.

Nämnden arbetar också vidare med att stärka attraktionskraften som arbetsgivare. Där pågår ett samarbete mellan stödfunktionerna HR och kommunikation, som ska mynna ut i ett kommunikationskoncept för arbetsgivarvarumärket. Syftet är att stärka omvärldens uppfattning om verksamheterna, men också att bygga intern stolthet och kunna behålla de skickliga medarbetare som redan arbetar i förvaltningen.

Trots att nämnden ibland möter utmaningar så fortsätter verksamheterna att hitta vägar framåt och ge värdefull service till medborgarna och kommunens verksamheter, årets alla dagar.

Nämndens grunduppdrag

Tekniska nämnden	Bedömning
<p>Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar: fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst.</p> <p>Nämndens uppdrag är att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system • svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser • försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov • svara för samordning och utveckling av kommunens IT- och telefonisystem • tillhandahålla färdtjänst • tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster • fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor. 	<p>I hög grad uppfyllt</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice	
<i>Uppdelning per verksamhet:</i>	
• Fastighet	I hög grad uppfyllt
• Gator och parker	I hög grad uppfyllt
• IT-funktionen	I hög grad uppfyllt
• Måltidsservice	I hög grad uppfyllt
• Städ och verksamhetsservice	I hög grad uppfyllt

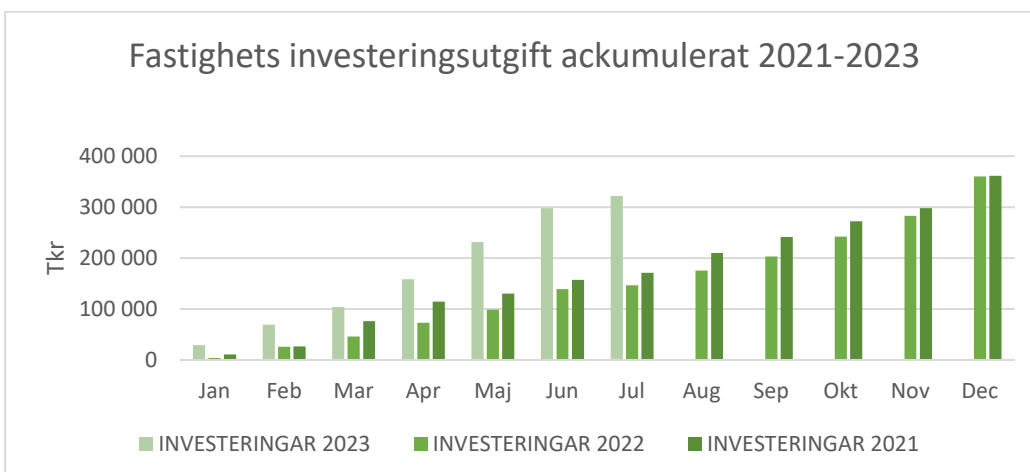
Bedömning och motivering

De flesta av nämndens och verksamheternas kvalitetsfaktorer mäts på helåret varför inga av dessa siffror kan redovisas i delårsrapporten. Uppföljning sker under året genom kontinuerliga uppföljningsmöten där det säkerställs att verksamheterna har kvalitetsfaktorerna i fokus. Helhetsbedömningen för tekniska nämnden är att grunduppdraget är i hög grad uppfyllt. Det specificeras under vardera verksamhet i kommande stycken.

Fastighet

Utmaningarna avseende kostnadsökningarna har präglat året men hittills har de, exklusive vinterkostnaderna, kunnat hanteras inom ramen för grunduppdraget.

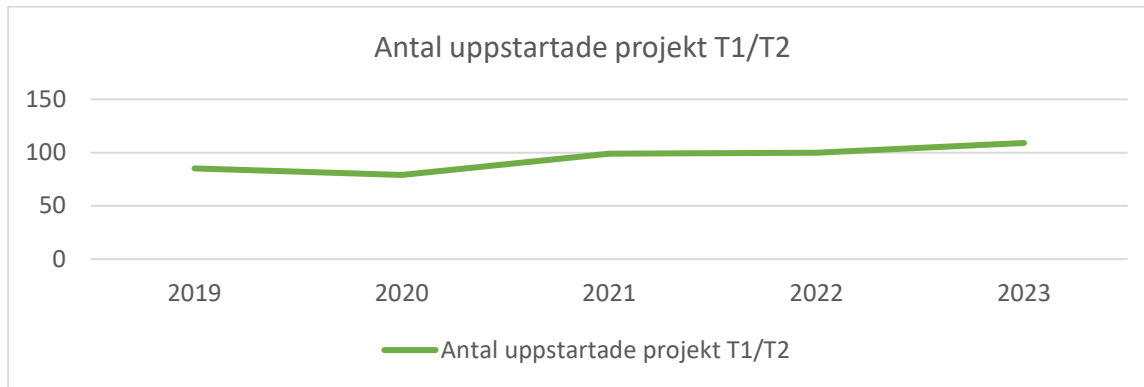
Uppföljningarna för genomförandekraft av investeringsprojekt visar hittills inte på några fördröjningar, utan de tidsplaner som finns för projekt och uppdrag ser ut att hålla. Ett särskilt fokus har varit investeringstakten där prognosen för helåret indikerar en väsentligt högre genomförandetakt.

Gator och parker

Uppföljningarna avseende genomförandekraft för investeringsprojekt visar hittills inte på några fördröjningar, utan tidsplanerna som finns för projekt och uppdrag ser ut att hålla.

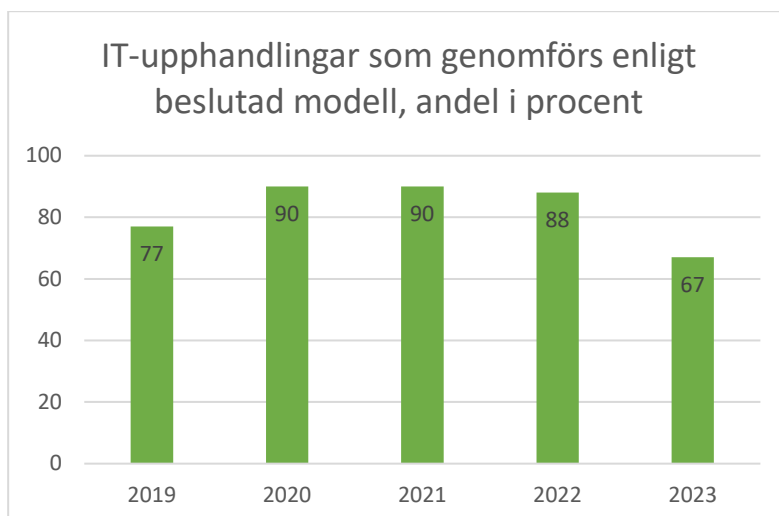
Det senaste året har ett fokusområde varit att öka genomförandegraden av investeringsprojekt. Önskat resultat av detta skulle vara att fler projekt hinner startas under tertial ett och tertial två, vilket har uppnåtts.

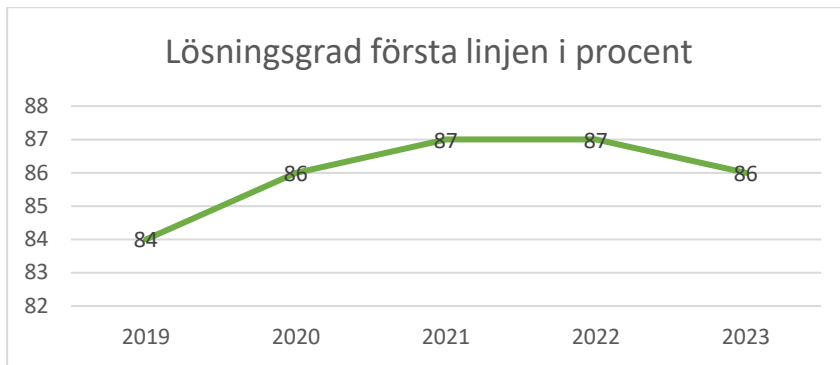

IT-funktionen

Inför 2023 förtydligades grunduppdraget. En första version av kvalitetsfaktorer och indikatorer togs fram med vetskap om att de behöver ytterligare bearbetning för att vara ett stöd i styrning och uppföljning av arbetet. Av de nyckeltal som sedan tidigare rapporterats ses en viss tillbakagång. Lösningsgraden i första linjen support har fallit marginellt medan andelen IT-upphandlingar som följer beslutad modell har sjunkit från 88 procent till 67 procent. Anledningarna till den senare är flera, dels är verksamheten bättre på att identifiera upphandlingar som går andra vägar, dels är det en övergångsfas där IT-upphandlingsmodellen kraftigt ska revideras och i vissa upphandlingar har inslag av det nya börjat tillämpas, vilket då medför att nuvarande modell inte efterlevs.

Uppföljning av andel beställningar (5 procent) respektive incidenter (27procent) som inte kan hanteras inom servicenivån är relativt högt och kräver ytterligare analys för åtgärd. En lärdom inför nästa års planering och uppföljning är att indikatorerna behöver ses om för att förenkla, bli mer transparenta och kunna användas i uppföljningen för vår verksamhetsutveckling.

Måltidsservice

Måltidsservice lagar goda och hälsosamma måltider men har under året minskat andelen klimatsmarta måltider pga. det hårdnande ekonomiska läget, vilket framgår av verksamhetens kvalitetsfaktorer. Dock anses grunduppdraget i övervägande som i hög grad uppfyllt.

En analys av grunduppdrag och kvalitetsfaktorer kommer beaktas i årets verksamhetsplanering.

Städ och verksamhetsservice

De fastställda servicenivåerna har kunnat genomföras och uppföljningar via servicemöten har visat på nöjdhet med genomförandet. Budgetavvikelser för perioden beror på ökade personalkostnader, främst gällande löneökningar.

Valnämnden

Nämndens grunduppdrag

Valnämnden	Bedömning
<p>Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Nämnden ansvarar för att det finns lämpliga vallokaler. Nämnden ansvarar för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.</p>	<p>I hög grad uppfyllt</p>

Bedömning och motivering

Under 2024 är det val till EU-parlamentet. Valdagen är 9 juni och förtidsröstningen startar 22 maj.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Valnämndens arbete under 2023 innebär planering inför EU-valet 2024. Valkansliet har utökats med en person.

Äldrenämnden

Nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre. Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information om seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsoomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Äldrenämndens bedömning av grunduppdragets uppfyllnad samt motivering

Äldrenämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt

Arbetet har fortlöpt utifrån nämndens verksamhetsplan för året. Fortsatt fokus ligger på arbete utifrån nämndens framtagna strategier: samverka, förebygga, kompetensförsörja och digitalisera för ökad självständighet och för att främja kvarboende. Samtliga verksamhetsområden arbetar med mål och aktiviteter utifrån nämndens övergripande mål om en trygg och säker vård och omsorg och självständighet i det egna hemmet.

En risk- och sårbarhetsanalys har genomförts som underlag för beslut om lokalförsörjningsinriktning för vård- och omsorgsboende där patientsäkerhet och kompetensförsörjning är i fokus för framtida lokalförsörjningsplanering.

Utmaningar ses fortsatt avseende andelen utbildad omvårdnadspersonal i verksamheterna. Både kort- och långsiktiga åtgärder pågår i form av bland annat utbildningsinsatser, arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare och förändrade arbetsätt.

Inkomna ärenden till rehab inom hemsjukvården fortsätter att vara hög vilket medför att väntetiderna är långa.

Under perioden har nämnden hanterat ett prognosticerat underskott och tagit fram en plan för att vidta åtgärder.

Väsentliga händelser under perioden

Digitala Seniortorget lanserades under sensvåren – en webbaserad tjänst där seniorer kan ta del av inspirerande aktiviteter, föreläsningar, mötesplatser och frivilliga uppdrag i hela Umeå kommun. Tjänsten har rönt uppmärksamhet även nationellt och är framtagen tillsammans med seniorer och samverkanspartners i ett tjänstedesignsprojekt.

En märkbar ökning ses av antalet besökare på Seniortorget jämfört med föregående år och verksamheten utvecklas hela tiden för att nå ut med information och inspiration till ett aktivt seniorliv.

I likhet med många andra kommuner i landet infördes under våren E-inköp inom hemtjänsten som en del i nämndens digitaliseringsplan och för att minska den tid som personal ägnat åt att vara i affärer eller bära tunga kassar. Det har inneburit förändringar och en utmaning både internt och externt när det gäller information. Både negativa och positiva aspekter har framförts från personal, de äldre och dess anhöriga. Införandet pågår under hela året och justeringar görs eftersom.

Sommarperioden har över lag förlöpt väl i samtliga verksamheter. Samtliga hemtjänstutförare och hemsjukvården har gjort ett mycket bra arbete med att möjliggöra för den äldre att snabbt komma hem från sjukhus efter att ha bedömts utskrivningsklar – snitttiden har varit 1 dygn.

Rekrytering inför sommaren påbörjades tidigare än föregående år och olika aktiviteter har provats för att locka nya medarbetare vilket bedömts vara en framgångsfaktor. Inskolningsperioden för ny personal har förlängts vilket gett goda effekter. Mest sårbart har tillgången på personal varit utanför tätorten och det har varit nödvändigt att hålla korttidsplatser stängda.

Verksamhetsuppföljning

Nämnden följer ett antal nyckeltal och resultatmått med bäring på grunduppdraget. De resultatmått som avser de äldres bedömning av hemtjänst och särskilt boende utifrån Socialstyrelsens nationella enkät "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" redovisas i årsbokslutet.

	2020	2021	2022	2023
Nyckeltal Kolada				
Andel äldre 65+ med hemtjänstinsatser	8,6 %	8,3 %	8,2% Riket 6,5 %	<i>Siffror avser 31/12 2022 – publicerade under våren</i>
Andel äldre 65+ i särskilt boende (vård- och omsorgsboende)	4,5 %	4,4%	4,1 % Riket 3,6 %	<i>Siffror avser 31/12 2022 – publicerade under våren</i>
Nyckeltal verksamhetssystem (genomsnitt per månad januari – augusti)				
Beslutade timmar hemtjänst	70 793	67 574	69 995	75 184

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

Belagda lägenheter på vård- och omsorgsboende	1 018	1 011	948	928
Hembesök hemsjukvården	15 250	17 198	18 887	22 975
Andel externa utförare av hemtjänsttimmar	54 %	55 %	52 %	56 %

Andelen äldre med insatser av hemtjänst har minskat de tre senaste åren och samma mönster ses avseende särskilt boende. Jämfört med riket bor en något högre andel personer i vård- och omsorgsboende i Umeå och det är även en högre andel som har beviljade hemtjänstinsatser.

Beslutade hemtjänsttimmar har sedan 2020 succesivt minskat i antal per månad fram till april 2022. Därefter ses en ökning och i augusti är timmarna tillbaka på samma nivå som före covidpandemin. Beläggningsgraden inom vård- och omsorgsboende, det vill säga antalet uthyrda lägenheter efter biståndsbedömt behov, minskar från 98 procent 2020 till dagens cirka 90 procent. En utveckling som kan förväntas fortsätta utifrån nämndens arbete med förebyggande insatser och stöd i hemmet.

Hembesöken inom hemsjukvården (omfattar insatser som utförs av sjuksköterska, undersköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut) har stadigt ökat under åren vilket också avspeglar sig i den kö som uppstått inom rehabilitering i hemmet.

Externa utförare av hemtjänst utför något fler av det totala antalet timmar jämfört med kommunal utförare. Sett till antalet brukare är fördelning 50/50.

Inriktningen att den äldre ska kunna få komma hem till sin ursprungliga hemmiljö efter sjukhusvistelse med stöd av hemtjänst/hemsjukvård fortgår.

Nyckeltal (jan–aug)	2020	2021	2022	2023
Antal besökare på Seniortorget	X	X	2566	4899
Antal invånare som tar del av Seniortorget information via nyhetsbrev	X	X	X	1901
Åhörare som tar del av Seniortorget digitala sändningar (antal enheter)	X	X	X	513
Andel beviljade ansökningar till särskilt boende	81 %	87 %	87 % (kvinnor) 87,5 % (män)	86 % (kvinnor) 85,3 % (män)
Andel personer som beviljas särskilt boende direkt från det egna hemmet (ej via korttids eller sjukhus)	X	X	X	45 % Mål 2023: 50%

Som ett led i satsningen på förebyggande insatser följer nämnden särskilt verksamheten på Seniortorget i ett antal nyckeltal.

Brand- och räddningsnämnden

Nämndens grunduppdrag

I nedanstående tabell redovisar nämnden sin bedömning av i vilken grad nämnden verkställt sitt grunduppdrag under perioden.

Brand- och räddningsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Brand- och räddningsnämnden har utifrån det förändrade läget perioder då nämnden inte kan upprätthålla den beslutade beredskapen, i synnerhet på deltidstationerna. Krav i lag och förordning har ökat gällande tillsyn samt utvärdering/uppföljning av olyckor och insatser. Nämnden har påbörjat anpassning av verksamheten utifrån de ändrade kraven men bemanningen är ännu ej helt anpassad till det nya regelverket.

Nämnden bedömer att den i viss grad uppfyller grunduppdraget, detta bland annat genom prioriteringar som genomförts inom verksamheten. Situationen är dock ej hållbar över tid varför erforderliga resurser måste tillföras för att nämnden ska kunna uppfylla grunduppdraget till fullo kommande år.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse för perioden. Verksamheten har tagit fram förslag till åtgärder för att hantera budgetavvikelsen och flera åtgärder krävs för att hantera avvikelsen. Detta har i mycket stor utsträckning påverkat hela verksamheten under perioden januari till augusti.

Inom RiB (deltids-) verksamheten är ett stort fokus och prioritering på rekrytering och kompetensförsörjning. Det är en utmaning att lyckas hitta, rekrytera och bibehålla personal. Detta arbete kommer behöva prioriteras under flera år framöver för att en tillräckligt stabil situation ska uppnås och beredskap enligt beslutat handlingsprogram kunna upprätthållas. Som följd av detta har delar av utbildningen för den befintliga personalen nedprioriterats. Om denna prioritering behöver fortgå över tid kommer det medföra negativa effekter på förmågan att genomföra räddningsinsatser.

Utifrån de nya arbetstidsreglerna för dygnsvila, som i huvudsak berör heltidsanställda brandmän, är ett arbete påbörjat med att ta fram en risk- och konsekvensbedömning. Arbetet behöver fortgå under hösten så att ett underlag för hur verksamheten fortsatt kan bedrivas finns framtaget i god tid innan den 1 februari 2024 när reglerna ska börja tillämpas.

Utvecklingen av det gemensamma räddningsledningssystemet RSN (Räddningssamverkan Nord) fortgår där bland annat en ny ledningsfunktion införts under en provoperiod i centralen i Luleå. Det

finns fortsatt behov av vidareutveckling av systemet vilket beräknas pågå under lång tid framöver. Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap har också ett pågående tillsynsärende avseende hur ledningssystemet uppfyller intentionen i den nya lagstiftningen.

Inom den olycksförebyggande verksamheten har arbetet under perioden till stor del fokuserats på tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor, detta då kraven på tillsyn ökat samt att Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap i sin tillsyn av verksamheten ställt krav på ökad omfattning av tillsyn. Arbetet har gett effekt och nämndens tillsynsverksamhet har ökat betydligt jämfört mot föregående år, prioriteringen av tillsynsverksamheten har dock fått effekten att nämnden fått prioritera ned annat förebyggande arbete.

Efterfrågan av utbildningar inom HLR och grundläggande brandskydd är stort från Umeå kommuns verksamheter. Under våren genomfördes ett stort antal utbildningar i Brandförsvarets regi. Utifrån nämndens ekonomiska situation har i princip all intern kommunal utbildning ställts in efter sommaren, detta då kostnaden för att utbilda personal inom andra verksamheter är hög och att nämnden inte har budget för att täcka dessa kostnader.

Arbetet med planeringen av den nya brandstationen på Tomtebostrand pågår. Intern projektledare leder den planering och det arbete som behöver göras inom verksamheten.

IT-kapacitetsnämnden

Uppdraget utförs inom ramen av ordinarie processer för Umeå kommuns IT-driftverksamhet och IT-säkerhetsorganisation. Genom att nytta skalbarheten i dessa strukturer kan IT-tjänsterna levereras på ett effektivt, säkert och likvärdigt sätt till de anslutna kommunerna Vännäs, Skellefteå och Umeå. Kostnaderna fördelas genom en fördelningsnyckel som primärt är baserad på kommunernas invånarantal.

IT-driftmiljön förvaltas och vidareutvecklas löpande för att vara modern, skalbar och säker. Hårdvara byts ut var femte år. Övervakning och uppdateringar utförs löpande året runt. I händelse av oplanerat driftavbrott hanteras dessa enligt Umeå kommuns processer och rutiner för återställning av IT-tjänst.

Nämndens grunduppdrag

I nedanstående tabell redovisar nämnden sin bedömning av i vilken grad nämnden verkställt sitt grunduppdrag under perioden.

IT-kapacitetsnämnden	Bedömning
IT-kapacitetsnämnden är gemensam för Umeå, Vännäs och Skellefteå kommuner. Nämnden har ansvar för lagring, virtualisering och backup för kommunernas IT-verksamhet. Umeå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Umeå kommuns organisation.	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämndens uppdrag är tydligt avgränsat och har inte påverkats av yttre faktorer varpå uppdraget levererats enligt plan.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Utöver ordinarie drift och kontinuerlig vidareutveckling har fokus under perioden främst varit att färdigställa upphandlingsunderlag inför utbyte av hårdvara senare delen av 2023.

PA-nämnden

Nämndens uppdrag och strategiska mål

Nämndens uppdrag regleras i reglementet och har utmynnat i strategiska målsättningar som presenteras nedan.

PA-nämnden	Bedömning
Fortsatt digitalisering av personal- och löneprocessen för att minska manuell hantering	I hög grad uppfyllt
Personal- och lönesystemet är stabilt med få tekniska problem	I hög grad uppfyllt
Löneprocessen genererar korrekta löneutbetalningar till rätt person i rätt tid	I hög grad uppfyllt
Fortsatt utveckling av samordnad systemförvaltning, ökat samarbete om arbetssätt och kompetensutveckling inom lön- och personaladministration.	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Under perioden har nämnden fortsatt sina insatser för att uppdrag och strategiska mål ska uppfyllas. Nämnden har utvärderat samarbete och avtal med Visma samt beslutat om förlängning av avtal till och med 2026-12-31. Vidare har nämnden antagit budget för 2024 inkluderande en förstudie om framtidens HR-systemstöd samt uppdaterat riskanalys och internkontrollplan.

Uppdrag för året, mål för 2023

Nämndens strategiska mål har brutits ner till årligt uppdaterade målformuleringar.

Mål 2023	Status jan-aug	Motivering/kommentar	Prognos status helår
1: Slutföra införande av anställningsguiden, elektronisk signering av anställningsavtal och integration till Skatteverkets folkbokföringsuppgifter i samtliga kommuner	Delvis genomfört	Koppling till Skatteverket klar. Avseende övriga punkter fortskrider arbetet men bedöms ev. kunna överskrida årsskiftet till följd av lagmässiga förändringar som påverkar arbetet och prioritering av andra mål nedan (nr 2 och 5).	Delvis genomfört
2: Modernisering av integrationstyp av	Delvis genomfört	Arbetet fortskrider och nuvarande plan anger slutförande innan årsskiftet för första	Genomfört

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

realtidsintegration mellan Timecare och P.		kommunen. Plan för övriga kommuner läggs efter uppstartsmöte 19 september. Aktiviteter för genomförande är påbörjade och inbokade för hela höstterminen.	
3: Slutföra utvärdering av robot för intermittenta anställningar (attest av arbetat pass och avslut) för andra kommuner än Umeå och besluta om nästa steg	Delvis genomfört	Är pausat då en av robotarna (avslut) inte kunnat slutföras enligt plan. Osäkert om utvärderingen kan slutföras innan årsskiftet. Robot för attest och avslut kommer att kunna avvecklas under 2024 då den funktionen kommer att finnas när vi har avancerad integration mellan TC och P på plats.	Delvis genomfört
4: Genomföra löneforum för alla som jobbar med lön inom Umeåregionen och starta ett nätverk för lönekonsulter i Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors och Vännäs.	Delvis genomfört	Arbetet fortskrider enligt plan och bedöms uppfyllas inom utsatt tid	Genomfört
5: Driva på arbetet hos Visma att slutföra restlistans 9 punkter, tex leverans av lösning för semesterlöneskuld och hantering av jour enligt Bilaga J.	Delvis genomfört	Arbetet fortskrider och nuvarande planerade aktiviteter anger slutförande innan årsskiftet. Återstår 8 punkter totalt. 1 punkt kräver installation av Vismas tekniker – vi inväntar datum. Visning av funktionalitet för 5 punkter uppfattas lösa kraven, leverans och test i nov. 2 punkter löses via införande av mål 2 ovan "modernisering av integrationstyp".	Genomfört

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Umeåregionens gemensamma drift av personal- och lönesystem har under perioden varit stabil men händelserik. Uppgraderingar och systemförändringar har genomförts enligt ordinarie rutin samt utifrån förändringar inom avtalsområdet, däribland förändrat pensionsavtal och förändringar i AB. Ny funktionalitet har införts bland annat avseende integration till Skatteverkets folkbokföringsuppgifter samt införande av modulen kompetens plus i Winlas. Systemförvaltare har under perioden utfört uppgifter åt annan kommun vid längre frånvaro, ett samarbete som fungerat väl. Förvaltningen har påbörjat informationsklassning av data enligt KLASSA, ett verktyg från SKR som synliggör prioriterade åtgärder för att skydda information. Samarbetet med Visma har intensifierats under perioden och utmynnat i leverans, visning och samarbete på flera punkter på restlistan samt gemensam plan för leverans av återstående punkter innan årsskiftet.

Överförmyndarnämnden

Verksamhetsrapport för perioden saknas.

Sammanställd rapportering av inriktningsmål januari–augusti 2023

Uppföljning – Program Tillväxt

Inriktningsmål 1	Bedömning
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	Mer arbete krävs
Fokusområden	Bedömning
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer	Mer arbete krävs
Universiteten som tillväxtmotorer	Enligt plan
Etableringar och företagens tillväxt	Enligt plan

Bedömning & rekommendation

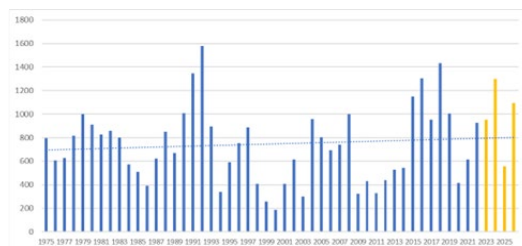
Bedömningen är att inriktningsmålet kommer att nås år 2050. Stora och kostnadskrävande utmaningar finns dock kopplade till främst den ekologiska och sociala hållbarheten. Därav har delmålet befolkning fått bedömningen "Delvis uppfyllt". Inte förrän åtgärder genomförts för att säkra den sociala och ekologiska hållbarheten kan bedömningen bli "grön".

Mål - Inriktning och Program	Delmål	Årets bedömning
Befolkningsmål	Umeå har 200 000 invånare år 2050	Delvis
Kulturell hållbarhet	Umeås tillväxt är kulturellt hållbar	Ja
Social hållbarhet	Umeås tillväxt är socialt hållbar	Delvis
Ekonomisk hållbarhet	Umeås tillväxt är ekonomiskt hållbar	Ja
Ekologisk hållbarhet	Umeås tillväxt är ekologiskt hållbar	Nej
Bostadsbyggande	I Umeå byggs 2 000 bostäder per år	Nej
Attraktiva livsmiljöer	I Umeå byggs attraktiva livsmiljöer för kommuninvånarna	Ja
Universiteten	I Umeå är Universiteten tillväxtmotorer	Ja
Etableringar	I Umeå driver nya etableringar tillväxt	Ja

Utöver det arbete som redan pågår har Program Tillväxt identifierat tretton insatser som behöver genomföras. Dessa insatser finns beskrivna i Programhandling Tillväxt 2024. Program tillväxt vilar i bedömningarna avseende social hållbarhet och klimat på slutsatserna i dessa program.

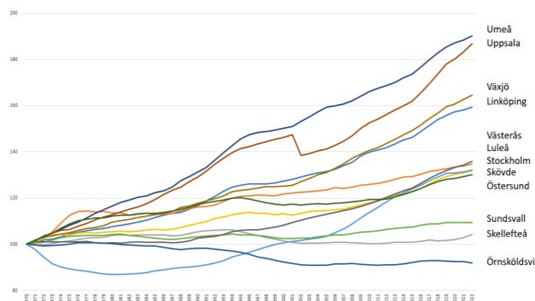
Fokusområde – bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Nedan visas antalet färdigställda bostäder under perioden 1975–2022 med en prognos fram till 2026.

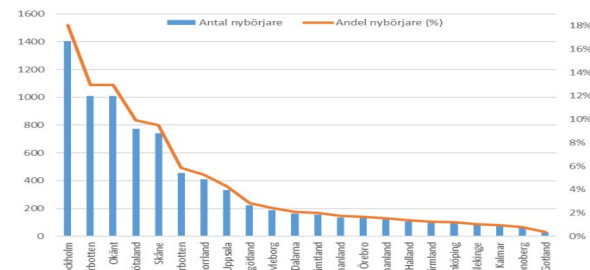
Fokus finns på att skapa förutsättningar för 2 000 byggda bostäder per år i linje med kommunens mål. Nedan visas den indexerade befolkningstillväxten under perioden 1970–2022 i jämförelse med några andra städer.

Bedömningen huruvida attraktiva bostäder byggs för kommuninvånarna görs utifrån nationella enkätundersökningar och rankingar inom sakområdet.

Fokusområde – universiteten som tillväxtmotorer

Samordning och samverkan med universiteten är omfattande och sker på alla nivåer i organisationerna. Umeå och Universiteten har på många sätt "vuxit ihop". Som goda exempel kan gemensamt ägda inkubatorer nämnas som starkt bidragit till faktisk tillkomst av företag och arbetstillfällen. Umeås båda universitet och dess betydelse kan på intet sätt underskattas som motor i Umeås tillväxt.

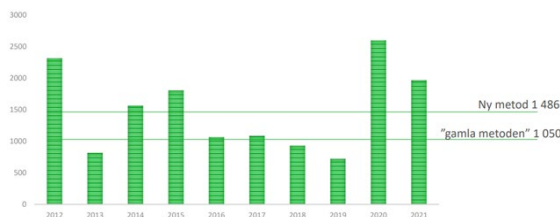

Umeå universitet är landets mest rikskryterande universitet. Diagrammet nedan visar hur stor andel av studenterna som kommer från andra län och utlandet.

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

Fokusområde – etableringar och företagens tillväxt

Nedan visas antalet nettoarbetstillfällen i Umeå under perioden 2012–2021. SCB bytte 2020 beräkningsmetod för riket och medelvärdet för båda metoderna visas nedan. Med den nya metoden har det tillskapats 14 863 nettoarbetstillfällen under denna tioårsperiod vilket ger nästan 1 500 nettoarbetstillfällen per år.

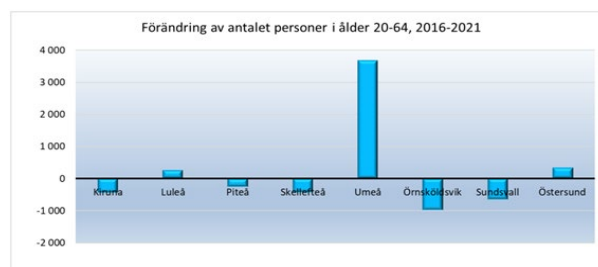

Umeå placerar sig på femte plats i Newsecs kommunranking av de 28 största kommunerna i landet. Detta visar att Umeå är en attraktiv kommun med stark utvecklingspotential.

Umeås näringsliv växer och har god lönsamhet under tidsperioden 2016–2021. Viss tillbakagång under pandemin 2020 men därefter en stark återhämtning 2021.

Tillväxt i förädlingsvärde under perioden: +36%
Tillväxt i antal anställda under perioden: +8%
Tillväxt i antal företag under perioden: +20%

Kompetensförsörjning för samhällsservice och företagens tillväxt utmanar på många sätt och behöver stort fokus under de närmaste åren. Utgångsläget är dock bättre i Umeå än i flera av de övriga kommunerna vilket framgår av diagrammet nedan.

Genomförda projekt och utvecklingsinsatser

Programmets bredd gör det smått omöjligt att på ett rättvist sätt beskriva alla de projekt och utvecklingsinsatser som sker i riktning mot delmålen. Nedan några exempel:

En utvecklingsstrategi för vatten och avlopp har antagits av kommunfullmäktige. Utvecklingsstrategin är på flera sätt av grundläggande betydelse för kommunens hållbara utveckling.

Samhällsbyggnadsforum är ett forum där kommunens förvaltningar och bolag möts för samverkan i samhällsbyggnadsprocessen. Under året har deltagande och arbetsformer utvecklats. Bland annat har en gemensam rutin tagits fram för avdömning av olösta/svårösta frågor.

Tillsammansmod är ordet som får sammanfatta Umeås Stadsbyggnadsdag som gick av stapeln tisdagen 2 maj. Dagen arrangerades av Umeå kommun, Byggföretagen och Fastighetsägarna. Totalt samlades 130 personer för att nätverka, inspireras och samtala om hur vi tillsammans mellan kommun, näringsliv och byggaktörer kan samverka för att bidra till Umeås hållbara stadsutveckling.

Förra hösten genomfördes en resvaneundersökning där över 140 000 resor registrerades. Rapporten presenterades under våren och resultatet visar att andelen hållbara resor ökar.

Kommunen har under sommaren haft tillgång till en yta på köpcentret Avion och där informerat om Umeås hållbara tillväxt för kommuninvånare och andra besökare.

Status i underliggande planer och program

Program tillväxt har identifierat ett stort antal underliggande planer och program med betydelse för måluppfyllelse. I tabellen nedan redovisas några av de planer och program som påverkar inriktningsmålet.

Handlingsplan	Bedömning
Åtgärdsprogram miljömålen	Mer arbete krävs
Bostadsförsörjningsprogram	Mer arbete krävs
Intern handlingsplan bostadsbyggande	Mer arbete krävs
Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert	Enligt plan
Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenvikens vattendistrikt	Mer arbete krävs
Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Bottenhavets vattendistrikt	Mer arbete krävs
Dagvattenprogram	Mer arbete krävs
Strategisk plan 2016–2028	Enligt plan
Kulturpolitiskt program för Umeå kommun	Enligt plan
Kollektivtrafikplan med miljöambitioner, Kollektivtrafiken	Enligt plan
Kollektivtrafikprogram	Enligt plan
Parkeringsprogram	Enligt plan
Trafiksäkerhetsprogram	Enligt plan
Cykeltrafikprogram	Enligt plan
Åtgärdsprogrammet för renare luft	Mer arbete krävs
Åtgärdsprogram mot buller	Mer arbete krävs
Avfallsplan för Umeåregionen	Enligt plan

Uppföljning – Program för social hållbarhet

Inriktningsmål 2	Bedömning
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden	Enligt plan
Inriktningsmål 3	Bedömning
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	Enligt plan
Fokusområden	Bedömning
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden	Enligt plan
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv	Enligt plan
Barns uppväxtvillkor	Enligt plan
Boende och bebyggelsemiljö	Enligt plan
Arbete och försörjning	Enligt plan

Introduktion till program för social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. I programmet för social hållbarhet sätts social hållbarhet i relation till värden såsom goda, jämlika och jämställda levnadsvillkor. Goda villkor för hälsa utgör en central del av samhällets sociala hållbarhet. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare.

Som enda program styrs programmet för social hållbarhet av två övergripande inriktningsmål; *Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden* samt *Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv*.

Generella utgångspunkter och rekommendationer

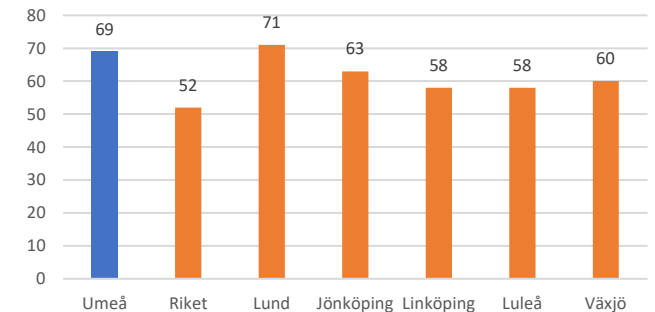
Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas av EU-kommissionen som den socialt mest hållbara regionen i Europa i sitt European Social Progress Index. Sverige är ett av de länder i världen med högst tillit mellan människor och Umeå fortsätter att ligga i topp i nationella mätningar. När tillitsgraden är hög märks det genom att fler deltar i påverkansprocesser som demokratiska val, föreningsliv och annat. Stora skillnader i livsvillkor mellan medborgare riskerar å andra sidan att leda till minskad tillit. Förebyggande arbete är därför av högsta vikt för att bibehålla en hög grad av tillit i hela kommunen.

Om återrapporteringen

Många av programmet för social hållbarhets fokusområden och prioriteringar är inte formulerade på ett sätt som möjliggör en kvantitativ uppföljning med indikatorer. Social hållbarhet är komplext och i arbetet med social hållbarhet är dessutom ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper.

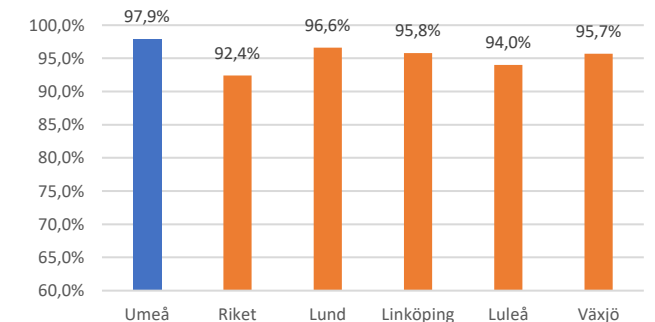
De indikatorer som finns för varje fokusområde i denna rapport ska därför inte förstås som en heltäckande lägesbild av den sociala hållbarheten i Umeå kommun, utan snarare ge en fingervisning av vissa delar. Just på grund av områdets bredd och komplexitet är det av stor vikt att påminna om att uppföljningen ger en mycket förenklad bild av delar av ett arbete som svårigen låter sig reduceras till enbart det mätbara.

Sociala relationer och tillit - kommunindex 2022

Källa: KOLADA. Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

Kommunen är en bra plats att bo och leva på - andel (%) 2022

Källa: KOLADA. Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

Fokusområde Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Kort beskrivning av utvecklingen inom fokusområdet

Prioritering 1: Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden

Skolan är en central arena för att motverka segregation och ojämlikhet. Umeå Fritid och föreningslivet skapar förutsättningar för möten och en meningsfull fritid. En viktig del av arbetet är Umeås målmedvetna och långsiktiga arbete med att planera för en blandning av boendeformer och upplåtelseformer. Nyanlända familjer (2016–2019) har medvetet fördelats jämnt över Bostadens bestånd.

Prioritering 2: Ett Umeå fritt från våld

Det våldsförebyggande arbetet bedrivs i samverkan mellan kommun, polis, näringsliv och civilsamhälle. Engagemanget är stort, men för att växla upp arbetet krävs resursättning samt förbättrad styrning och ledning.

Prioritering 3: Förebyggande insatser och trygghetsarbete

Gator och parker arbetar för ökad trygghet i den offentliga miljön. Socialtjänsten och skolan samverkar kring tidig upptäckt och tidigt förebyggande insatser för att motverka skolmisslyckande och utanförskap.

Genomförda projekt och utvecklingsinsatser

Förvaltningsövergripande samverkan för att öka tryggheten i det offentliga rummet (Effektiv samverkan för trygghet, trygghetsvandringar).

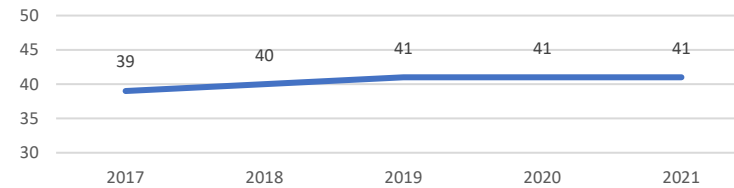
Tidiga insatser (exempelvis Salam Familj, FÖS,) och ökad samverkan (SSPF, operativa teamet) motverkar segregation och möjliggör tidig upptäckt.

Samverkan mellan Umeå kommun, näringsliv och civilsamhälle: kampanjer (Vi måste prata om våldet, Bry dig), filmer, förebyggande arbete mot våld i nära relationer (till exempel Huskurage). CMV arbetar förebyggande mot våldsutövare och sexköpare.

Status i underliggande planer

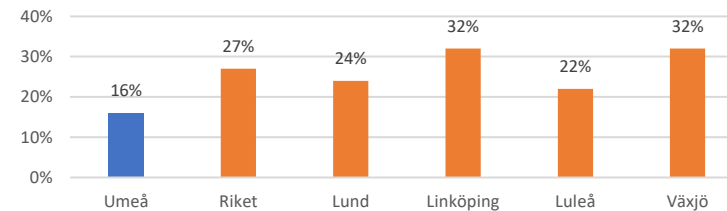
Handlingsplan	Bedömning
Handlingsplan mot våld	Mer arbete krävs
Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert	Ny inriktning förbereds
Handlingsplan för gator och parkers trygghetsarbete	Enligt plan

Ojämlikhetsindex för Umeå kommun 2017-2021

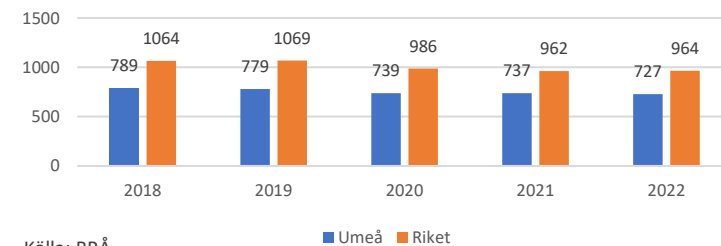
Källa: Boverket. Ojämlikhetsindex är ett mått på skillnaden i bosättningsmönster mellan olika socioekonomiska grupper och mäter graden av segregation. 0 betyder ingen segregation och 100 total segregation.

Otrygghet vid utevistelse sen kväll i det egna bostadsområdet (2021-2022)

Källa: NTU

Våldsbrott per 100 000 invånare (2018-2022)

Källa: BRÅ

Fokusområde Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Kort beskrivning av utvecklingen inom fokusområdet

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska genomsyra samtliga verksamheter enligt den av kommunfullmäktige antagna jämställdhetsstrategin. De fokusområden som anges i programmet ska ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

Arbetet med fokusområdets prioriteringar har fortgått under året. Sammantaget för fokusområdet används indikatorn kvinnor som kan rekommendera andra att flytta till kommunen, i jämförelse med riket och utvalda jämförbara kommuner i samma kommungrupp som en generell bild av Umeå som en plats med goda förutsättningar att leva och verka.

Jämställdhetsarbetet ska ge avtryck i det offentliga rummet. Specifikt under våren har ett arbete pågått för att skapa processer kring urval och arbetssätt för att varje år kunna genomföra ett särskilt projekt för jämställdhetsfokus.

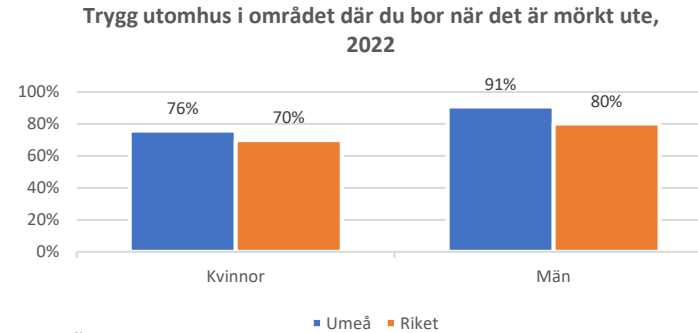
Genomförda projekt och utvecklingsinsatser

Projektet Jämställd och hållbar arbetspendling, en förstudie på Västerslätt finansierad av Energimyndigheten, avslutades i början av året. Bevakning pågår för möjligheter att ansöka om medel för fortsatt arbete. I början av året slutredovisades URBACT-projektet Gendered Landscape där Umeå som första svensk stad ledde ett nätverk av europeiska städer, det första nätverket inom URBACT-programmet med fokus på jämställdhet. Upphandlingsbyrån har under året gått in som partnerstad i ett nytt URBACT-nätverk under uppstart på temat jämställd upphandling.

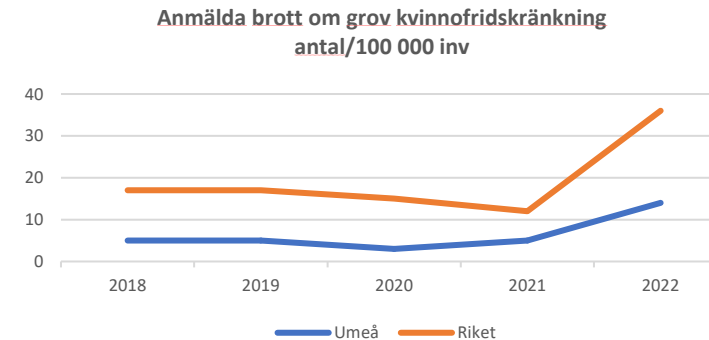
Umeås jämställdhetsarbete har lyfts internationellt i ett flertal publikationer, såsom en guidebok från Storbritannien med fokus på parker ur ett jämställdhetsperspektiv och reportage i tysk samt japansk TV. Umeå har också presenterat på diverse internationella forum i panelsamtal, etc.

Status i underliggande planer

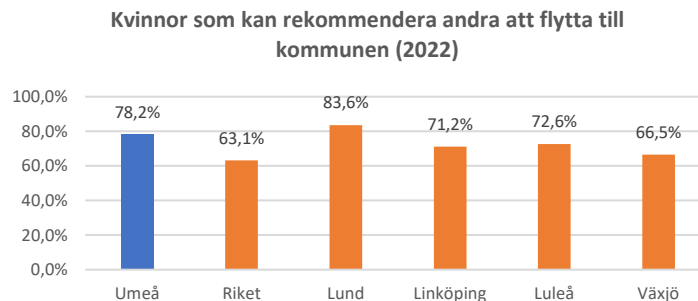
Handlingsplan	Bedömning
Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun	Enligt plan
Handlingsplan mot våld	Mer arbete krävs

Källa: KOLADA

Källa: KOLADA

Källa: KOLADA

Fokusområde Barns uppväxtvillkor

Kort beskrivning av utvecklingen inom fokusområdet

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval. Arbetet med fokusområdets prioriteringar har fortgått löpande under året, till största delen inom ramen för skolnämndernas samt fritids- och kulturnämndernas grundverksamheter.

Vad gäller prioriteringen Motverka barnfattigdom finns en handlingsplan mot barnfattigdom. Umeå har en lägre andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll än de flesta jämförbara städer samt än riksgenomsnittet. Det är dock viktigt att fortsatt bevaka området då ökade kostnader slår hårdast mot de hushåll som har små marginaler. Individ- och familjenämnden reviderade i april 2023 riktlinjer för att synliggöra försörjningsstödets barnrättsperspektiv och inkludera exempelvis julklapp, sommarutflykter, inköp av studentmössa, etc.

Tillgängliga data relaterat till folkhälsa visar könsskillnader i självskattad hälsa både för ungdomar och den vuxna befolkningen. Flickor och kvinnor rapporterar sämre mående än pojkar och män.

Genomförda projekt och utvecklingsinsatser

Umeå kommun har medfinansierat projektet Dans för Hälsa som syftar till att komplettera elevhälsan och riktar sig till målgruppen ungdomar 13–19 år med stressrelaterad problematik.

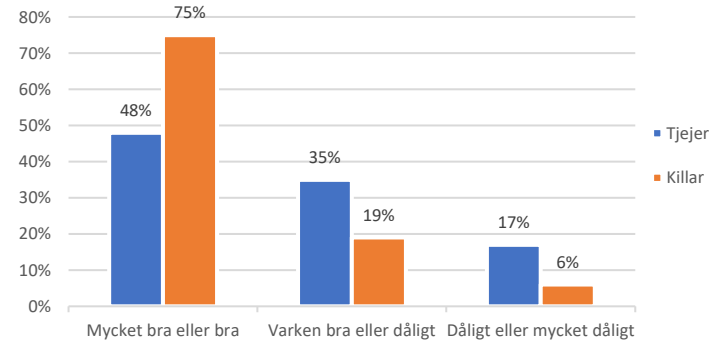
Parken Kvarnlunden färdigställs under 2023. Parken har en stor aktivitetsyta och en rörelsestig som ska inspirera till lek och rörelse och som utformats i dialog med konstnärer och elever från Böleängsskolan.

Umeå kommun deltar i SKR:s nätverk för medborgardialog som systematiskt arbetssätt. Fritid Unga har satsat extra på fortbildning i delaktighetsmetoder under 2022–2023 och inlett en kampanj för att stärka bilden av verksamheten som en arena där målgruppen styr och medskapar vad som ska hända utifrån deras egenupplevda behov.

Resultaten från Unga-enkäten används i samverkan mellan skola, fritid och socialtjänst som underlag för gemensam analys och planering av insatser på lokal nivå. Detta är ett pågående kunskapsbaserat utvecklingsarbete kring barns uppväxtvillkor.

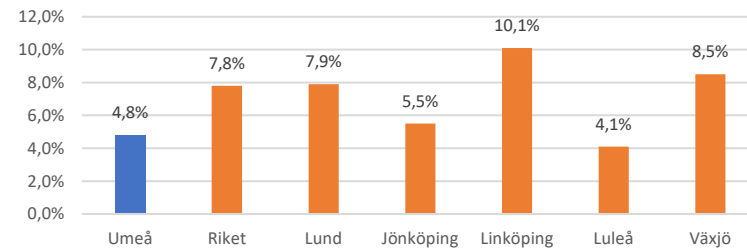
Handlingsplan	Bedömning
Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom	Mer arbete krävs
Handlingsplan för suicidprevention	Mer arbete krävs

Hur har du mått de senaste tolv månaderna? (UNGA 22)

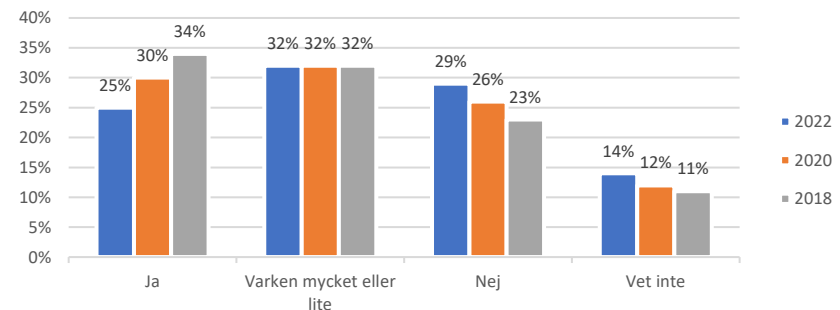
Källa: Umeå kommun, UNGA 22

Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel %, (2021)

Källa: Umeå kommun, UNGA-enkäterna från 2018, 2020 och 2022

Upplever du att du har möjlighet att påverka din skolas verksamhet? – Högstadiet

Källa: Umeå kommun, UNGA 22

Fokusområde Boende och bebyggelsemiljö

Kort beskrivning av utvecklingen inom fokusområdet

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor. Arbetet med fokusområdets prioriteringar har fortgått löpande under året, till största delen inom ramen för samhällsbyggnadsförvaltningens, teknik- och fastighetsförvaltningens samt stadsledningskontorets grundverksamheter.

Detta är trögrörliga och komplexa processer som är svåra att följa upp årligen genom indikatorer. Målmedvetet arbete med översiktsplanen som utgångspunkt kommer att leda till ett samhälle som hänger ihop socialt. Arbeta pågår med uppföljning och aktualisering av översiktsplanen, inkluderat strategierna för hållbar tillväxt. Beräknas vara klar under hösten 2023.

Umeå kommun ligger bra till i mätningar på många områden relativt resten av Sverige. Ekonomiska utmaningar för hushållen påverkar framför allt de med liten eller ingen marginal, bland vilka en större andel är kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Det är därför av vikt att nära följa utvecklingen inom detta område framåt.

Genomförda projekt och utvecklingsinsatser

Rapporten Umeås stadsdelar – så står det till som publicerades 2020 med utgångspunkt i stadsdelsdialoger genomförda hösten 2019 har fått stort genomslag och väckt intresse hos en bredd av aktörer samt hos medborgarna. Den har fortsatt att spridas såväl lokalt som nationellt under året och har påverkat hur Gator och parker arbetar med sina stadsdelsåtgärder.

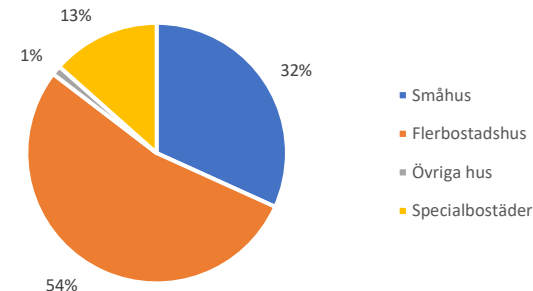
Undersökningen Vad kostar boendet? har genomförts under 2023 och resultat publiceras under 2024. Den kommer att bidra till en bild av de ekonomiska förutsättningarna för boende bland olika grupper av invånare.

Medborgardialogerna har under våren getts ett större fokus, bland annat genom det gedigna förarbete som inleddes i maj med anledning av kommande ombyggnation av Renmarkstorget.

Status i underliggande planer

Handlingsplan	Bedömning
Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram	Mer arbete krävs
Handlingsplan för ökat bostadsbyggande	Enligt plan

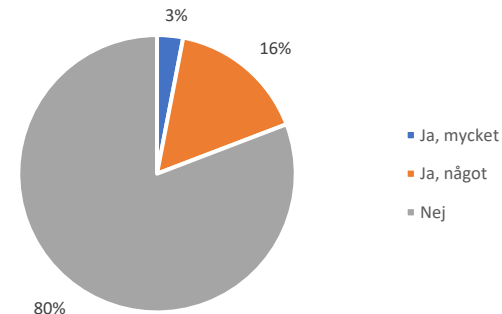
Andel bostäder efter hustyp (2020)

Källa: Umeå kommuns statistikdatabas

Vad gäller upplåtelseformer har andelen hyresrätter av det totala bostadsbeståndet legat stabilt på 47 procent mellan åren 2016 och 2020.

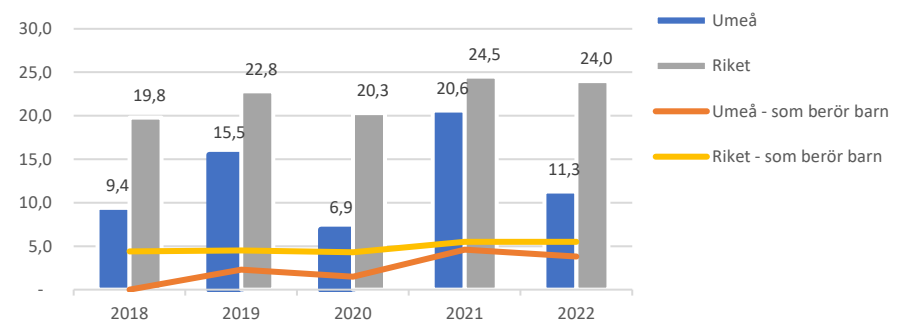
Upplever du att hushållet bor trångt? (2020)

Källa: Umeå kommun, Jämlika liv 2020

Det är betydligt vanligare att man svarar att man är trångbodd om man bor i en hyresrätt. 6 procent anger att de är mycket trångbodd och 25 procent något trångbodd.

Verkställda vräkningar antal/100 000 inv

Fokusområde Arbete och försörjning

Kort beskrivning av utvecklingen inom fokusområdet

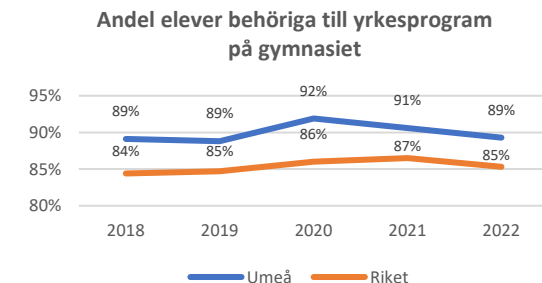
Arbetslösheten minskar, fler kommer i arbete (inklusive utrikesfödda) och färre uppbär offentlig försörjning.

Kompetensbristen kan skapa nya möjligheter för långtidsarbetslösa men det kräver stödstrukturer och fördjupat samarbete mellan olika aktörer. Det är fortsatt svårt för personer med funktionsvariationer eller utan gymnasieutbildning att ta sig in på arbetsmarknaden. I nuläget saknas också kvantitativa mått på människor som inte arbetar, men inte heller är i kontakt med Arbetsförmedlingen eller kommunala arbetsmarknadsinsatser.

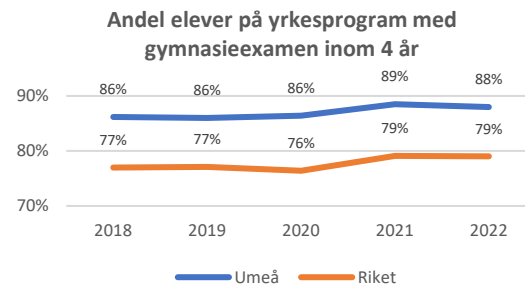
Samverkan inom ramen för Samordningsförbundet Umeåregionen fungerar väl och möjliggör samordnade parallella insatser för personer utanför arbetsmarknaden. Arbetsmarknad och integrationsavdelningen har det ordinarie uppdraget att ge särskilt stöd till de personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Uppdraget genomförs via strukturerad samverkan inom ramen för Samordningsförbundet Umeåregionen. Över tid har ökningen av avhopp skett från skolan om än en viss ljusning kan ses under vårterminen 2023. Ett fortsatt fokus på riskgrupper samt de som hoppar av behövs.

Genomförda projekt och utvecklingsinsatser

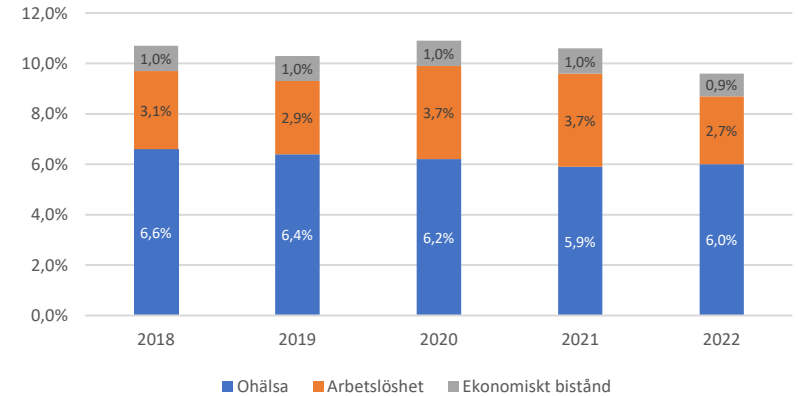
Flertalet utvecklingsarbeten genomförs: projekt Mirai (erbjuder unga som avbrutit skolan möjlighet att läsa enstaka kurser, delta i aktiviteter och andra studiemotiverande insatser i syfte att öka deras aktivitetsnivå och vägleda dem tillbaka till heltidsstudier fokus unga som hoppat av skolan), KRAFT (en insats för utrikesfödda kortutbildade), samverkan med försörjningsstöd för tidiga insatser samt för de som har långvarigt försörjningsstöd. Projektet Samstart för unga med funktionsvariation – samverkan mellan gymnasieskolan, Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknad och integrationsavdelningen. Arbetsmarknad och integrationsavdelningen genomför även externfinansierade projekt för skyddsbehövande från Ukraina (Care prepare for work).

Källa: KOLADA

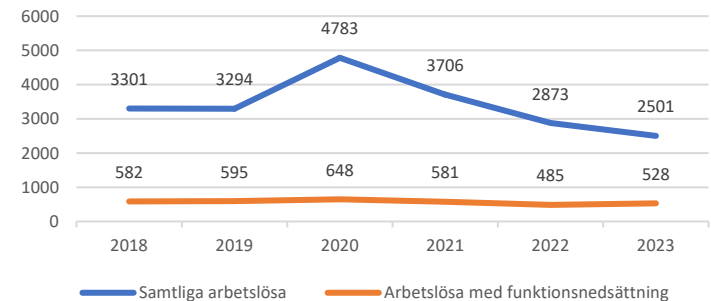

Andel av befolkningen (20-64) som försörjs av sociala ersättningar och bidrag (2018-2022)

Källa: SCB

Antal arbetslösa med funktionsnedsättning samt totalt antal, Umeå kommun (juli månad)

Källa: Arbetsförmedlingen

Status i underliggande planer

Handlingsplan	Bedömning
Överenskommelse om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Umeåregionens kommuner	Enligt plan

Uppföljning – Program Klimatneutrala Umeå 2040

Inriktningsmål 4	Bedömning
Umeå ska vara klimatneutralt till 2040	Mer arbete krävs
Fokusområden	Bedömning
1. Transporter	Mer arbete krävs
2. Bygg och anläggning	Mer arbete krävs
3. Energi, el och fjärrvärme	Mer arbete krävs
4. Cirkulär ekonomi	Mer arbete krävs
5. Övergripande insatser	Mer arbete krävs

Bedömning och rekommendation

Omställningen av samhällsystem pågår men omställningstakten behöver genomgående öka. De totala klimatutsläppen i Umeå minskar men inte i den hastighet som krävs enligt Parisavtalet eller för att nå klimatneutralitet 2030 för staden och 2040 för kommunen. Klimatutsläppen från Umeå kommun minskar också men bedöms inte minska tillräckligt mycket.

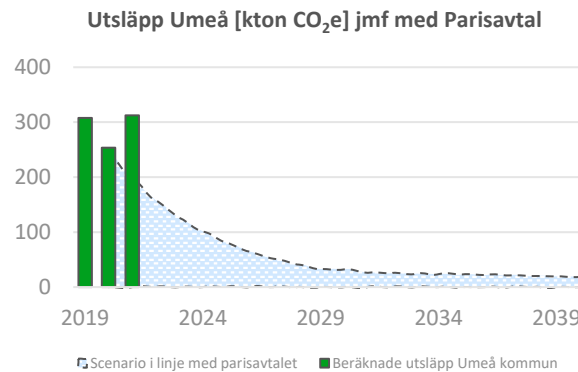
Under perioden har det gjorts ett omfattande arbete med scenario- och konsekvensanalyser för investeringar i ett stort antal olika omställningar. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam, samtidigt som det krävs både systemtransformation och tillförsel av kapital. Nästa steg är att tillsammans fortsätta prioritera vilka åtgärder som behöver drivas lokalt, nationellt och internationellt för att öka omställningstakten och nå Umeås utsläppsmål.

Eftersom kommunkoncernen inte har egen rådighet över omställningen av samhällssystem är det viktigt och nödvändigt att fortsätta arbete för ökat samarbete och samverkan med alla samhällsaktörer, lokalt inom ramen för Umeå klimatfärdplan, men också i nationella samt internationella samarbeten för att påverka utvecklingen i önskvärd riktning.

Inriktningsmål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Med beslutet om ett inriktningsmål för ett klimatneutralt Umeå med tillhörande program har arbetet inom kommunkoncernen fått en plattform och strategisk inriktning att arbeta utifrån. Det har framför allt gett resultat inom de övergripande insatserna där följande arbeten särskilt kan nämnas: analyser av investeringar för omställning, en lång rad viktiga aktiviteter inom Umeå klimatfärdplan och samarbete inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities och Klimatkontrakt 2030.

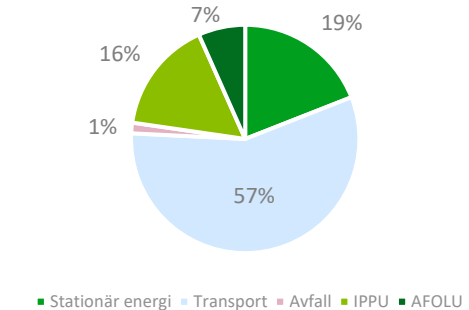
I det fortsatta arbetet är det viktigt att fokus läggs på prioritering och genomförande av planerade och beslutade konkreta åtgärder för utsläppsminskning, samtidigt som nya åtgärder tillkommer.

Indikator	2021	Mål 2040
Jämförelse territoriella utsläpp av CO ₂ e, basår 1990	- 34 %	- 85%
Jämförelse territoriella utsläpp av CO ₂ e, basår 1990	318 kton	71 kton

Indikator	2019	2022	Mål 2025
Utsläpp av växthusgaser, kommun-organisatoriskt scope 1 och 2, kton CO ₂ e	96	94	14

Fördelning av beräknade territoriella utsläpp 2021

Status i underliggande planer och program

Handlingsplan	Bedömning
Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål, 2022-2025	Mer arbete krävs
Umeå klimatfärdplan	Mer arbete krävs

Mer information om indikatorer och diagram finns på sidan Förklaringar till indikatorer, diagram etc.

Fokusområden Transporter samt Bygg och anläggning

Fokusområde 1: Transporter

De största utsläppen i Umeå sker inom transportområdet: persontransporter med bil genererar den största andelen utsläpp men även godstransporter har stor påverkan liksom flygresor.

För att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan är kommunens fysiska planering, infrastruktursatsningar och arbete med beteendepåverkan mot mer hållbara resor centrala delar. Inom Umeå kommun har vi idag en fossilfri kollektivtrafik och det är en viktig möjlighet i omställningen till mer hållbara persontransporter.

Kommunal kollektivtrafik uppvisar månatligen en betydande resandetillväxt jämfört med tidigare år. I syfte att realisera målsättningarna i Kollektivtrafikprogrammet och med anledning av resandeökningen i lokaltrafiken krävs fortsatt prioritering av resurser på de linjer som uppvisar den största tillväxten.

Inom perioden har exempelvis fortsatt planering av Innanför ringleden och utveckling av Umeå Hamn genomförts liksom projekt som Fossilfritt flyg i norra Sverige, Jämställd och hållbar arbetspendling och etablering av laddinfrastruktur för tunga transporter.

Indikator (beslutad 2022)	2014	2022	Mål 2025
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, procent	49	50	65

Status i underliggande planer och program

Handlingsplan	Bedömning
Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål, 2022-2025	Mer arbete krävs
Cykeltrafikprogram	Enligt plan
Kollektivtrafikprogram	Enligt plan

Fokusområde 2: Bygg och anläggning

Hur vi planerar och bygger har stor påverkan på klimatutsläpp och utsläppen genereras från byggmaterial*, transporter, arbetsmaskiner för exempelvis grundläggning och schaktning samt energianvändning.

I en växande stad som Umeå kommer det fortsatt att ske utsläpp från bygg och anläggningsarbete, t.ex. "Innanför ringleden" och utbyggnad av Umeå hamn. Det viktiga är att dessa leder till minskade klimatutsläpp och en möjlig omställning.

Exempel på utvecklingsprojekt under perioden är Fastighets arbete med minskning av klimatpåverkan i tidiga skeden i linje med 2022 års lagkrav på klimatdeklarationer på byggnader och förväntade gränsvärden för referensbyggnader liksom test av metoder för klimatkartläggning av stadsdelsplanering i utvecklingsarbetet på Tomtebo strand.

I Bostadens pågående byggnationer har flera viktiga utvecklingsinsatser gjorts för att minska klimatpåverkan, se vidare Bostadens års- och hållbarhetsredovisning 2022. Under perioden har Bostaden också påbörjat piloten av konceptet "Återbruksrum" för att öka återbruk bland hyresgäster.

* Mer information om indikatorer och diagram finns på sidan Förklaringar till indikatorer, diagram etc.

Fokusområden Energi, el och fjärrvärme samt Cirkulär ekonomi

Fokusområde 3: Energi, el och fjärrvärme

Energiåtervinning ur avfall och restprodukter från skogsbruk gör viktig klimatnytta. Fossilandelen i energiåtervinningen ur avfall ger upphov till lokala utsläpp motsvarande en femtedel* av Umeås territoriella utsläpp.

Energiåtervinningen skapar möjligheten till uppvärmning genom fjärrvärme och produktion av el samt tillskott av effekt som blir en allt viktigare del i att möjliggöra elektrifieringen i Umeå. En fortsatt stor utmaning är att prioritera rätt åtgärder, både samhälls- och företagsekonomiskt, inom kommunkoncernen för att fortsätta bedriva effektiv energiåtervinning och samtidigt minska utsläppen. Därför är energieffektivisering kombinerad med en fossilfri produktion av energi viktiga åtgärder för omställningen.

Under perioden har arbetet med att revidera kommunens energiplan pågått inom koncernen. För att minska koldioxidutsläpp från Energiproduktionen vid Dåva, el och värme, samarbetar Umeå Energi med företaget Liquid Wind för att etablera en storskalig produktionsanläggning för grönt elektrobränsle. Dessutom samarbetar Vakin och Umeå Energi omkring utsortering av plast från restavfall. Se vidare Umeå Energi AB:s Hållbarhets- och årsredovisning 2022.

Inom koncernen pågår kontinuerligt arbete med att minska energianvändningen från existerande och kommande byggnader.

Fokusområde 4: Cirkulär ekonomi

Cirkulära affärsmodeller, materialflöden, avfallshantering, användning av fjärrvärme, upphandling, återbruk och reparationer är centralt för att lyckas i klimatomställningen. Umeå arbetar aktivt med att utveckla cirkulär ekonomi som ett konkret sätt att bidra till klimatmålen.

Inom kommunkoncernen har arbetet med Vision Dåva/Dåva Eco-Industrial Park tagit fart – etablering av ett världsledande centrum för grön innovation inom miljöteknik, återvinning, grön energi och lokal produktion i Umeå. Inom området planeras det för Sveriges första fullskaliga anläggning för cirkulär återvinning av avloppsslam. Istället för deponi är målet att ta tillvara slammet som resurs genom bland annat förbränning. En förstudie för etablering av en sorteringsanläggning som bland annat möjliggör utsortering av plast för återanvändning har genomförts.

Under perioden har ett omfattande arbete genomförts för att under 2024 kunna etablera ett byggåterbruk i Umeå 2024. Minskning av matsvinn inom kommunens Måltidsservice är ett kontinuerligt arbete som under perioden även kompletterats med arbete inom Horizon-projektet School food for change.

Re:Umeå-samarbetet inklusive Revolt i MVG-gallerian har fortsatt under perioden. Bostaden har etablerat en delningsstation för både service och transporter och Fritidsbanken har permanentats som en verksamhet inom Fritidsförvaltningen.

Indikatorer (beslutade 2022)	2019	2020	2021	2022	Mål 2025
Mängd insamlat kommunalt avfall, exkl. trädgårdsavfall, kg/person och år	397	400	392	354	380
Andel kommunalt avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	41	41	41	-	60

*Mer information om indikatorer och diagram finns på sidan Förklaringar till indikatorer, diagram etc.

Fokusområde Övergripande insatser

Fokusområde 5: Övergripande insatser

För att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning har ett arbete inletts med metodutveckling inom uppföljning, upphandling och investeringar för omställning samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Fokus har varit på ledning, styrning och organisation som etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden.

Från årsskiftet har Umeå kommunföretag en affärsstrateg som samordnar bolagskoncernens arbete med att öka omställningskraften och fortsatt samarbete utifrån gemensamma inriktningsmål.

Samarbetet inom Umeå klimatfärdplan har startats upp under perioden med en rad aktiviteter som strategisk grupp, enskilda möten med aktörer, klimatverkstäder och diskussioner med aktörer som tagit lead inom olika åtaganden. Material Economics / MacKinsey har tagit fram en nettokostnadsanalys över nödvändiga investeringar för omställning i Umeå, vilket ger en god bas för fortsatt arbete.

En viktig del i omställningen är att komplettera systemtransformation med beteendeförändring. Projektet "Den koldioxidsnäla platsen" har haft fokus på att stötta Umeås företag och invånare att göra hållbara val och minska sin klimatpåverkan. Projektet har gett många lärdomar och för att lyckas måste arbetet med beteendefrågor fortsatt vara i fokus.

Det har genomförts en rad aktiviteter samt strategiska initiativ och diskussioner mellan kommunen och den nationella nivån, där samarbete inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities och Klimatkontrakt 2030 särskilt kan nämnas.

Inom samarbete med EU fick kommunen även finansiering från NetZeroCities till projektet North star med syftet att undanröja barriärer för snabb klimatomställning, ett projekt med bas i Umeå klimatfärdplan. Arbete har också genomförts för att ta fram en första version av Umeås Climate City Contract med EU-kommissionen.

Bedömning & rekommendation

Utvecklingen inom fokusområdet går framåt och det krävs ett fortsatt stort engagemang och strategiskt arbete i hela kommunkoncernen för att de övergripande insatserna ska ge resultat. I samband med det behöver uppföljningen av fokusområden inklusive indikatorer utvecklas, till exempel indikatorer för att följa måluppfyllelse av konsumtionsbaserade utsläpp.

Förklaringar till indikatorer, diagram etc.

Jämförelse territoriella utsläpp av CO₂e, basår 1990

Här presenteras data från Nationella emissionsdatabasen (SMHI) för kunna göra en uppföljning av målet Umeå ska vara klimatneutralt till 2040. Målet innebär att Umeå senast år 2040 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären och att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990.

Sammanfattningsvis beskriver tabellen att de totala utsläppen i Umeå minskat med 34 procent 2021 jmf med 1990 och att minskningen är långt ifrån målet 2040. Utsläppen från 1990 är från den nationella emissionsdatabasen, medan utsläppen för 2019–2021 är delvis framräknade med data från lokala källor, detta för att lättare kunna följa förändringar.

Fördelning av beräknade utsläpp 2021

Här presenteras en uppdelning av utsläppen från olika sektorer under 2021.

- Stationär energi: Denna sektor inkluderar utsläpp från bostadsbyggnader, kommersiella och institutionella byggnader, industribyggnader och jordbruk. Bostadsbyggnader står för den största delen av utsläppen inom denna kategori.
- Transporter: Vägtrafik dominerar denna sektor med det högsta antalet utsläpp, följt av terrängfordon och arbetsmaskiner. Det har skett en ökning av utsläppen från 2019 till 2021.
- Avfall: Utsläppen från denna sektor kommer främst från fast avfallshantering och avloppsvatten. Det har varit en minskning av utsläppen från 2019 till 2021.
- IPPU (Industriell process och produktanvändning): Det har skett en ökning av utsläppen från industriella processer från 2019 till 2021.
- AFOLU (Jordbruk, skogsbruk och annan markanvändning): Utsläppen från denna sektor har varit relativt konsekventa, med boskap som den största källan till utsläpp.

Utsläpp som genereras från fossilandelen i energiåtervinningen ur avfall inkluderar ett regionalt upptag av avfall och inkluderas i de territoriella utsläppen. Umeå kommun står för ca 25 procent av mängden avfall.

Sammanfattningsvis visar diagrammet att de största utsläppskällorna är stationär energi och transporter.

Utsläpp Umeå [kton CO₂e] jmf med Parisavtal

De beräknade utsläpp som visas är samma data som Umeå kommun rapporterar till exempelvis CDP och Covenant of Mayors och de är beräknade enligt en standardmetod (GPC-CRF).

Enligt www.klimatkollen.se (vilket ligger i linje med tidigare beräknad koldioxidbudget i Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål, 2022–2025) behöver utsläppen i Umeå minska med drygt 20 procent per år från 2021 för att vara i linje med Parisavtalet och inom den beräknade koldioxidbudgeten 1139 kton CO₂.

Sammanfattningsvis visar diagrammet att de totala klimatutsläppen i Umeå under de senaste åren har legat ganska stilla (undantag 2020 pga. pandemi) och att de inte minskar i den hastighet som krävs enligt Parisavtalet.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Umeå kommun har en målsättning om att Umeås konsumtionsbaserade klimatpåverkan minskar till 2 ton koldioxidekvivalent per person till år 2040 och 1 ton till år 2050. Exempel på konsumtion omfattat av målsättningen byggmaterial, livsmedel, möbler etc.

Scope 1 (direkta utsläpp): Dessa utsläpp kommer direkt från källor som ägs eller kontrolleras av organisationen, till exempel från förbränning i anläggning och fordon.

Scope 2 (indirekta utsläpp från energi): Dessa utsläpp kommer från produktion av elektricitet och värme, som köps och konsumeras av organisationen.

Scope 3 (övriga indirekta utsläpp): Dessa utsläpp uppstår från källor som inte ägs eller kontrolleras av organisationen, men som är en del av dess värdekedja. Det kan inkludera allt från inköpta varor och tjänster till anställdas pendling och avfallshantering.

Uppföljning - Program digital transformation

Inriktningsmål 5	Bedömning
För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarynna ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling	Mer arbete krävs
Fokusområden	Bedömning
Ledning, styrning och organisering	Mer arbete krävs
Arkitektur och säkerhet	Mer arbete krävs
Informationsförsörjning och digital infrastruktur	Mer arbete krävs
Sammanhållen digital service	Mer arbete krävs

Introduktion till program Digital transformation

Programmets syfte är att öka takten i kommunkoncernens digitala omställning. Programmet har sin utgångspunkt i SKR:s strategi Utveckling i en digital tid med inriktning mot grundläggande förutsättningar inom fokusområdena; Ledning, styrning och organisering, Arkitektur och säkerhet, Informationsförsörjning och digital infrastruktur samt Sammanhållen digital service.

Programmet bidrar primärt till att kommunkoncernens inriktningsmål 5 uppnås; "För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarynna ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling".

Programmet skapar också förutsättningar för att nå kommunens övriga inriktningsmål.

Status i underliggande planer

Handlingsplan	Bedömning
Strategi för e-service (KF2017)	Behov av revidering
IT-strategi (KF2017)	Behov av revidering
Informationssäkerhetspolicy (KF2013)	Behov av revidering

Generella utgångspunkter och rekommendationer

Programmet har under perioden fokuserat på de grundläggande förutsättningar som behöver finnas på plats för att accelerera kommunkoncernens digitala omställning. Ambitionen är att innehållet i programmets handlingsplan succesivt styrs mot att skapa värden för kommunens verksamheter, bolag och medborgare, allt eftersom de grundläggande förutsättningarna för digital transformation etableras.

Digitalisering har stor potential att bidra till såväl intern effektivisering som bättre kund- och medborgarynna. Det finns dock betydande gap mellan nuläge och önskat läge avseende förmåga, kompetens och kapacitet att driva omställning med stöd av digitalisering med den förändringstakt som sker i omvärlden. Utifrån kommunens rådande kompetensförsörjningsutmaningar är det också nödvändigt att hitta nya lösningar och arbetssätt då det inte finns tillräckligt många att anställa. För att nyttja potentialen i den digitala transformationen behöver befintliga strukturer för ledning, styrning, organisering och finansiering ses över. Det behöver skapas en organisatorisk mognad och en möjliggörande kultur, en ökad förståelse för de möjligheter som omställning genom digitalisering kan skapa, en stabil plattform och leveransstruktur som stöttar tjänster och arbetssätt som möjliggörs med stöd av digitalisering etc. Genom att skapa förutsättningar för att nyttja den data som redan idag finns tillgänglig skapas också förutsättningar för exempelvis beslutsstöd, automatiserade processer och AI.

Programmets fokusområden adresserar ovanstående områden ur ett koncernperspektiv och har ambition att skapa samsyn, struktur och förutsättningar för en digital transformation till nytta för medborgare, företag och besökare i kommunen.

Om återrapporteringen

Under perioden har programarbetet skett enligt den struktur som upprättats med stöd av programmets handlingsplan och styrgrupp. Handlingsplanens aktiviteter skapar värde som bidrar till programmets inriktningsmål och kommunens och bolagens omställning med stöd av digitalisering. Det är dock i många avseenden aktiviteter som kräver långsiktighet och uthållighet för att nå önskade effekter.

Under perioden har kommunfullmäktige beslutat att inriktningsmålet digital transformation med tillhörande program utgår i 2024 års planeringsdirektiv, likaså verksamhetsutvecklingsanslaget för digitalisering. Beslutet påverkar såväl styrning som förutsättningar för arbetet framåt.

Tolkningen av beslutet är att omställning genom digitalisering behöver genomsyra hela den kommunala verksamheten och att digitalisering snarare är ett verktyg för att skapa förutsättningar för kommunkoncernens omställning än ett mål i sig. Det utesluter dock inte att det även framåt kommer att krävas en tydlig styrning, enighet och långsiktighet i arbetet för att digitaliseringen ska kunna bidra till att accelerera kommunkoncernens omställning. Under hösten 2023 kommer därför strukturen för kommunkoncernens fortsatta digitala transformation att belysas i programarbetet och förslag till fortsatt hantering upprättas.

Fokusområden

Fokusområde 1: Ledning, styrning och organisering

Ledning, styrning och organisation ska utformas så att rätt prioriteringar görs, nya kompetenser utvecklas och att invånare och medarbetare involveras i och är medskapande i förändringsarbetet. Det stärker förnyelsekraften och säkerställer att nyttan från insatser hämtas hem. Det möjliggör även juridiska förutsättningar för utveckling med hjälp av framväxande teknologi.

Exempel på initiativ under perioden:

- Fortlöpande utbildning i förändringsledning för kommunens chefer och ledare samt insatser riktade till kommunens förvaltningschefer för att höja kommunens innovationsledningsförmåga.
- Samverkan kring doktorandtjänst vid Informatik på Umeå universitet med fokus på Systematisk digital tjänsteinnovation i offentlig sektor för hållbar utveckling. Doktoranden samfinansieras av universitetets företagsforskarskola och Umeå kommun.
- Påbörjad analys av den mognadsmätning som genomförts i ledningsgrupperna för förvaltningar och helägda koncernbolag enligt DiMiOS, Digital Mognad i offentlig sektor. Syftet är att identifiera områden kopplat till organisationens digitala mognad som behöver stärkas för att skapa förutsättningar för omställning.

Fokusområde 2: Arkitektur och säkerhet

Kommunen behöver fokusera på behovet av gemensamma ramverk för arkitektur och säkerhet som används vid utveckling och förvaltning av digitala välfärdstjänster. Det skapar en gemensam grund och stärker samverkansförmågan när planering, utveckling och förvaltning av gemensamma lösningar hålls samman.

Exempel på initiativ under perioden:

- Fokus på att öka förståelsen av behovet av arkitekturstyrning för att skapa förutsättningar för kommunkoncernens digitalisering, bl. a utifrån perspektiven informationsutbyte, verksamhetsutveckling och säkerhet.
- Initierad dialog med koncernbolag hur säkerhetsrelaterade frågor, exempelvis informationssäkerhet, ska hanteras koncernövergripande.

Fokusområde 3: Informationsförsörjning och digital infrastruktur

Fokus på att säkerställa att rätt information finns tillgänglig och kan utbytas på ett effektivt sätt.

Exempel på initiativ under perioden:

- Initiativet Umeå Open Data Climate Challenge – klimatutmaning/tävling för att hitta innovativa idéer som använder öppna data för att främja klimatåtgärder. Sker i samarbete med bl a SLU, LF Västerbotten, UmeCom och INAB.
- Etablering av grundläggande förmåga för dataanalys och datadriven organisation.
- Policy för informationsförvaltning fastställd för Umeå kommun. Policyn ligger till grund för verksamhetsbaserad informationsförvaltning, ledningssystem för informationssäkerhet och arkivredovisning. Långsiktigt skapar det förutsättningar för kommunkoncernens verksamhetsutveckling och digitala omställning.
- Umeå Energi Umenet har etablerat och driftsatt ett LoRa-nät och en IoT-plattform som skapar förutsättningar att nyttja sensordata för att förstå, styra och förutse händelser, samt bidra till att skapa stöd för väl underbyggda beslut. Dialog är initierad kring drift- och samarbetsavtal mellan Umenet och Umeå kommun.

Fokusområde 4: Sammanhållen digital service

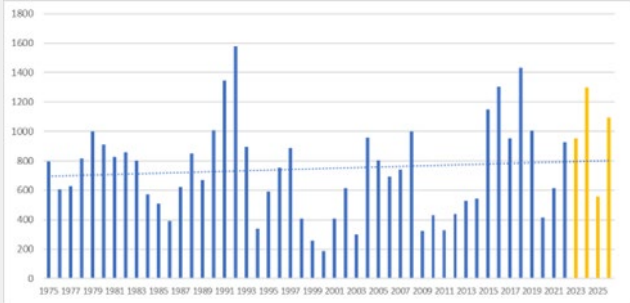
Kommunens ska erbjuda tjänster som utgår från användarnas behov och livshändelser. Innebär att kommunen ska sätta fokus på behovet av sammanhållen digital service som baseras på samverkande processer och gemensamma lösningar.

Exempel på initiativ under perioden:

- En genomlysning av kommunens e-servicestrategi om hur kommunen lyckats ta steg mot e-servicevisionen/strategin resulterade i en rekommendation till ledningen om ett förtydligt uppdrag om målet att åstadkomma en sammanhållen digital service både inom kommunen och i koncernen.
- Intervjuer med representanter för förvaltningar och bolag kring förutsättningar för en koncerngemensam vision och målbild för sammanhållen digital service. Stora skillnader i mognad avseende användardriven utveckling och beaktande av livs- och företagshändelseperspektiv begränsar utvecklingen mot en sammanhållen digital service.

Sammanställd uppdragsredovisning januari–augusti 2023

Av totalt tjugosex tilläggsuppdrag för verksamhetsåret 2023 är sju genomförda och sjutton delvis genomförda. Två uppdrag är inte påbörjade. Prognosen för årets slut är att tolv uppdrag kommer att vara genomförda och tretton delvis genomförda. Ett uppdrag kommer inte att vara påbörjat eftersom förutsättningar saknas.

Formulering	Sammanvägd status jan–aug 2023	Sammanställd motivering/kommentar	Sammanvägd prognos helår
<p>Tilläggsuppdrag 2021:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och byggnadsnämnden i uppdrag att fortsätta med att skapa planberedskap genom att ge förutsättningar för minst 2 000 bostäder per år.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>BN/KS: Diagrammet nedan visar antalet färdigställda bostäder under perioden 1975–2022 med en prognos fram till 2026. Bostadsbyggandet når inte KF-målet om 2 000 byggda bostäder per år.</p> <p>Resursförstärkning och effektivisering har genomförts för uppfyllelse av målet. Verksamheten har tidigare under många år haft resursbrist för handläggning vilket resulterat i en kö av detaljplaner. Rekryteringar under senare år arbetar nu för att minska kön till en rimlig nivå. De senaste fyra åren har genomsnittet varit 1 090 byggrätter i antagna detaljplaner. Prognosen för år 2023 är 3400 bostäder i antagna detaljplaner och för år 2024 är prognosen 8850 bostäder i antagna detaljplaner. Förskjutningar kan ske över åren till följd av oförutsedda händelser.</p>	<p>Delvis genomfört</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

<p>Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Umeå kommun deltar i länsstyrelsens operativa nätverk. Inom säkerhetsavdelningen har en tjänst inrättats för Lokal operativ samverkan (LOS), med polisen. Arbete pågår med att hitta arbetsformer för att samordna alla förvaltningars arbete mot välfärds kriminalitet.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2021:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.</p>	<p>Genomfört</p>	<p>Uppdraget anses genomfört då beslut tagits om att undersökningen Jämlika Liv som genomfördes första gången 2020 kommer att genomföras igen under 2024 med syfte att mäta och synliggöra skillnader i livsvillkor mellan grupper i befolkningen och mellan geografiska områden i Umeå. Umeå kommun arbetar även aktivt med Umeå universitet och de undersökningar som genomförts och ska genomföras med fokus på socialt kapital. Unga – undersökningarna genomförs vartannat år och fokuserar på levnadsvillkor för Umeås unga befolkning.</p>	<p>Genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2021:19 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, exempelvis datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmytna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv.</p>	<p>Genomfört</p>	<p>Tilläggsuppdraget slutredovisades till kommunstyrelsen i slutet av 2022 och omvärldsanalys och förslag till ekonomisk plan med dess konsekvenser finns framtagen.</p> <p>Under våren 2023 har Mattias Wallmark (IT-chef) och Johan Gammelgård (tidigare direktör Admin/Digitalisering) genomfört en omfattande genomlysning som återrapporterats. Analysen har resulterat i rekommendationer om organisationsjusteringar inom SLK för att bättre nyttja de resurser som finns.</p>	<p>Genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för kommunens egen</p>	<p>Genomfört</p>	<p>Förstudien är klar och presenterades på KSNAU 5 september.</p>	<p>Genomfört</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

distribution. Ett förstudiedirektiv är framtaget och upphandling av konsult pågår, i samverkan med den centrala ekonomifunktionen.			
Tilläggsuppdrag 2021:26 För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2032 (kommande tio åren).	Delvis genomfört	Rapport färdigställd, avrapporteras på KSNAU 19 september.	Genomfört
Uppdrag 2021:29 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att i dialog med föreningslivet genomföra en analys av de verksamhetsmässiga konsekvenserna av framtida klimatförändringar med särskilt fokus på fritidssektorns behov och förutsättningar när det gäller vintersporten.	Genomfört	Återrapporterat till KF i maj 2023.	Genomfört
Tilläggsuppdrag 2022:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram scenariobeskrivningar av möjliga alternativ för utbyggnaden av norra Ön. Beskrivningarna ska beakta de ekonomiska konsekvenserna och utgöra beslutsunderlag för projektets genomförande.	Inte genomfört	Kan inte göras förrän detaljplaneringen av Ön kommit lite längre, troligen efter 2023.	Inte genomfört
Tilläggsuppdrag 2022:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för metoden Lokal Operativ Samverkan i dialog med polisen och andra relevanta myndighetsaktörer. Lokal Operativ Samverkan innebär en fast struktur och utbyte av information mellan huvudmän, samt operativa insatser.	Genomfört	Säkerhetsenheten har under våren kartlagt det arbete som utförs inom kommunen med koppling mot uppgiften. Ett antal insatser har även genomförts. Under våren har även resurs för uppgiften rekryterats, och personal kommer att tillträda i augusti.	Genomfört
Tilläggsuppdrag 2022:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att ta fram en metod så att lämpliga projekt ur den befintliga investeringsplanen årligen väljs ut som lämpliga piloter för jämställdhetsfokus.	Delvis genomfört	Kommunstyrelsen och tekniska nämnden har under 2023 arbetat fram ett förslag till metod i enlighet med uppdrag 2022:3 som bereds för beslut under hösten 2023	Genomfört

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

<p>Tilläggsuppdrag 2022:4</p> <p>KF ger IFN i uppdrag att i samverkan med GVN arbeta för att minska andelen personer med försörjningsstöd genom att arbeta med rätt stöd och insatser, samt via digitalisering ge mer tid till stöd till personer med försörjningsstöd att nå självförsörjning.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>GVN: Arbeta pågår tillsammans med Försörjningsstöd. Det finns en upprättad samverkanstruktur med IFN som omhändertar detta uppdrag.</p> <p>IFN: Samverkan mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden pågår alltså och under 2023 har arbetssättet kring Matchen implementerats i ordinarie verksamhet. Ett nytt arbetssätt vid nyansökningar har testats och formerna för implementering av detta håller på att ta form. Under hösten 2023 kommer ett nytt tag att tas när det gäller samverkan av arbetsmarknadsinsatser för personer med skadligt bruk och beroende.</p> <p>Tidigare års särskilda uppdrag kring sysselsättning och arbetslivsinriktad rehabilitering i syfte att erbjuda rätt insats för att möjliggöra ett självständigt liv och en självständig försörjning återupptogs 2022. Arbetet, som är ett samarbete mellan Funktionshinderomsorg och Arbetsmarknad och integration, löper på och flera förbättringsåtgärder för samverkan har identifierats.</p> <p>Arbetet med att digitalisera försörjningsstödsansökan är knutet till byte av verksamhetssystem och beroende av införandet av detta. Enligt nuvarande tidplan ska Försörjningsstöd börja använda det nya systemet VIVA i februari och e-tjänsten kopplas på senare. Datum för införande av e-tjänsten är inte satt, men förhoppningen är slutet av 2024 eller början av 2025.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:5</p> <p>Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och Umeå Energi i uppdrag att samordna arbetet med att revidera kommunens energiplan. Arbetet ska ske i dialog med andra berörda bolag och förvaltningar i syfte att skapa en kommunkoncerngemensam energiplan. I detta arbete ingår att göra en analys av de vägval kommunkoncernen står inför rörande energifrågorna för att minska växthusgasutsläppen.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>En analys har genomförts för att ta fram möjliga scenarier för Umeås framtida energisystem som möter klimat och miljömål och samtidigt möjliggör för en hållbar tillväxt. Utifrån analysen tar en arbetsgrupp fram förslag på en reviderad energiplan. Energiplanen beräknas vara klar för remiss i slutet på året med ett möjligt antagande i början på nästa år.</p>	<p>Genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:6</p> <p>Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram kriterier för utvecklingsanslaget för klimat.</p>	<p>Genomfört</p>	<p>Kriterier finns framtagna och är beslutade av KSNAU. Ansökningar från utvecklingsanslaget behandlas löpande.</p>	<p>Genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:7</p> <p>Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta vidare med den europeiska motsvarigheten till tidigare svenska Klimatkontrakt 2030, EU kommissionens</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Arbeta med att upprätta ett Climate city contract pågår och görs inom ramen för missionen om 100 klimatneutrala städer och samhällen. Genom arbetet finns även möjligheten för Umeå att få en "mission lable". Det visar på att städernas arbete med klimatomställning möter specifika kvalitetskriterier.</p>	<p>Genomfört</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

<p>satsning Climate city contracts, med målet att teckna motsvarande kontrakt.</p>		<p>Uppnås en mission lable ges Umeå en möjlighet att söka finansiering som endast erbjuds till städer som erhåller en sådan status.</p>	
<p>Tilläggsuppdrag 2022:8</p> <p>Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att tillsammans med FGN och GVN, samt ÄN ta fram en plan som möjliggör chefers förutsättningar och når riktmärket för antal medarbetare per chef.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>FGN, GVN: I enlighet med personalpolitiska mål och kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag bedrivs ett aktivt och långsiktigt arbete för att säkerställa Utbildningsförvaltningens chefsförsörjning. Plan utarbetas inom ramen för kompetensförsörjningsplan, avrapporteras i oktober 2023.</p> <p>PN: Personalnämnden har under året följt nämndernas arbete och pågående framtagande av handlingsplaner och underlag. Beredningen av planerna har även stöttats Stadsledningskontorets HR-avdelning. Respektive verksamhetsansvarig nämnd har delvis återkopplat hinder, möjligheter för områden i respektive nämnds yttrande gällande plan och budget 2024–2027. För- och grundskolenämndens, gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens samt äldrenämndens handlingsplaner för att nå riktmärket för antal medarbetare per chef, kompletteras av en samlad analys till kommunfullmäktige av kvarvarande hinder för att nämnderna ska nå riktmärket. Den återrapporteringen sker från personalnämnden i samband med årsredovisningen.</p> <p>ÄN: Inom hemtjänsten har en omfördelning gjorts och ingen chef har nu fler än 30 tillsvidareanställda medarbetare.</p> <p>Inom vård- och omsorgsboende är det fortfarande ett antal chefer som inte når målvärdet med max 30 trots att utökningar gjorts. De finns svårigheter att komma i mål med uppdraget utifrån ekonomiska förutsättningar samt rekryteringsutmaning.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:9</p> <p>Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med kulturnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande kulturskolans behov av långsiktiga lokaler. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>KN: Arbetet med tilläggsuppdraget är påbörjat. Rapport beräknas föreligga under året. Dock förväntas problemen inte vara åtgärdade innan årets slut.</p> <p>TN: En arbetsgrupp har startat upp arbetet med att ta fram en projektrapport.</p>	<p>Delvis genomfört</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

<p>Tilläggsuppdrag 2022:10 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande individ- och familjenämndens behov av långsiktiga lokaler för daglig verksamhet, funktionshinderomsorgen. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser. Dialog med andra nämnder och förvaltningar ska också ske för att studera eventuella möjligheter till samlokalisering med kommunens andra verksamheter.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>IFN: Uppdraget har så här långt mynnat ut i en rapport till kommunfullmäktige. Av de förslag som föreslås i rapporten arbetar tekniska nämnden och individ och familjenämnden vidare med planerna på en större byggnad med flera olika verksamheter, som kan vara färdig att tas i drift under 2026. Gemensamt utreds även förutsättningar för rockader i befintligt bestånd för att skapa utrymme för Daglig verksamhet under 2023-2024. Tekniska nämndens förutsättningar att leverera fler lokaler för Daglig Verksamhet under 2023 och 2024 är starkt begränsade på grund av budgeten för förhyrningar. Det innebär att individ och familjenämnden får stora problem med att verkställa beslutade insatser.</p> <p>TN: En gemensam arbetsgrupp har arbetat fram en uppdragsrapport som kommer att redovisas i berörda nämnder och till KF som uppdragsbeställare.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag: 2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Omvärldsbevakning genomförd, nulägesanalys nästa steg. En arbetsgrupp är bildad och arbetet pågår.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:12 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av investeringsprocessen, bland annat utifrån hantering av projekt av sällankaraktär och beräkningsmodell för förslag på investeringsram, totalt och per nämnd. Översynen syftar till att öka tydligheten i processen och en förbättrad styrning.</p>	<p>Genomfört</p>	<p>Arbetet är genomfört och har resulterat i ett antal förslag på ändringar i investeringsprocessen. Ärendet hanterades i KSnuu den 5 september och beslutas i KS den 12 september.</p>	<p>Genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:27 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag, att i samverkan med de fackliga organisationerna och nämnderna utreda förutsättningarna för hur medarbetarnas inflytande kan öka i Umeå kommun över arbetets organisering, arbetstider och kompetensutveckling i syfte att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet och kommunens framtida kompetensförsörjning</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Personalnämnden arbetar under 2023 med uppdraget i en gemensam och strukturerad dialog med den centrala samverkansgruppen (CSG), nämnder och förvaltningar. Detta görs för att identifiera behov och eventuella hinder i ledning, styrning och organisation så att rätt prioriteringar görs, nya kompetenser utvecklas och att medarbetare involveras i och är medskapande i förändringsarbetet. Inledande dialog har tagit avstamp i nuvarande samverkansmodell, samverkansavtal, nyttjande och efterlevande av det och hur det kan utvecklas. Under hösten fortsätter dialogen med fördjupning om hur medarbetarnas rätt till inflytande över och behov av kompetensutveckling som en del av kompetensförsörjningsarbetet och omställning av verksamheterna.</p>	<p>Delvis genomfört</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

<p>Tilläggsuppdrag 2022:28 Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att avsluta den kommunala subventionen av Guitars verksamhet i Umeå.</p>	<p>Inte genomfört</p>	<p>Ett nytt avtal med Umeå Folkets Hus ska tas fram, inte klart ännu.</p>	<p>Genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:29 Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att öka andelen byggklar mark.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Mex och Fysisk planering har gemensamt identifierat 11 aktiviteter som bidrar till att uppfylla uppdraget. Samtliga aktiviteter har påbörjats.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:30 Att ge byggnadsnämnden i uppdrag att öka takten i arbetet med att ta fram fler detaljplaner på egen mark.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Mex köper in mark och skickar in begäran om planbesked för att skapa byggrätter för bostäder, verksamheter och annan samhällsservice. På detta sätt startar processen med fler detaljplaner på egen mark. Nämnden har genom planprioriteringar möjlighet att öka takten på det sätt som tilläggsuppdraget anger men steget före samordnas inom SLK.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:31 Uppdra till kommunstyrelsen och byggnadsnämnden att öppna upp fler områden för byggnation av bostäder.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>BN: Mex samordnar arbetet med att utveckla byggnationsantagandena genom tydligare visualisering om framtida områden samt kvantifiering. Fysisk planering och Lantmäteri deltar med sina kompetenser. MEX har utifrån byggnationsantagandena (verksamheter och bostäder) gjort en osäkerhets/riskanalys detta för att säkerställa att vi har tillräckliga markinnehav de kommande 20 åren. Arbetet ger input i arbetet med Planeringsstrategin (aktualitetsprövning av ÖP) som utförs av Fysisk planering. Se även tilläggsuppdrag 2022:29.</p>	<p>Delvis genomfört</p>
<p>Tilläggsuppdrag 2022:32 De anställda måste få mer tid till sina huvudsakliga uppgifter som vård och omsorg samt undervisning. Det bör utredas hur den tid som idag ägnas åt exempelvis dokumentation och andra sidouppgifter ska kunna minskas. Uppdraget bör i första hand ges till FGN, GVN, ÄN samt IFN. Utredningen bör ske i samverkan med personalrepresentanter.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>GVN och FGN: I enlighet med Utbildningsförvaltningens prioriterade arbetsmiljöaktiviteter 2023 bedrivs arbete i syfte att följa upp och säkerställa mål för organisatorisk och social arbetsmiljö på respektive arbetsplats. Arbetsorganisation, rimlig arbetsbelastning och förutsättningar för återhämtning för att främja ett hållbart arbetsliv är fokusområden, där särskilt lärares arbetstid och tjänsteplanering prioriteras i syfte att skapa förutsättningar i uppdrag. Arbetet bedrivs i enlighet med förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete och sker i samverkan med berörda arbetstagarorganisationer. Lokala förutsättningar på arbetsplatsnivå är av vikt och innebär att olika anpassningar och insatser successivt vidtas.</p> <p>ÄN: Äldreomsorgen är en lagstyrd verksamhet med krav på att genomförandeplaner och vårdplaner samt social dokumentation upprättas och att dessa följs upp löpande. Det är en förutsättning för att kunna genomföra och följa upp biståndsbemädlade omsorgsinsatser samt hälso- och</p>	<p>Delvis genomfört</p>

Bilaga 1: Sammanställd rapportering för grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag

		<p>sjukvårdsinsatser. Införande av nytt verksamhetssystem med ökad mobilitet väntas förenkla dokumentationen av brukare och patienter. Införandeprojektet fortlöper enligt plan och förväntas vara implementerat under 2024.</p> <p>IFN: Socialtjänsten är en lagstyrd verksamhet med krav på dokumentation. Det är en förutsättning för att kunna bedriva verksamheten i enlighet med lagkrav. Införande av nytt verksamhetssystem med ökad mobilitet väntas förenkla dokumentationen av brukare och patienter. Införandeprojektet fortlöper enligt plan och förväntas vara implementerat under 2024.</p>	
<p>Tilläggsuppdrag 2022:33 Utred möjligheterna till en samordnad utbildningssatsning för vårdbiträden och undersköterskor som innefattar personal inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen. I utredningen ingår möjligheten att samordna den nödvändiga utbildningen i vårdsvenska med SFI undervisningen.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>IFN: Nämnden har en ambitiös utbildningsplanering där fokus nu är införandet av Yrkesresan inom Barn och Unga samt Funktionshinder, utförardelar. Inför varje nytt verksamhetsår antar nämnden en utbildningsplan och budget. Dialog förs mellan äldrenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och individ- och familjenämnden för att fånga upp behov av vuxenutbildning. Gällande vårdsvenska är en upphandling genomförd gemensamt med äldrenämnden samt att det sedan tidigare finns upphandlat språkapp – Lingio.</p> <p>ÄN: Äldrenämnden har en ambitiös utbildningsplanering och ett gott samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Till det har de senaste åren statliga satsningar i det så kallade äldreomsorgslyftet tillförts. Ny upphandling av vård- och omsorgssvenska genomfördes strax innan sommaren. Inför varje nytt verksamhetsår antar nämnden en utbildningsplan och budget för utbildning.</p>	<p>Delvis genomfört</p>

Bilaga 2. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder januari–augusti 2023, drift respektive investeringar

Diarienummer (mnkr)	KF 2022-06-20 budget 2023, drift	KS-2022/00501 Verksamhets- övergång säker- hetsenheten	KS-2023/00299 Teknisk ram- justering avseende bilvård	Aktuell driftbudget 2022 efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden	-15,19			-15,19
12 Kommunstyrelsen	-1 114,41	-6,70		-1 121,11
13 Kommunfullmäktige	-3,86			-3,86
14 Personalnämnden	-1,23			-1,23
15 Valnämnden	-3,26			-3,26
20 Tekniska nämnden	-1 375,97			-1 375,97
21 Byggnadsnämnden	-53,51			-53,51
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-18,99			-18,99
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-73,12	6,70		-66,42
31 Äldrenämnden	-1 263,05		-0,22	-1 263,27
32 Individ- och familjenämnden	-1 572,28			-1 572,28
40 Fritidsnämnden	-146,81			-146,81
45 Kulturnämnden	-159,18			-159,18
50 För- och grundskolenämnden	-2 237,66			-2 237,66
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-576,45		0,22	-576,24
70 Gemensam IT-nämnd, Umeå-Skellefteå	0,00			0,00
71 Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0,00			0,00
Summa	-8 614,98	0,00	0,00	-8 614,98

Diarienummer(mnkr)	KF 2023-06-19 Investeringsbudget 2023*)			Aktuell investeringsbudget efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden				
12 Kommunstyrelsen	-266,19			-266,19
15 Valnämnden	-0,55			-0,55
20 Tekniska nämnden	-1 324,94			-1 324,94
21 Byggnadsnämnden	-0,47			-0,47
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-0,28			-0,28
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-16,06			-16,06
31 Äldrenämnden	-28,06			-28,06
32 Individ- och familjenämnden	-18,15			-18,15
40 Fritidsnämnden	-15,91			-15,91
45 Kulturnämnden	-5,84			-5,84
50 För- och grundskolenämnden	-15,20			-15,20
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-10,55			-10,55
Summa	-1 702,18	0,00	0,00	-1 702,18

*) Detta KF-beslut ersätter tidigare beslut om investeringsbudget 2023.

Bilaga 3. Avstämning utfall mot fullmäktiges budget för styrelse och nämnder

Avstämning utfall mot fullmäktiges budget för styrelse och nämnder (mnkr)	2023			2022	2023	
	budget jan-aug	utfall jan-aug	budget-avvikelse jan-aug	utfall jan-aug	budget jan-dec	prognos budget-avvikelse jan-dec
Kommunfullmäktige (revision)	-3	-1	1	-3	-4	0
Kommunstyrelsen	-740	-765	-25	-488	-1 121	0
Valnämnden	-2	-2	0	-1	-3	0
För- och grundskolenämnden	-1 410	-1 391	18	-1 277	-2 238	42
Äldrenämnden	-840	-816	23	-753	-1 263	10
Tekniska nämnden	-889	-933	-44	-816	-1 376	-40
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-358	-355	3	-326	-576	2
Individ- och familjenämnden	-1 044	-1 080	-37	-961	-1 572	-65
Fritidsnämnden	-96	-108	-12	-91	-147	-5
Kulturnämnden	-103	-101	2	-94	-159	1
Byggnadsnämnden	-34	-47	-13	-32	-54	-16
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-12	-14	-2	-8	-19	-2
Personalnämnden	-1	-1	0	-1	-1	0
Överförmyndarnämnden	-10	-9	1	-9	-15	1
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-44	-49	-4	-45	-66	-4
Gemensam IT-kapacitets-nämnd, Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0	0
Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0	0	0	1	0	0
Summa styrelse och nämnder	-5 585	-5 671	-87	-4 902	-8 615	-76

Bilaga 4. Nyckeltal inrapporterade från kommunens bolag per 2023-08-31

Tabellen redovisar en sammanställning av värden som kommunens bolag har rapporterat per sista augusti och bygger på varje bolags egen redovisning. Detta ska inte förväxlas med värden i koncernredovisningen för Umeå kommunkoncern, där elimineringar och klyvning utifrån ägd andel görs.

mnkr	Resultat efter finansiella poster (mnkr)				Soliditet (%)		Investeringar (mnkr)			Självfinansieringsgrad (%)
	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2022	Prognos 2023	Utfall 2022	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2022	Utfall jan-aug 2023	Prognos 2023	Utfall 2022	Utfall jan-aug 2023
Umeå Kommunföretag AB	-7	3	-19	-16	51	55	0	0	1	-
Umeå Energi AB	36	74	85	132	44	45	160	302	333	121
Infrastruktur i Umeå AB	-10	-1	-16	-4	17	18	18	30	115	32
Umeå Hamn AB	-25	-20	-27	-29	7	3	18	40	151	-
Umeå Parkerings AB	9	8	12	15	30	28	2	3	2	-
AB Bostaden i Umeå	132	185	152	200	42	44	502	799	777	52
Dåva Deponi och Avfallscenter AB	9	10	13	28	53	51	1	0	4	-
Umeå Vatten och Avfall AB	-1	-5	-3	-12	2	3	151	295	147	30
Kompetensspridning i Umeå AB	0	0	0	0	7	1	0	0	0	-
Västerbottens Museum AB	0	2	0	2	45	45	1	2	3	71
Science Park i Umeå AB	1	0	2	1	88	40	0	0	0	-
Nolia AB	-4	1	-4	1	32	45	1	1	1	-
Kvarkenhamnar AB	-5	-2	-6	-2	37	43	4	8	17	-
Norrlandsoperan AB	7	7	0	0	15	13	0	0	1	-
Kvarken Link OY	1	-10	2	-9	38	37	0	0	0	-
NLC Ferry OY	45	42	-	35	75	75	0	0	0	-
Uminova Innovation AB	0	0	0	0	18	17	0	0	0	-
Uminova Expression AB	0	1	0	0	39	40	0	0	0	-
Umeå Biotech Incubator AB	0	-1	-1	1	59	56	0	0	0	-
Visit Umeå AB	1	2	0	0	35	13	0	0	0	-
Umeå Folkets Husförening u p a	1	1	1	1	19	18	3	3	13	57